

LUK

Luk siya wɪnkika ta yokwowa mi yio siya paowai udikin. Mi siya Pol saɪkar nwowikin mi siya Judan inkam tani, siya Grik inkamkin. Mi ti niwiiyin siya wɪnkikin Grik hiran iikamim simiiram, yio Jisis siirgin. Grik hiran iikamim sima minam naingwowi, sima siyɪu miyɪk iirar nwoki idwowim. Luk siya ti niwiiyin Jisis siir boinkin, siya inkam wadiekiwadie ieyairgin. Mi siya iikamim simiirsi naingwoyimiyokin mi simiir dimin biyeyim ini siyar mi iinakiyim. Iriig.

¹ Biya iikam whiekakim sima simiir yapa yapa kwoin imiirar wɪnkinankiugiugikim inkam komii Tiofilas siiramɪn, dimin taeminim krimiir tiriir nimbiniyim. ² Yim sima dimin taeminim yipiki aposel kamim sima kigim mi iikam nhirkim, sima mi boinmimauuim simiir mi wakaeyokna apikim. Mi ti niwiiyim. Yim tariinanin ini krimar nonkwowim. ³ Kara Lukgin, niwii whiekakim biyanim mi tariinanan ikim simiirin kara bidi sibgu hidgiyim. Mi kara ti niwiiyim biigi biyanim mi tariinanan ikim, simiirin kara kiriiram bidi wɪnkiiyin inkam komii Tiofilas kiriiram. ⁴ Mi kira wi hiniina ninokninkinim, ta yaiya sima nowomwarkaiyiwa kiriir, saeya kaimwo kiinga.

Adi Komii siir paekwosimɪn Sekaraia siir boinki Jonin wi sipi nimbini

⁵ Mi iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowin, nu Judia hirin pris inkamin nwira nwokin, siir inigin Sekaraiakin. Siya Abaisani pris isidin siirgin. Mi siir wiga, ya Eroni isidin siirga, saiir inigin Ilisabetka. ⁶ Mi sowawaiyin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki

bi kimbugo ini wadieki wadieyar ywowo. Mi sowa Biyan Inkam Komiiyin siir siyupai siyupai whiekakim simiirar napiko. Mi siir yayim simiirin ha mi wakaeyoknaeikim. ⁷ Mi sowawaiyin yinie bi niyo miminko. Dimusi rani, Ilisabet saeya wig pioa niingaka. Mi sowawaiyin wai bidi ywowo.

⁸ Ya Sekaraia siir isidin siya miriyya iya saeya. Mi Sekaraia siya pris inkamin krimiir kaoprige okwowyin siir miya Adi Komii siir whwonkam ida miriigin. ⁹ Mi siirin sima yimbingi maeyauwa hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa Biyan Inkam Komii siira dimin taemin min ninkin imiyyaeiya siirin hiriir yokmwin apninopkaigi. ¹⁰ Mi ta ii airin iikam isid komiiyin sima idowiiya hirar ywo. Mi yo siya dimin taemin imiirar niki inkin imiyyaeiyin mi yim sima ini idowiiya hirar kwisboinim. ¹¹ Mi Biyan Inkam Komii siir paekwosimin ina yimbiyamin siir hiriir. Mi ini hiiya dimin taemin haigin ninkin imiyyaeiya ini sair kingiin hirar yamkwoniyin. ¹² Mi iya siya Biyan Inkam Komii siir paekwosimin siir kigiiyin mi siya ini hindara yanaakiyin mi siya ini nididkakar ywowin. ¹³ Mi Adi Komii siir paekwosimin, siya siir boinki, Sekaraia, kira kipi nidid. Adi Komii krimiir Wanin siiram kira kwis boina, siya bidi wakaewinin. Mi kiriir wiga Ilisabet saeya yinisim yinkamiyinin wi nwira naokinaei. Mi siir inigin wi Jon dokdap haiginiu. ¹⁴ Mi kira wi maingimaiga taokitaoka siirin nwowi. Mi iikam whiekakim iriipi hiriinan, wi maingimaiga taokitaoka siiramar mi owi. ¹⁵ Mi siya Adi Komii siir whwonkam idan wi inig komiigak nwowi. Mi siya wi op wain mi iki op bibiyie nhirim, kwiyae whaowaeiyim, wi simiir wara kwiyae rani. Mi iya siir naokinaei, Adi Komii siir naeyuin wi siirar naninkiniuiwi. ¹⁶ Mi Isrel simiir iikam nhirim, wi

siya nikiunami Biyan Inkam Komiiyin, simiir Adi Komii krimiir Wanin siirim. ¹⁷ Mi siya Adi Komii siir naeyiuwin mi siir kirieya biya Ilaiani nwowa wi sair hiriinankak nwowi. Mi siya wi Biyan Inkam Komii siir biya namkwokini. Mi adim simiir kwoinim wi siya kisina haigii mi sima wi simiir yin imiiram nwoki aingwowim. Mi iikamim nantamyiriyirim, simiir kwoinim wi siya kisina haigii. Mi sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowim, ninokninkin komiigakim wi simiir kwoin hiriinan kinar nwowi. Mi iikamim simiir kwoinim wi siya kisiosop haigiwini Biyan Inkam Komii siiram. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.

¹⁸ Mi Sekaraia siya paekwosimin siir yai aka hiniina yowarkii boin mi ta yaiya saeya kaimwoki niuwi mi kara wi paniina ninokninkini, kara waibiyie bidi ywowin mi kariir wiga ya iriipi hiriinan waibiyie bidi mi owa. Siya hiniina boinkikin. ¹⁹ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara Gebrielkin, kara Adi Komii siir whwonkam ida nokwowikin. Kariirin siya nikropkikin kiriir nauuni boinmauuniyam. Kara ta yaiwin kibiya kiriir boinmauuniyam hainanikin. ²⁰ Kira wakae! Dimusi rani, kira kariir yai aiir naingwo tibmii rani. Mi panao kiriir yaiya pi kara tirbugii mi kira pi waeyaimikrim nwowi. Mi wi iya ti digworaekwo whiekakim sima nimbiniyana wi sairar nadigiuwi mi ta kariir yaiya wi kaimwowa nwowi. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.

²¹ Mi iikamim Sekaraia siiram nwowim sima ina yinaingwoyimiyok boinim, siya dimu dimin minkimimini, maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa sair hirin? ²² Mi iya siya idowiiya ha napananiyin mi siya yai simaka bi nani boinikin. Mi sima ina yinokninkinkiyim mi tari siya yaeya dimin win bidi

kignaniyin maeyaua dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin. Mi siya simiirin ini inarar yani kinmimauiuin mi siya ini waeyaimikrimar ywokripkaiyin.

²³ Mi siir miini iiyim dig nwokiyim mi siya ina swoki amin siir omaka hiriir. ²⁴ Mi taka ii aiirarin siir wiga Ilisabet saeya ini yinpiugakar ywokiya. Mi idowiiya napririr karamae saeya nwowim bwanim iriiyar. Saeya hiniina boinka, ²⁵ mi Biyan Inkam Komiiyin siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kara nididnanaekaigiya iikam whiekakim simiir whwonkam ida, siya bidi yitkiigiya. Iriig.

Paekwosimin siya Maria saiir boinkin, Jisis siirin wi saeya naokainaei

²⁶ Mi bwan iriiyar whir aka, paekwosim Gabriel siirin Adi Komii siya yikropki nu Galili hiran omisim whirin Nasaret siirim. ²⁷ Mi kopaksim ira, saiir yopiigar whausokninkin prapraskiya, saeya hii min bi nanaeka, sima saiirin whran nwirin siiram boiritmaiga siya nonkwonaim siir inigin Josepkin, siya Devidni isidin siir hirankin. Mi ta kopaka saiir inigin Mariaka. ²⁸ Mi paekwosimin saiiram ha namn mi siya saiir ini boiniu, Akam, Adi Komii siya kiriirsi naingwobumbugin. Mi siya ini kinakar nwowin. ²⁹ Mi Maria saeya ta yai aiir wakaeya saeya ini hindara yanaakiya. Taka yaiya saeya panin, panin yaiga. ³⁰ Mi paekwosim siya saiir boinki, Maria, kira kipi nidid. Adi Komii siya kiriirsi naingwobumbugin. ³¹ Wakae! Kira wi yinpiugak kipi nwowi. Mi kira yinisim yinkamiyinin wi nwira naokainaei mi kira siir inigin wi Jisis nokdap haiginiu. ³² Mi siya wi inig komiigak nwowi. Mi siirin wi hiniina boini, Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimkin. Mi Biyan Inkam Komii Adi Komii siirin wi siir brougaeyin Devid nu kigriraowiyin wi siir hiriinan nokmwini okwo

haiginiuwi. ³³ Mi siya inokiiinokin wi Judami inkam komii nwowi. Miiya inkam komii nu kigriraowiyin wi siir hiriyar nwoyokiyokiikaeyami. Niingaka.

³⁴ Mi Maria saeya paekwosim siir yai aka hiniina yowarkii boin, tiriiginin wi paniina nimbiyami? Kara kamkak rani. Kara inkam nwir aka bi nwoka mi kara wi yinkak ha nwo rani. ³⁵ Mi paekwosim siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun wi kiriir naninkiniuni mi siir kirieya kiriirin wi saeya kinsis haiginiuwi. Mi mhoiia kira wi ti yinisimin siir naokinaei. Mi sima wi ha boini siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya Adi Komii siir yinisimkin. ³⁶ Wakae! Biia kiriir yopiiya Ilisabet saeya wai bidiyar ywowa mi saeya ini yinkakar swoki owa. Saeya bwanim iriyar whira ywo Biia sima ha boinkim saeya wi yinpiugak nwo rani. ³⁷ Dimin whirkin Adi Komii siya tir karamae bi nwokin. Niingaka.

³⁸ Mi Maria saeya siir yai aka hiniina yowarkii boin, wakae! Kara Biian Inkam Komiiyin siir miiyan wiga. Wa kira boina siya kariirin wi hiriyar mi tiri. Mi paekwosimin siya saiir haiburgigin mi siya ina yamin. Iriig.

Maria saeya Ilisabet saiir ini kigi

³⁹ Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi Maria saeya bi kimiminka, ina nhinama, mhiu nhirim om whirin nu Judia hir nwowim simiir hiriir. ⁴⁰ Mi saeya Sekaraia siir omaka aiir napninopkainama mi saeya kimidiniya Ilisabet saiir ini boiniu, akam. ⁴¹ Mi iia Ilisabet saeya ta akam Maria saeya boina saiir wakaeya mi ti yinisimin ina kakninaokaigiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimin ini saiirar yaninkiniuuwim. ⁴² Mi saeya ha kauiyikiya mi ina boinkiya, kira ini kina wigar ywowa. Mi iki wig nhirim simiir kouwin ina kirar ywowa. Mi wari yinisimin kiriir mhinuau nwokaiyin, yio ini sakisar mi

owin. ⁴³ Kara paniin wiga, ti Biiyan Inkam Komiiyin siir apua ta kariiram nita? ⁴⁴ Wakae! Kariir wiina, kiriir yai aiir wakaekiya, akam, kira boinkiya mi ti yinisimin kariir mhiinawu nwokaiyin ina kaknanaokaigiyin mi siya ini maingimaingar ywokiyin. ⁴⁵ Kira Adi Komii siiram naingwo tilmii wiga kira maingimaingha ha dwo. Mhoiyya kiriirin wi Biiyan Inkam Komiiyin siya boina wi saiir hiriinan tiri. Ilisabet saeya hiniina boinka. Iriig.

Maria saiir mwaiga

- ⁴⁶ Maria saeya mwai waowa saeya hiniina boinka, Kariir mhi kwoinim ini Biiyan Inkam Komiiyin siiramar naingwo irkakim.
- ⁴⁷ Kara Adi Komii siiram maingimaingaei, kariir nanmai-warkainain inkamkin.
- ⁴⁸ Kara miyyan wig niingaka. Mi siya ini kariirsiyar swoki aingwo bunan. Mi Tariinanin mi mhoiyya iriipi hiriinan, iikamim sima kariirin wi hiniina boini, kara wig bimbiuwi rani.
- ⁴⁹ Dimusi rani, Adi Komiiyin kirieki kiriekakin, siya kariirin dimin komigi komii iirar tirkin. Mi siir inigin dimin whirki bi kimbugin.
- ⁵⁰ Yaioyae yaioyaeyim hirii hiriinan kinaingim. Sima pi inan ii okwoki mi Adi Komii siya iikamim siirsi naingwo ididim wi simiisi naingwobumbuwi.
- ⁵¹ Adi Komii siir ina mi kirie kirieyem saeyar nonkwo miriigim. Mi iikamim simamar naingwonaeyim, simiirin siya bidi nhinikriropkiyim hinda tinda.
- ⁵² Mi inkam komii komiiyim nu kigiraowiyim, simiir miyyim wi Adi Komii siya nikripkii mi iikamim inig karamaeyim, simiirin wi siya hainanpraprasa
- ⁵³ Siya dimin miyyik miyyikim wi iikamim mhiigi naowim wi simiir hauwi. Mi iikamim iki digworaekwoki

naokinguguninkinim simiirin wi piu niinga niinga siya nhinikriropkii.

⁵⁴ Mi siya ini naingwobumbuwa biya siya nimbina ini saiirar swoki aingwowoknakiyin. Mi siya Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiugin.

⁵⁵ Siya krimiir brougaeyin Ebrahim saika bidi yimbinin mi siya siir yinheyim mhoiyya niti, simiirsi naingwobumbuwi. Maria saeya hiniina waoboboinka.

⁵⁶ Maria saeya Ilisabet saikan bwanim whwoima ywo. Mi saeya ina swoki ama saiir oma hiriir. Iriig.

Ilisabet saeya Jon siir yaokaina

⁵⁷ Ilisabet saeya naokainani iya yinisim iir, ina yimbiyama. Mi saeya yinisim yinkamiyin iir yaokaina.

⁵⁸ Mi saiir inkamnanim, saiir omaka kingiin nwowim, simiir hiranim mi saiir nomiiyau ikim, sima ta yai aiir wakaeyim Biyan Inkam Komii siya Ilisabet saiirsi naingwobumbuwin mi sima ini maingimairga wara mi inkim owim saikan.

⁵⁹ Mi ii iriiyar kwoimaka sima yinisimin siir mio isa ina kitiyopnir haiyim. Mi sima minam namkim siir adin Sekaraia siir inig iirar swoki okdap haiginiuwim.

⁶⁰ Mi siir apua saeya boin. Niingaka! Siir inigin Jon dokdap haiginiu. ⁶¹ Mi sima saiir boin, krimiir brougae wanwiyaeyim biya ti hiriinan inig iir bi nokdapkim.

⁶² Mi sima siir adin siiram kinmimauu srii, krimea yinisim siir inigin wi paniina dapi? ⁶³ Mi mhoiyya Sekaraia siya simiir boinki, yokwo siir hauugiyim pi winmauugiyim.

Mi siya hiniina winmauugi, siir inigin Jonkin. Mi sima ini hindarar yanaakiyim. ⁶⁴ Mi bi kimiminkikin, Sekaraia siya yai ina swoki kaonis boinkiyin. Mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyin. ⁶⁵ Mi simiir inkam inkamnanim simiir omaka kingiin nwowim sima

nidid prasae bi kinkim. Mi ta yaiya ini mhiuim nu Judia hiranim ini simiirar yiniyokiigiya. ⁶⁶ Mi iikamim ta yai aiir wakaeyim, sima ini sima simar yinaingwoyimyok boinim. Ti yinisimin siya wi paniin paniina nwowi. Sima ina yinokninkinkiyim, Biyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini saika nwowa. Iriig.

Sekaraia siir mwaigim

⁶⁷ Jon siir adin, Sekaraian Adi Komii siir paek-wosimkin bidi yinkiniukikaiyin. Mi siya diminin mhoiia nimbiamanin simiirin ina kauwok boinkiyim.

⁶⁸ Krima Biyan Inkam Komiiyin, krimiir Adi Komiiyin siir inig iir hainanprapraskii. Mi siya siir iikamim, Isrel hiranim simiir whinkinsiisim nitkin. Mi sima ini rirmiia ywokiyim. ⁶⁹ Siya ninansiin okwokikin nanmaiwarkainan inkam komiiyin, krimiir nanmaiwarkainam Devidni isidin siir inkam nwirin siir. Siir miyan inkam nwowam. ⁷⁰ Siya siir profet inkamin dimin whirki kimbu karame nwowin siirin bidi bidiniyarin hiniina boinkin. ⁷¹ Siya krimiirin, krimiir sau omomin simiir hiranki nanmaiwarkainaei. Mi siya krimiirin wi kamim krimaka nomboin ii ae karam nwowim, wi simiir in kirieya saiir hirankar nispimspaki hainakii. ⁷² Siya nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim simaka mi saeya. Mi siya ta naingwobumbuwa krimiir niisiimauuga. Ta nimbin kibiya siya haiyaprapraskiya, siya saiir swoki aingwowoknakikin. ⁷³ Ta siir nimbin kibiya krimiir brougaeyin Ebrahim saikar nimbinkin. ⁷⁴ Mi siya krimiirin krimiir sauan omomin siir in hirankar nanmaiwarkainaei. Mi krima siir mi aiir mirii, krima wi nididgak nwo rani. ⁷⁵ Mi krima siir whwonkam idan wi dimin whirki

kimbu rani, wi wadieyar haiyaprapras okwowi. Mi wi rirmiiya dwo. Mi iigwir iigwirin krɪma wi hiriyar nwoyokiyokiii. ⁷⁶ Mi kira ti kariir yinisim yinkamiyinin mhoiia sima kriirin wi Adi Komiiyin ninomor kougikouanin siir profet inkam dapi. Mi kira wi Biian Inkamin siir biia namkwokini. Siir siyu iir kisisop diriraerarkwokinim. ⁷⁷ Mi siya yayim wi siir iikam imiir boinmimauuim. Mi simiirin wi siya nanmaiwarkainaei. Mi simiirin dimin biyeyim igbid kamyau siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁷⁸ Whisarii rani, Adi Komii siir kwoinin krimirsi naingwobumbugin mi hiinsima krimirsi nwokin. Mi siya wi ti siir nikropkii, bienan krimiir whwoyakiyam. ⁷⁹ Mi siya wi iikamim niibwomambwo nwokaeyamim mi naokao kingiin nwowim, wi simiir nokya haiginiuwi. Mi krimiirin wi siyar niisiimaauu api kwoin miyikin hiinsima nwowiyin siirin.

Sekaraia siya hinina boinkikin.

⁸⁰ Mi yinisimin ina mwriiyin mi siir kwoinin mi siir piu aka ini kirie warar yinkin okiyim. Mi siya maeyau siiyin nu apa niinga saiir hirar nwoninaeyin mi ini Isrel simiir iikamim simiir hiriyar yimbiyamin. Iriig.

2

Maria saeya Jisis siir yaokainaki

(Mt 1:18-25)

¹ Mi taka iia Sisa Ogastasin nu komii Rom hiran inkam komii nwokin. Mi siya siir biian inkam komii komiiyim simiir boinki ti omisisimim siir hir nwowim siya kigriraowiyim simiir hiran iikamim simiir inig imiir nini winakiyam. ² Mi siyuin inig haiyin iikamim omom

omanim simiir mi ta ii aiir haibwakainakim. Mi taka iya Sairinias siya nu Siria hiran omom simiir biyan inkam komii nwokin. ³ Mi iikam whiekakim sima ini simiir yapayapa omamar swoki anim. Mi simiir inigim simiir om hiran ini winaki yokwoni.

⁴ Mi Josep siya om Nasaretin, nu Galili hir nwowin siir haiburgigin mi siya ina yamin siir brougaeyin Devid siir om iiram, Betlehem nu Judia hir nwowin siirim. ⁵ Josep siya mi wiga siya boritmaiya Maria, sowar yam. Sowa minam namkwo, inig nini dapmauwuwam. Mi taka iya Maria saeya yinpiugakar nwonamka. ⁶ Mi iya sowa om Betlehem hiran nwowa mi yinisimin ina kakanakaaiyin. ⁷ Mi taka iya sowiir yinisim yinaomiyinin ini saiir yaokainan. Mi saeya yinisim iirin yuis mirmiiya saiir higrinu. Mi siirin bulmakaumi twowa nae haigiya saiir kikaiyu whwonkai. Mi simani bulmakauni omaka saiir whwonkaigim. Dimusi rani, omakam inkamki whwonkaiyim inkam kina bidi digiyim. Iriig.

Adi Komii siir paekwosimim sima ini boinmauwuwu kamim sibsib kigriraowiyim simiirin

⁸ Mi kam nhirim sibsib kigriraowiyim, niyaka sima omin siir kingiin hir waikaowigim, maeyauwa sibsib ima naeya saiir. ⁹ Mi Biyan Inkam Komii siir paekwosimim simiir hiriir yimbiyam. Mi Biyan Inkam Komii siir paeya namnamiinan ha wokiinainiyin mi ini simiirar yamitkiniuwun. Mi sima nidid prasae bi kinwinkim. ¹⁰ Mi paekwosimin ina boinin simiirin, waka! Kima kipi nidid. Kara yaiwin kibiya kimiir nauuni boinmauugigam nitkin. Mi ta yaiya iikam whiekakim simiir kwoinim wi maigimaigra komii saeya nwowaiginiwi. ¹¹ Mi taka iya brougae Devid siir om hirin wig ira yinisim yinkamiyinin nwira yaokaina. Mi ti inkamin kimiir nanmaiwarkainankin. Adi Komii siyar nimbinkikin siirin,

Biiyan Inkam Komii Krai nwoam. ¹² Mi kima siirin hiniina nini kigninokninkiniuwi mi siyairgin. Mi kima wi yinisim nwirin yuis mirmini saeya higriniuin wi siir nini kigiwi. Mi siya ini bulmakaumi twowa nae haigiya, ini saiir whwonkaiyin. Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinkikin. ¹³ Mi bi kimiminkikin ninomor kou hiran paekwosim whiekakim ina yuunaiiniyim mi sima ini ti paekwosimin saikar yauni oniyim. Mi sima ini Adi Komii siir inig iir hainan prapraskiyim. Mi sima mhoiia hiniina boinki,

¹⁴ Adi Komii krimiir Wanin ninomor kou hiranin siir inig iir hainanki. Dimusi rani, Adi Komii siya big nasmirwaiya bidi ywokiyin simiirin mi iikam whiekakim nuanim sima iripa dingwomamair aeikiyam.

¹⁵ Mi iya Adi Komii siir paekwosimim mi sima swoki ama ninomor kou hiriir, simiir haiburgigim mi kamim sibsib kigriraowiyim sima sima yomboin amboinki, humbae! Krima om Betlehem hiriir nami. Ti diminin hir nimbiyamin siir nini kignaki. Biiyan Inkam Komii siya boinkiyin krimiir. ¹⁶ Mi sima biri kimiminkim ina yamsauwim mi sima Maria, Josep mi yinisimin twowa bulmakaumi nae haigiya saiir kikaiyu whwonkaiyin, simiirni ini kigi. ¹⁷ Mi iya ti kamim sibsib kigriraowiyim sima siir nini kigiuwim mi sima ti yayim Adi Komii siir paekwosimim sima boinmimauugigim simiir ti yinisimin siirim mi sima ini sowiirwai boinmimauuniyim. ¹⁸ Mi iikamim ti kamim sibsib kigriraowiyim simiir yai aiir wakaeyim mi sima ini hinda yanaakiyim. ¹⁹ Maria saeya ti yayim saeya wakaeyim simiir simiira naingwokwokaigika. Mi saiir kwoinaiu hirar haigi okai, saeya biri naingwo owouga. ²⁰ Mi kamim sibsib kigriraowiyim sima ha swoki apamim

mì sima mwai ina yapwowaowamim Adi Komii siir inig iir hainanam digworaekwowim sima wakaeyim mì sima kigim simiir. Mì digworaekwo whiekakim Adi Komii siir paekwosimim sima boinmamaugikim bidi yimbiamkiyim. Iriig.

Sima siirin Jisis yokdap haiginiu

²¹ Mì mhoiyya ii iriyyar kwoimim namkiyim mì siir mioisa ina kitiyopnir haiya. Mì sima siir inigin Jisis yokdap haiginiu. Mì Adi Komii siir paekwosimim sima biyyar dapkikinkin, iyya siya siir yopiiya saiir mhiinau hir niki okai karamaeyar niki owin saiirar. Iriig.

Simion Ana sowa Jisis siirin omaka komiyya Adi Komii siira saiir hir ini kigi

²² Ta iyya sowa buga niyoprikmaiya sowa buga siyiun biyya Moses siya winboinkiyin mì siir hiriinanar mì tir. Mì siir ad yopiiyo ina hainamwo siirin om komii Jerusalem hiriir, Biyyan Inkam Komii siir in nini onkwo hauugiyam. ²³ Yai komii kwira Adi Komii siir Yokwo Komiyya saiir nwowa, saeya hiniina winboinkika, biiki biyyan yinisim yinhaomiyinin, yio minim nimbingin, Biyyan Inkam Komiyyin siir hauugiyam, siir yinisimar nwowim. ²⁴ Yokwo Komii saiir yai kirie kwira saeya hiniina boinkika, iyya wigkamwo sowa yinisim yinkamiyin yinhaomiyinin, Adi Komii siir omaka komiyya saiir hainam mì yo sowawaiyo iriipi hiriinan inmab haomwo isa timi isom hainam. Mì inmab aiiram mì whaowaekin, mhautam haomwo isa timi isom hainam. Mì Josep, Maria sowawaiyin om komii Jerusalem hiriir asi namkwo.

²⁵ Mì inkam nwirin om komii Jerusalem hir nwokin, siir inigin Simion. Mì ti inkamin siya dimin whirki bi kimbugin. Niingaka. Siya inkam wadiekin. Siya Adi Komii siiramar mì kwisboinikin mì siya ii aiiramar niki owi, iyya

Adi Komii siya inkam nwirin siir nikropki, Isrel hiran iikamim simiir mhi kwoin imiir kirie haiginiuwam. Mi Adi Komii siir naeyiun ini saikar nwowin. ²⁶ Adi Komii siir naeyiun siir bidi yisimauun mi siya wi niki aosau rani. Niingaka. Siya Biyan Inkam Komiiyin Kraisiya siya nitana sairamar niki owi. ²⁷ Adi Komii siir naeyiun siyar hiurworwokai insiingikin mi siya Adi Komii siir omaka sair hiriir yapninopkainam mi yopii adwo yinisim Jisis siirin ina hainaniyin Adi Komii siir omaka sairim, Adi Komii siir hauugiyim, simiir siyu ieya boinin siir hiriinan. ²⁸ Mi Simion siir ina ti yinisim iirar yinkwo mi siya Adi Komii siir inig iirin hiniina hainan prapas boinki,

²⁹ Biyan Inkam Komii diminin biya kira nimbini, kara siir bidi kigin. Mi tariinanin kara naonami, kira kariirin ha kigninkinki. Tariinanin kara kiriir miyan inkamin wi maigimaigar nwowi.

³⁰ Inkamin krimiir nanmaiwarkainainin kara siir bidi kigin.

³¹ Kira ti dimin iirin iikam whiekakim hinda tindanim simiir whwonkam ida diriraerarkin.

³² Siya paenan minam niuyakin iikam whiekakim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir nanaakninki haiginiuwam. Isrel kiriir iikamim inig komii simiir hauu haiginiuwam.

³³ Mi iya siir yopii adwo sowawaiyin hiriinan wakaeywo ti hiriinan yayim Simion siya boinim sowiirwai yinisim iir mi sowawaiyin naingwoyinyok pranae bi kinkwo. ³⁴ Mi Simion siya simiirniiyin haniingi yigboinmamair haiginiu. Mi siya Maria Jisis siir apua sairin hiniina boinki, waka, ti kowiirwai yinisimin, Isrel simiir iikamim wi higa siya niniuwi. Mi nhirim wi siya swoki anmaiwarkinaei. Ti inkamin siya, Adi Komii siya nimbini. Mi siir siyu iirin wi siya niisimauuwi

mi nhirim wi saikar ninkinwamwarkii boini. Mi nhirim wi yaewan siir kindiyuwangigi. ³⁵ Mi iikam whiekakim simiir kwoin aowa aowanim wi idowiiyar nwoki. Mi mhoiia sima siirin wi siyiu miyik miyiknan tir tani. Mi kira siirin hiriinan kigi mi kiriir kwoinin wi hindara hiugimkikiugi, siirsiyin. Mi ta hik hiriinana wi sauin, inkam piu nitiiyin mi ha kimpipisugiiyin, wi hiriinan kimpipisugi. Simion siya hiniina boinkikin.

³⁶ Mi profet wig ira om komii Jerusalem hir nwoka, saiir inigin Anaka, saeya Fanyuel siir yinisimka. Asa siir isidin siir hiranka, saeya waibiyie bidi yowa. Biya saeya kam pua niki owa, saeya biewiyim pariiga ywo, iriiyar whis (7). ³⁷ Mi mhoiia saiir kamin ina yaonamin mi wig igabae nhiinga saiir biewiyim pariig, kamnwii whii (84). Mi saeya inokininokin Adi Komii siir inig hainanim bi siisika, saeya Adi Komii siir inig iirin ni nabie ni nabie hainanika. Mi ii nhirim, saeya nae minim pa mi haiyaei iiyim saeya nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim Adi Komii siir omaka komiia saiir. ³⁸ Mi iya Josep Maria sowawaiyin ta omaka Adi Komii siira saiir hirar niki owo, Adi Komii siir ninkin imiiaeyim mi Ana saeya ha nimbiniya mi saeya ini Adi Komii siir inig iir ini igboinmamairniya. Mi saeya kimidiniya ti yinisimin siir yai imiir boinmimauu, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim, siirim nwokwokinim, Isrelan iikamim hir nwowim simiir nanmaiwarkainam. iriig.

Josep siya om Nasareta hiriir swoki haiyug apnam

³⁹ Sima digworaekwo whiekakim diriraerar digiyim, Biyan Inkam Komiiyin siir siyiu ieya boinin siir hiriinan mi sima ina swoki amim nu Galili, simiir oma Nasareta hiriir. ⁴⁰ Mi ti yinisimin ha mwriigiyin mi siirin ma minkin bi nipiyaokimiminkin siya ini kiriekakar ywokiya mi siya

ini ninokninkin miyyik whiekakar mi okiyin. Mi Adi Komii siir naingwoyimyoka ini saikar nwowa. Iriig.

Yinisim Jisis siya ina yamin Adi Komii siir omaka saiirim

⁴¹ Mi biewii biewiiyim ta ii komiia wou nikwo aeiya Pasova Jisis siir yopii adwo, sowawaiyin om komii Jerusalem hiriir namnanaeiko, sowawaiyin bi nwokaigiiko. ⁴² Jisis siir biewiiyim iuur whisa namwo iuwim mi siya wara yinkin am, siir yopii ad owakan, ta ii komiia wou nikwo aeiya saiirim. Biewii biewiiyim biia sowawai niki tirkiyim simiir hiriinan. ⁴³ Mi wou nikwo aeni iya dig nwokiya mi sima ina swoki amim mi yinisim Jisis siya om komii Jerusalem hirar ywoki. Mi siir yopii adwo sowawaiyin ha bi naingwoko siya ini hirar ywoki. Niingaka. ⁴⁴ Mi sowawaiyin ha naingwoko siya ti iikam whiekakim sowaka waiyar napamim simaka napami mi ta nabie kirieya sowa sowa asi napamko. Mi sowa sowiir nomiiyauim mi sowiir ad igrimim simiirim hansiram siya simaka mi owi. ⁴⁵ Mi sowawaiyin ha hansiranaeyo siir bi swoki kigin. Niingaka. Mi sowawaiyin, om komii Jerusalema hiriir asi swoki haiyiug hansranamko siirim. ⁴⁶ Iiyim sowawai siirim hansiro, kwisa hansir mi kwoimaka saiir ini kigu, omaka Adi Komii siira saiir hir nwowi siya, Juda simiir inkamim siyupai, siyupaiyim sim nowomwarkaiyuwiiyim simiir bopwoniya hir nidwokai wakaemimiki, simiir yai min dimin imiir mi siya simiirin ina mi kinawaomwarkii sriiyin. ⁴⁷ Mi kamim siir yai imiir wakaekiyim mi sima ini hindarar yanaakiyim ti yai whiekakim siya ninomokninkin boinkiyim simiirin. ⁴⁸ Mi sowawaiyin siir nini kiguwin mi sowa ini hindara yanaakiyo. Mi siir yopiiya saeya siirin hiniina ini boinu, yinisim! Kira kririirwaiyin hiniin dimusi tirgikin, ha? Krirawaiyin kiriirsiyin pranae pranae bi naingwoyimyok

hansirko. ⁴⁹ Mi siya sowerwai yai aka hiniina yowarkii boin, kowawaiyin kariirim dimusi hansirko? Mi kowa bi ninokninkinko, kara pi kariir Adin siir omaka tinar nwowi, ha? ⁵⁰ Mi sowawaiyin bi ninokninkinko ta yaiya siya boina saiir yaimwokiya imwo aiirin.

⁵¹ Mi siya ini sowakawai warar swoki inkin amin om Nasareta hiriirin. Mi siya ini yopii ado sowerwai yaiyar mi wakaeyoknan. Mi ti yaimin diminim siya boinin, ini yopiya saiir kwoinau hirar haigi okaiyim. ⁵² Mi Jisis siya komii namwoiwun mi siir ninokninkina ini warar mi inkin opnirtaraokiya. Mi iikam ikim sima ini siiramar yaingwokinim. Iriig.

3

Jonin op baptais haiginiuwiyin yai siya boinmimaugin

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jo 1:19-28)

¹ Taibirias Sisa siya kigriraokiyim omom omom nhirim nu Rom hiranim, biewiyim iur iriiyar (15). Mi Pontias Pailat siya nu Judia siir kigriraowan inkam nwokin. Mi ta ii aiirin Herot siya iikamim nu Galili hiranim, simiirin saiir kigriraokin. Mi siir akamin Filip siya nu Itaria mi nu Trakonaitis sower kigriraowan inkam komii nwokin. Mi Laisenas siya nu Abilini siir kigriraowan inkam nwokin.

² Anas, Kaiafas sowa prismi biyan inkam nwoko. Mi ta iya Jonin Sekaraiani yinisimin maeyau siiyin nu apa saiir hir nwoyin mi Adi Komii siir yaiya siir hiriirin, saiirar nibiyamkin. ³ Mi Jon siya omom omom whiekakim ie Jodan siir kingiin hir nwowim, simiir hiran iikamim simiirin siya hiniina boin, kima kimiir dimin biyeyim digiumii simiir haimriiyugigi mi op wa nwoki baptais haiginiuim mi Adi Komii siya kimiir dimin biyie biyeyim biya kima tirkaiyuim wi haningin haiyoprimdiyumiigi.

⁴ Jon siya hiniina boin profet inkamin siir yai aiirin. Yai nhirim profet Aisaia siya winboinkiyim Yokwo Komii saiir, yim hiniingim,

mi inkam nwirin maeyau siiyin nu apa niinga, hir kauwok boinkiyin siya hiniina kauwok boinkikin, Biiyan Inkam Komiiyin siir siyuim simiir kisisop diriraerarkwokin. Siir siyu iir sibgu diriraerarkwokin. Profet Aisaia siya hiniina boinkin.

⁵ Mi maeyauwim ieno ieno whiekakakim yim ha timi hainkrimkrinkinkwokin. Mi mhiu komii komiiyim mi mhiuisisim ikim, wi sima dopkiyimikiina mi siyuim mipugnan wrieyokim yim timi oprimtioki mi siyuim haigi inamnaniyim, yim timi iyohimikmai diriraerarkwokin.

⁶ Mi iikam whiekakim wa nwoki kigninokninkinkiyim, inkamin Adi Komii siya nimbiniin krimiir nan-maiwarkainanin siirin. Profet Isaia siya hiniina boinkikin.

⁷ Jon siya iikam isid komiiyin siiram nitim saika nwowim simiirin hiniina boinki, kima iikam miyiknanki mi iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Mi kimiirin nhinga boinkikim kariirim nidamnaniyim, op kimiir baptais haiginiugiyim? Mi Adi Komii siya wi kimiir nonkwoniinwomwiirninkin tani, aniya? ⁸ Mi kima iikam whiekakim simiirin hiniina diisiimauu, kima kimiir dimin biyie whiekakim, simiirin bidi haiyoprindimiigiyim. Mi kima, kima kima hiniina kipi ninkinwamwarkii boin, nim krima Ebrahim krimiir brougaeyin siir iikamkim mi siya wi digar nwowi mi krima wi iikam miyikar nwowi. Niingaka. Mi Adi Komii siya naingwowi mi tiki siyam siyar mi diriraerarii, siya wi digar mi owi mi sima wi Ebrahim siir yinisimar namwoiuwi. ⁹ Ua ini paemii hiarar

haigin taowaigina mi pae whiekakim nae miyik bud karamae nwowim yim wi paenau sima niyitkaigaiki. Mi wim kima ini ti paeyim simiir hiriinan ywowim.

¹⁰ Mi sima siirin hiniina srii, krima wi paniina tiri. Simiirin hiniina niisiimauuim, krimiir dimin biyeyim bidi haiyoprimdiyimiigiyim, ha? ¹¹ Mi Jon siya simiirin boiniyo yaiya hiniin boinki, inkamin yuis kwisairgakiniuwi mi siya kwira, inkamin niinga nwowin, siir timi hauu. Mi inkamin naeminkin naokingugunankaiyin yo iriipa hiriinanar timi tir. ¹² Mi kamim omom omomi umir haiiyim, yim iriipi hiriinan ina mi itim Jon siirim, op simiir baptais haiginiuim. Mi sima siirin hiniina srii, iikam nowamwarkaiyuan inkam, krima wi paniina tiri, simiirin hiniina niisiimauuim, krimiir kwoin biyeyim, bidi haiyoprimdiyumiigiyim? ¹³ Mi Jon siya simiirin hiniina boinmauugi, kima umirmairin gavman siya boinkiyin siirarar hai. Yaeya umir nokii kipi swoki inkin hai. ¹⁴ Mi kamim yaii niiniyim yim iriipi hiriinan siirin ina mi sriiyim, krima wi paniin paniina tiri? Mi siya simiirin hiniina boinki, kima inkam nhirmi hindara kipi priitopriitio mi kima simiirin whisarii kipi priiboin hiuriyiu mi simiir umirim whisarii kipi priiyiksasae hai. Mi kimiir kwoinin hiinsima dwo ti umirsimin kima haiyin kimiir mi aiirsi.

¹⁵ Mi iikam whiekakim sima ina yinaingwoyimi yok boinim, ti inkamin siya Kraisin Adi Komii siya nikropkiyin iikamim sim nanmaiwarkainam, aniya? ¹⁶ Jon siya simiir yaiyaka hiniina yowarkii boin kara kimiirin op ara baptais haiginiuwi, inkamin kariir mhoiia nitin kariir kouwin ini siyar ywowin mi siya ini yaowae adnan ywowin, kara ini yinisimnan ywowin. Mi kara siir miyim wa sibgu inomokninkin mirii rani. Kara inkam miyik rani. Niingaka. Mi kara op arar baptais haiginiuwi mi Adi Komii

siir naeyiuiin siirin wi siyar hainiuae haiginiuwi mi ti dimin biyie imiirin wi paenan siyar niu iuguski. ¹⁷ Siya ini inkamin twonidim twonau haigiiyin mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iya iki twonid imiir nokwobrombrop digiyim mi kasim pa kuubrukigi. Mipi twonid niingam simasima namwokaiyuwi mi simiirin pi omaka nae haigiiya hir nini haigiyiuiwi. Mi siya kas imiirin pa nhisopkininaka mi simiirin pi pae nhisopkin namginki. Mi ta paeya saeya wi niutingi rani. Niingaka. Saeya wi hiriyar niuyokiyokiikaeyami.

¹⁸ Mi Jon siya ti hiriinanim simiir boinmauu digiyin mi siya Yaiwin Kibiya saiir yai kiriekirie kibi whiekakim simiir warar yinkin boinmimauu.

¹⁹ Jon siya gavmanin siir biyan inkamin Herot io siir nwokin. Dimusi rani, siya siir nomousimin Filip siir wiga Herodias saiir hainiki nonkwonan mi siyu biyie nhirim siya tirim io simiirsi wara mi inkin okin. ²⁰ Mi Herot siya siyu biyie komii whirin ha swoki tirin mi ini ti biyanim simakar swoki inkin haiginkiyin. Whisarii rani, Jon siirin siya hiugripkiikikaigin. Iriig.

*Jon siya baptais haiginiugin Jisis siirin
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)*

²¹ Iya Jon siya iikamim simiir baptais haiginiuin mi siya Jisis siirin ini warar mi inkin baptais haiginiuin mi iya Jisis siya nhwowar niki kwisboinin mi ninomora ini omaka anonanar haiwaokiya. ²² Mi Adi Komii siir naeyiuiin ina yiuwiniyin. Mi sima kigwin siir naeyiuiin inmabnan siinaini siiram. Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya saeya hiniina kauwok boinkika, kira kariir yinisim wadieki wadie kiiingin. Mi kariir kwoinin ini kiriiramar naingwokwonanaeyin. Mi kariir mhii kwoinin, kiriirimin ini mairgimairga ywokiyin. Iriig.

*Jisis siir yidiwii wanwiyaeiyim simiir inig ima
(Mt 1:1-17)*

²³ Hiya Jisis siya siir biewiyim, kamnwir iuura nwowin mi siya ha mirii bwakainakin. Iikamim simiir kwoinim ha naingwokim, Jisis siya Josep siirgisiir nhiekiniwi. Niingaka. Siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. Mi Josep siya Hilai siir yinisimkin.

²⁴ Mi Hilaiyin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin. Mi Livaiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin yio Janaini yinisimkin. Mi Janaiyin, yio Josepni yinisimkin. ²⁵ Mi Josepin yio, Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Emosni yinisimkin. Mi Emosin, yio Neamni yinisimkin. Mi Neamin, yio Eslaini yinisimkin. Mi Eslaiyin, yio Nagaini yinisimkin. ²⁶ Mi Nagaiyin, yio Meatni yinisimkin. Mi Meatin, yio Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Semeni yinisimkin. Mi Semenin, yio Josekni yinisimkin. Mi Josekin, yio Jodani yinisimkin. ²⁷ Mi Jodanin, yio Joanani yinisimkin. Mi Joanain yio, resani yinisimkin. Mi Resanin, yio Serababelni yinisimkin. Mi Serababelin, yio Sialtielni yinisimkin. Mi Sialtielin, yio Neraini yinisimkin. ²⁸ Mi Neraiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin, yio Edaini yinisimkin. Mi Edaiyin, yio Kosanamani yinisimkin. Mi Kosanamain, yio Elmadamni yinisimkin. Mi Elmadamin, yio Erni yinisimkin. ²⁹ Mi Erniyin, yio Josuaini yinisimkin. Mi Josuain, yio Eliesani yinisimkin. Mi Eliesain, yio Jorimni yinisimkin. Mi Jorimin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin. ³⁰ Mi Livaiyin, yio Simioni yinisimkin. Mi Simionin, yio Judani

yinisimkin. Mi Judanın, yio Josepni yinisimkin. Mi Josepin, yio Jonamni yinisimkin. Mi Jonamin, yio Elaiakimni yinisimkin. ³¹ Mi Elaiakimin, yio Meliani yinisimkin. Mi Melianin, yio Menani yinisimkin. Mi Menanin, yio Matatani yinisimkin. Mi Matatanin, yio Netani yinisimkin. Mi Netanin, yio Devidni yinisimkin. ³² Mi Devidin, yio Jesini yinisimkin. Mi Jesiyin, yio Obetni yinisimkin. Mi Obetin, yio Boasni yinisimkin. Mi Boasin, yio Salmoni yinisimkin. Mi Salmonin, yio Nasoni yinisimkin. ³³ Mi Nasonin, yio Aminadapni yinisimkin. Mi Aminadapin, yio Atmini yinisimkin. Mi Atminin, yio Anaini yinisimkin. Mi Anaiyin, yio Hesroni yinisimkin. Mi Hesronin, yio Peresni yinisimkin. Mi Peresin, yio Judani yinisimkin. ³⁴ Mi Judain, yio Jekopni yinisimkin. Mi Jekopin yio Aisakni yinisimkin. Mi Aisakin, yio Ebrahimni yinisimkin. Mi Ebrahimin, yio Tirani yinisimkin. Mi Tirain, yio Nehoni yinisimkin. Mi Nehoin yio Serakni yinisimkin. ³⁵ Mi Serakin, yio Reuni yinisimkin. Mi Reunin, yio Pelekni yinisimkin. Mi Pelekin, yio Ebeni yinisimkin. Mi Ebenin, yio Selani yinisimkin. ³⁶ Mi Selain, yio Kenani yinisimkin. Mi Kenanin, yio Apaksatni yinisimkin. Mi Apaksatin, yio Siemni yinisimkin. Mi Siemin, yio Noani yinisimkin. Mi Noain, yio Lemekni yinisimkin. ³⁷ Mi Lemekin, yio Matusalani yinisimkin. Mi Matusalain, yio Inokni yinisimkin. Mi Inokin, yio Jaretni yinisimkin. Mi Jaretin, yio Mahalalelni yinisimkin. Mi Mahalalalelnin, yio Kenani yinisimkin. ³⁸ Mi Kenanin, yio Inosni yinisimkin. Mi Inosin, yio Setni yinisimkin. Mi Setin, yio Adamni yinisimkin. Mi Adamin, yio

Adi Komiini yinisimkin. Iriig.

4

*Setan siya siir nipiyaokiiyam tirkin
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)*

¹ Adi Komii siir naeyiun ini Jisis siir yaninkiniuniyin mi siya ie Jodan siir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi Adi Komii siir naeyiun siya yikiunam maeyau siiyin apa niinga inkam karamaeya saiir hiriir yam. ² Mi siya ta maeyau siiyin apa inkam karamaeya saiir nwowin, iiyim kam nwise ywo (40). Mi ta iya Setan siya Jisis siirimin saiir kinankiukin. Mi ta ii aiirin Jisis siya nae bi naekin niingaka. Siya mhiirima nwokin.

³ Mi Setan siya siir boinki, kira Adi Komii siir yinisimkiniuwi mi kira pi ti siiyain siir boinki mi siya pi bret nwoki imbiyamim. ⁴ Mi Jisis siya siir yai anaka hiniina yowarkii boinki. Yokwo Komii saeya hiniina boinka inkamin nae aram naingwowyin siya wi kiriekak nwo rani. Niingaka. Inkamin bret ara naeyam naingwowyin siya siirin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir hauu rani. Niingaka.

⁵ Mi Setan siya siirin ina yikiunainamin mhiukiua hiriir mi bi kimiminkikin, siya ina yiisiimauuwim nu tiran omom omom whiekakim simiir. ⁶ Mi siya boinki, kara ti kariir omom omomim mi kariir dimin taemin whiekakim wi kariir hauuwi. Mi kira wi nu kigriraowan inkam komii nwowi, whisarii rani, yim ti digworaekwowim kariirargim mi kara inkam nwir mi hauuwi kara wa mi hauuwi, kariirar kwoinkin. ⁷ Kira ogmwo kariiram hui mi kariir inig iir hainani, ti digworaekwo whiekakim yim kariirgim. ⁸ Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, Yokwo Komii saeya hiniina boinka. Kira Biiyan Inkam Komiyyin

siir inig iirarar hainan siya kiriir Adi Komiiikin mi kira siir mi aiirarar donkwo iski.

⁹ Mi Setan siya Jisis siirin om komii Jerusalem hiriir yikiunam. Mi Jisis siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair akou hir ini okmwın okwoıu. Mi siya siir boinki mi kira Adi Komii siir yınisim kiinginiıwi mi kira pa diswit natkinaiınam. ¹⁰ Yokwo Komii saeya hiniına boinka mi Adi Komii siya wi siir paekwosimim simiir boinki. Sima kiriirar sibgu kigriraowim mi kira wi nao rani. ¹¹ Mi sima wi kiriir nonkwowini simiir inam mi kiriir iga wi siya kwirki swoki hain tani. Niingaka. ¹² Mi Jisis siya siir yai aka hiniına yowarkii boin, Yokwo Komii sair yaiya saeya hiniına boinka, kira Biıyan Inkam Komiiyin siirim kipi kinankıu mi siirim kipi srii, ti hiriinan dimin biıeyin siya kiriir whindiriraerarkiyim. Niingaka. ¹³ Mi iıya Setan siya siirim kinankıuguguwin, ti dimin taemin whiekakim simiir mi Jisis siya bi wakaeyoknakin. Mi Setan siya Jisis siirin ina haiburgigin mi ina ini sinsin wokmainakiyin. Iriig.

Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴ Mi Jisis siya nu Galili hiriir namin mi Adi Komii siir naeyıu miıyikin siir kirıeya ini siyakar ywowin mi dimin taemin whiekakim Jisis siya diriraerarim simiir yaiya ina haıgiririr boinama omom omomim simiir. ¹⁵ Mi siya iikam whiekakim simiirin, simiir omaka yai nidwokai wakaeyıya sair hir boinmımauugin mi sima ini siir inig iirar hainan prapraskiyim. Iriig.

Mi om Nasaretan iikamim sima digıumii Jisis siir haimriıyugim

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶ Mi Jisis siya omin yinisim sapisap siyar naemrwii okwonaniyin Nasaret siirimar swoki am. Mi Jisis siya Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir yapninopkainam. Hinokininokin siya tiriya saiir hiriinan mi siya ini Yokwo Komiiya saiirar yokwo mwaingiyin. ¹⁷ Mi sima siirin profet Aisaia siya wina yokwowa bidi bidiniyar saiir hauu mi siya mi kwira hiniina boina saiiram hansirkin,

¹⁸ Adi Komii siir naeyiun ini kariir tir nwowin. Mi siya kirie kariirin minam hauugin mi ha nimbinkin, siir yaiwin kibiya iikamim sima sima sipiyimiyokmaeyamiyim simiir boinmimauuim. Siya kariirin minam nikropkikin kara ta hiriinan yaiya iikam simiirin hiniina boinmimauuim mi digworaekwowim uridnan kimiir nitkiyim mi kimiirin wi rirmiyya kara nwowaiginiwi mi iikamim nhwokwisae nwowim simiir nhwowim wi wadie kara nwowaiginiugi. Mi iikamim hikak nwowim simiirin wi rirmiyya kara nwowaiginiugi.

¹⁹ Siya kariirin minam nikropkikin. Iya Adi Komii siya nanmaiwarkainana iikamim simiir kara saiir boinmimauukin.

²⁰ Mi siya ha mwain digiyin mi yokwowa ina swoki haiginikougiya. Mi ina swoki hauugiya inkamin yokwo imiir kigriraowiyin siir. Mi siya ha swoki idwovin mi ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir nwowim iikamim simiirin ta ii aiir nowomwarkaiyu bwakainamkin mi simiir nhwowim siirara kaonanaekiyim. ²¹ Mi siya simiir boinki, yaiya tariinan kima kwawakaekiya Yokwo Komii saeya boina, tariinanin saeya tasi nimbiniiraraowa. ²² Mi sima siirin ina boin wadiyeyin mi sima naingwoyimiyok prasae bi kikinkim yai miyik miyikim siir yai hiranka nimbiniyim simiirsiyin mi sima boin. Ti yinisimin

siya tari Josep siir yinisimkin, aniya? Mi siya krimiir hiriinanargin mi siya ti hiriinan yai miyik miyikim papiyanki haigim? ²³ Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi boiniyo yai kwira saiir yaimwokiyaime aiir boinmauugi, inkam iikam nhirmi whindiriraerariyin yo ti hiriinan inkamin sasar timi whindiriraerarna. Siyu hiniinin Kapaneam kira tirnaniyin mi ti kiriir ombud om iirin hiriinan siyu iirar timi tir. ²⁴ Mi siya boin, kara kimiirin yaimwower boini, iikamim sima simiir omki oman profet inkamin siir yai bi wakaeyoknaeikin. Niingaka. ²⁵ Wakae! Kara kimiirin yaimwokiyaime wowa boini, bidi bidiniyarin Ilaija siya nwowa mi wig igabae niinga nhirim nu Isrel hir nwokim. Mi taka iya naoki bi swoki kinmiminka biewiiyim whwoim haimii (3 ½ yia). Mi iikam whiekakim ti nu iir nwowim sima mhii prasae bi naokim. ²⁶ Mi Adi Komii siya Ilaija siirin iki wig igabae niingam nu Isrel hir nwowim simiirim bi nikropkikin. Niingaka. Siya siirin, wig igabae niinga irua om Sarefat nu Saidon hirana saiiram nikropkikin nae saiir hauu aeyim. Mi ya saeya nu Isrel hiran wig rani. ²⁷ Mi profet Ilaija siir iya iriipi hiriinan mi siya iikam nhirim nu Isrel hiranim paowaigi piskomkopouwim, simiir nwirni miyik bi nwokin. Niingaka. Mi niinga nwokiyaime Neman sasargin. Neman siya Isrelan tani, siya Sirian inkamkin. Jisis siir yaiya hiriinanka. ²⁸ Mi ta iya iikam whiekakim sima ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir hir nwowim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima bidi yinokninkinkiyim ta yaiya Jisis siya simiirar hiuriyu boinkin. Mi simiir mhii kwoinim haugihauga asi wh-wiyekikim. ²⁹ Mi sima ha ninsiin okwokwokiyaime mi Jisis siirin ina kiyaiwownaniyamim omin siir yaba hiriir. Mi sima siirin mhuisim whirin simiir om ieya nwowim mi sima siirin hiranki nitkiigiyim tirkim. ³⁰ Mi sima dig bi

nwokim whisarii rani, Adi Komii siyar nikidukin simiir kwoinim mi sima asi nididkim. Mi Jisis siya ini simiir bopwovar yapnamin. Mi siya ina yugusamin. Iriig.

Jisis siya inkam nwirin uridyiu biyekakin siir hais-woniskikin

(Mk 1:21-28)

³¹ Mi Jisis siya om komii Kapaneam nu Galili hiranin siir namkin. Mi Juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya siir iikam nhirim saiirar mi owomwarkaiyugin Adi Komii siir yai aiir. ³² Mi sima ta siir yai aiir wakaeyim mi sima ini hindara yanaakiyim. Dimusi rani, siir yaiya inkamin inig komiigakin siir hiriinan boinkin ta yaiya kirie komiigaka. ³³ Mi omaka yaimin dimin nidwokai wakaekiya, inkam nwirin yiu biyekakin hir nwoyin. Mi siya ina kauwok boinamnankiyin, ³⁴ hie! Jisis om Nasaretanin, kira dimu dimin tiram nitkin, ha? Kira krimiir nonkwoninwomwiirnininkinam nitkin, ha? Kara kiriirin ina ninokninkinin kirargin Adi Komii siir yinisimin dimin whirki kimbu karamae nwowin mi iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainanin. ³⁵ Mi Jisis siya igao yai ti yiu biyie siir yikwao boinki, kiriir yaiya ti tanki! Mi yiu biyeyin siya ti inkam iirin iikam whiekakim simiir whwonkam idar haigi irimtiogigin mi siya ina yamin. Mi siya siir bi nonkwoninwomwiirningigin. ³⁶ Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima ini hindara yanaakiyim. Mi simasimarin hiniina yimboin amboin, ae! Ta yai hiniina saeya paniin paniin yaiga. Mi siya yiu biyeyim simiirin wi inkamin kirie komiigakin mi inigak ikin mi siir hiriinan boinmimauwi. Mi sima hiriinan wakaeyim mi sima ti inkam iirin ina haiburgigim mi sima ina yamin. ³⁷ Mi ti dimin hiriinanin Jisis siya tirkiyin ina haigiririrkiyin, omom omom imiirin. Iriig.

Jisis siya iikam kasa bi haiswonimniskiigin

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Mi Jisis siya ta omaka yaimin dimin nidwokai wakaeyia saiir haiburgigin mi Saimon siir omaka aiir yam. Mi Saimon siir niua saeya ma piu huua kiniya saeya niiga. Mi kamim sima ini ikiunaki Jisis siirin saiir nini kigniyam. ³⁹ Mi siya ha namin, kimidiniya hiya saeya whina saiir kingiinar ini okwowiwin mi siya ta ma huua kiniya igao yai saiir boinki mi ta ma piu huua kiniya ina haiburgiga. Mi saeya biri kimiminkika saeya ina yinsiin idwo sasaugiya mi saeya ini simiir nae imiirar swoki insiin diriraerara.

⁴⁰ Mi iya bieiin nikiiyamki tibiin, iikamim nomiiyau-gakim, sima simiir nomiiyauim mapai mapagi niyim simiirin ina yikiunaniyim, Jisis siirim. Mi siir ina ti iikamim makak makakim simiir piu imiir nonkwokiyim mi siya simiirin ina yinimniskigiyim. ⁴¹ Mi ti uridyiu bibiyeyim iikam whiekakim simiir hir nwowim sima ini warar yinkin amkiyim mi sima igao yaigak hiniina ywonamim. Hie! Kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi Jisis siya igao yaigak simiir ywoki mi siya yai simiir bi kigninkin boinaikin. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim siya inkamin Mesaia Adi Komii siya nimbinin siya krimiir nanmaiwarkainanin.

Jisis siya yai omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim simiir hir boinmimaugin.

(Mk 1:35-39)

⁴² Mi bienainakar in siya tiki om iir haiburgigin mi siya maeyauwa inkam kamaeya saiir yam, nhwo Adi Komii siirim kwisboinim. Mi iikam whiekakim sima ina yamim Jisis siirim hansiram. Mi iya sima siir hansiryiskaiyin mi siir kwoinin kimidiniya sima yikpitmayim ti simiir om iir haiburgigsi, siya pi om whira namisi. ⁴³ Mi siya

simiir boinki, kara yaiwin kibiya iya Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim mi iikam ikim, simiir kigirkakana saiirin pi iki omom omom nhirim simiir mi boinmimauwi. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara hiriinan asi tiri. ⁴⁴ Mi siya ha boin digiyin mi siya ina haiburgigin simiirin mi siya ina yamin Adi Komii siir yaiya saiirin iki omakam, yaimin dimin, nidwokai wakaeyim nu Judia hiranin simiir asi boinmimauwamkin. Iriig.

5

*Jisis siya boinkin Pita siya anasu hoingak asi haigin
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)*

¹ Mi iigwira Jisis siya Genesaret whiigbid hir nwokin. Mi iikam whiekakim sima ha nitim, ini saikar yaninkiniuniyim. Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyam. ² Mi siya igopsim iswo sowiir kigi sowa whiigbid hir nwowi. Mi kamim anasu haiiyim sima ti i iswo sowiir bidi haiburgigo. Mi sima haimna hhisoki. ³ Mi Jisis siya iisim ira saiir kwirii, ta iya Saimon Pita siirga. Mi siya Saimon Pita siir boinki siya i aiirin hamisima wokiyopkiyim yaba hiriir mi siya ta ikopsim aiir yidwokai boinmimauugi Adi Komii siir yai aiirin, iikam whiekakim simiir.

⁴ Mi Jisis siya yai ha boin digiyin mi siya Saimon Pita siir boinki, iya whiidopwoniya kinaniyam, kira mi kiriir isidin kima haimna ditmai anasu kikaiyim. ⁵ Saimon Pita siya ina yowarkii boinin, inkam komii ta nii kirieya krima whisariiyar miriinanaemaowikim, anasu whirmin whirmin bi swoki iigimiminkin. Mi kira pi boinkin, kara pi asi nitmai. ⁶ Mi sima ha nitmaikiyim mi simiir haimna anasu kasa bi niigikim mi haimnain pi hiriyyar pi inanbirgiyin. ⁷ Mi sima simiir iripa miyan kamim i ira saiir nwowim simiirim kinkina, simiir whinmiriyyim mi

sima ha nitim mi anasum ina yiskaina haigimimirkiyim. Mi i iso ini hindara iyimiminkiywo. ⁸ Saimon Pita siya hiriinan kigiya mi ogmwoin Jisis siir kingiina ini huiiu mi ina boinin, Biyan Inkam Komii, kira kariir haiburgik mi kira ha dam! Dimusi rani, kara dimin biye tiran inkamkin. ⁹ Siyar mi kamim saikar nwowim, sima ti anasu whie komiiyim sima haiyim simiir kigiya ini hindara yanaakiyim. ¹⁰ Sebedi siir yinisim nwisso Jems, Jon sowa Saimon Pita sima iripa mii kwiruwa miriigim. Sowa iriipa hiriinan ini warar mi inkin anaakiyo. Mi Jisis siya Saimon Pita siir boin, kira kipi nidid ti anasu kira haiyim, mhoiya kira iikamim simiirin wi hiriinan haii, kariir mhoiya nitamin. ¹¹ Mi sima i iso ha nadu huiwamasukuniyim mi simiir digworaekwo whiekakim ini hirar iyopnisugikim mi sima ini Jisis siir mhoiyar yamim. Iriig.

Jisis siya inkamin paowaigi piskomkopouin siir hais-woniskigin

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Higwira Jisis siya om whirin inkamin paowaigi piskomkopouin siya nwowin siir ini owou. Mi ti inkamin siir piua paowaigi bidi yinkiniua mi iya siya Jisis siir kigwinin mi siya ini Jisis siir igmiiga whwonkam ida kingiinar yakai kaiyirou whinainamin. Mi ina boinaiyin, Inkam Komii kira naingwowi mi kariirin wi dig kirar nwowaiginiugi. ¹³ Mi Jisis siir ina ha ninkikiya mi siir yanonkwowiuin mi siya boin, kara ha naingwowi, kiriir ma ha digi! Mi ta ma bi kimiminkika ina digiya. ¹⁴ Jisis siya igao yai siir boinki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Niingaka. Mi pa dam inkamin naemin kimiirsi ninkin imiyyaeiyin Adi Komii siirin pris inkamin kimiir kaoprige okwowyin siir tini boinmauuu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkin

imiiyaeki! Kiriir piu wadie nwowa sairsi. Mi yaiya krimiir brougae Moses siya winkiya saiir hiriinan. Mi ti kamim nwoki inokninkin wini kiriir paowaiyim bidi wiskiyim. ¹⁵ Mi diminim Jisis siya tirim simiir yaiya ina yiniyokiigiya. Mi iikam whiekakim siir yai wakaenakiyim nitkim mi maim simiir piu nwokaiyim simiir warar haiswoniskiigiyim. ¹⁶ Mi ii nhirim siya maeyaua inkam karamae pi saiir napninopkainami mipi nhwo hir nini kwisboiniuwi. Iriig.

Jisis inkamin iga iin ninsimsiriuwun siir haiswoniskiigigin

(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ Mi iigwir nabie Jisis siya iikam nhirim simiir niisiimauugin mi Farisi kam ikim mi kamim siyu komii komiiyim sim ninokninkiniyim sima hir warar ninkin idwokim. Sima ti omom omom whiekakim nu Galili mi nu Judia mi om komii Jerusalem simiir hirankim nitkim. Mi Biyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini Jisis saikar nwowa, makak iikamim simiir haiswoniskiiyim. ¹⁸ Kam nhirim sima ha nitim, inkam nwirin iga ina ninsimsiriuninkinin siirin hiigakar hainamin, sima siirin omakanau hiriir haininopkainamim tirkim, Jisis siir igmiiga nini haiginiyim. ¹⁹ Dimusi rani, ini iikamki yinkiniu waowim, sima ini siyuum yinkinyaeyaonamim, ti makak inkamin siir haininopkainamim. Mi sima siirin akoua hiriir hainainam mi sima maeyau kwira saiir yami iinikiniingi. Ta hiiya saiir digar mi ti inkamin ta hii aiir whwonkaiyin sima siirin hiigakar yonkwosiisiisnainam iikam ima nwowa maeyaua saiir bopwoniya. Mi sima Jisis siir whwonkam ida yauuni kikiinu. ²⁰ Hya Jisis siya simiir naingwo tibmii kirie saiir kigiyin mi siya ina boinin, nomiiyau, kiriir dimin biyieyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim. ²¹ Mi kamim siyu komii

ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim simasimarin ina yomboin amboinim. Yipikin ti inkamin Adi Komii siir hiriinan boinin? Inkam nwirkin bi swoki haiyoprimdiyiumii srankin dimin biyieyim. Niingaka. Adi Komii siirarar miiga. ²² Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinokninkinkiyim mi siya simiir boin, dimugin? Ti hiniin kwoinin kimiir waraur nwokaiyin, ha? ²³ Piki hiniin dimin kirie ikim kara mirii karamae nwowiyim mi piki hiniin dimin ikim hiinsima nwowiyim kara mirii karame nwowiyim? Mi kara ha boini kiriir dimin biyieyim kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim ta mii hiriinana ya mii kirie, o mii komii rani, aniya? Mi kara ha boinki, kira dinsiingi mi kiriir hii aiir hainam ya mii komiiga, iyie? Mii komii rani, aniya? ²⁴ Yaowae Adin ninomor kou hirankin nitin karargin. Mi kimiirin wi karar nisisimauwi kirieya dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim mi Jisis siya ti inkamin iga ina ninsimsiriuin siir asi boinkikin. Kara kiriir boinki, kira dinsiingi! Mi kiriir hii aiir dinsiin hainam mi kira pi kiriir omaka damigusam! ²⁵ Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin hainamin siir hiiya mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yapnamin mi siya mwai ini Adi Komii siir inig iirar hainan ap waowaowamin. ²⁶ Mi sima ina yanaakiyim mi sima naingwoyimiyok prasae bi kikinkim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyim mi ina boinim, ae! Dimin prasae rani, tapa krima kwakigiyin. Iriig.

Jisis siya Livai siir nikiunakin

(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Mi ti diminin siir mhoiia, Jisis siya napnamin mi siya kigi inkam nwirin omom omomi umir haiiyin siir inigin Livaikin, siya omaka siya nidwokai miriia saiir hir nidwokaii. Mi Jisis siya siir boinki, kira kariir mhoiia

wit. Mi Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hīrar grirgīngikim mi siya ini Jisis siir mhoiyya yamin. ²⁸ Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hīrar yinsiin haiburgigin mi siya ini Jisis siir mhoiyyar yamin.

²⁹ Mi Livai siya nae komiyya ina diriraerarin siir omaka hīrar, Jisis siiram. Mi kam hoimgakim omom omomi umir haiiyim mi kam nhir ikim, sima warar yinkin idwokai ae sowakan. ³⁰ Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komii ninokninkiniyim sima Farisi simiirar isid whirkin. Kamim Jisis siir kigna miriyyim, simiirin hiniina yiniinansao boin, kima wari kamim omom omomi umirim yaeya swoki inkin haiiyim mi kamim siyiu biyie tiriyikim, nae op min simaka dimusi nidwokai ae kwiyae, ha? ³¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin ma karamaeyin, yio siya inkamin paowai widiyin siiram bi swoki amikin. Niingaka. Mi iki makak iikamim pi simasimar nami kamim paowai widiyim simiiram. ³² Kara inkamin paowai widiyin siir hiriinankin, kara iikam miyyik miyyikim sima ha naingwowim krīma iikam miyyikim simiir mhii kwoin ninkpit haigi aram bi nitkin. Niingaka. Kara iikam biyieyim hiniina naingwowim krīma miyyik rani, simiir mhii kwoin imiir ninkpit haigiyim nitkin. Iriig.

Nae haiya aeni yaiga

(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Mi Ferisi iikam nhirim sima Jisis siir boin, Jon siir kigna miriyyim kamim, sima ii kasakasa bi haiyaeikim mi nhwo pranaepranae bi kwisboinikim. Mi Farisi simiir kigna miriyyim kamim yim iriipi hiriinan. Mi kamim kiriir kigna miriyyim, yim hiriinan bi tirkim, yim sima nae pa mi aei mi opa pa mi kwiyaei. ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kima ha naingwowi,

iiya iikamim ti inkamin wig nonkwonain siir wigwas nae aiiram niti, saiir naeyam mi kima wi saiir haiyaki, aniya? Niingaki, niingaka. ³⁵ Mi mhoiyya iikam biyie nhirim sima ninkaknan nwowi siir nikiunakiyim. Mi siya siir inkam inkamnanim simiir haiburgigi mi taka iyya ya nikrani sima nae wi saiir haiyaki.

³⁶ Jisis siya min boiniyiokin, inkamin, yuis win haimiyya saiir kipi kintio hai, yuis kaba saiir nitkin panim. Mi siya hiriinan tiri mi ta yuis miyika wi saeya nonkwobumbuwi. Mi ta yuis wina saeya wi yuis biyieya saika wi miyik kig rani. Niingaka. ³⁷ Inkamin wain opa wraisu is kaba saiir bi naokaiigin. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi ti wain opa saeya niyopiinainii mi wi ta wraisu is kaba saiir mimbimbirgi mi ta wain opa wa naokininkwokwo iuguski. ³⁸ Niingaki, niingakiinga. Mi kira ta wain opa wraisu is miyik aiirar daokai. ³⁹ Ta yaiya saiir yaimwokiayaimwowa saeya hiniinga. Iikamim Moses siir siyiu iir napiyim sima boriisopi Jisis siir siyiu iir swoki apim mi sima wi hiniina boini ti siyiuin siyiu paii rani. Mi sima siyiu winin digiumii siir haimriyugigim mini mi sima siyiu biyanin siiramar naingwowi. Iriig.

6

Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saeya mi haiyani iiga

(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Mi Juda simiir ii komii kwira piu siisiya dimin taemin tir karam nwowiya Jisis siya witnid numirim simiir bopwowa napriokii namkin. Mi kamim siir kigna miriiyim witnid nhirim simiir kigrimgrirgi haiyamim mi sima ina yiinibromprop yonkwomromrok apaeiyamim. ² Mi Ferisi nhirim sima boin mi kima Moses siir siyiu komii iir dimusi taouga diriraerarkim, ti diminim Judami ii

komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir haiyam mi kima simiir dimusi tirkim, ha? ³ Jisis siya simiirin hiniina yowarkii boin, kima ti diminin biya Devid siya tirin Adi Komii siirin, siir bi nwankim, iya siir isidin sima mhiigi naowim mi sima naeyim, aniya? ⁴ Mi Devid siya omaka komiiya Adi Komii siira saiir napninopkainamin mi siya kimidiniya bretin Adi Komii siir ninkin imiiaeyin siir haiyin mi siya ina yaeyin. Mi haimiyyin, kimidiniya siir isid iir hauu ae. Mi kima tari siir biri mwaininokninkinkim, siyiu komii siir siyiuin, hiniin boinkin. Tiki bretin inkam niingaki bi swoki aeikin. Niingaka. Yio pris simiirairgin. ⁵ Mi Jisis siya ina swoki boin, kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siya, ta Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir Biyan Inkam Komii asi nauuni onikin. Mi kima io kariir dimusi nwowi, ha? Iriig.

*Jisis siya inkamin ina biyiekakin siir haiswoniskigin
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)*

⁶ Mi Juda simiir ii komii kwira piu siiskuwakiya, dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya, saiir yapninopkainam. Mi siya simiir yowomwarkaiyiu. Mi inkam nwirin hir warar ninkin okin, siir ina iniga bidi yinsimsiriunamin ini paeyaryaowainan ywokiyama. ⁷ Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, sim Jisis siirim hirar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim, siya ti inkamin siirin pi Judami ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nasi haiswo niskii mi ta hiriinana saiirsi hiuriyiu boinam minkim siirin. ⁸ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin simiir kwoin imiirin mi siya ti inkamin inakin naoninsimsiriuwun siir boinki, kira tiriir winsiin apnani. Mi tiki inkamin siya ina ini okwowuwun. ⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiir sruii, siyiu komiyyin

siya paniina boinkikin, Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saairin? Mi krima siyiu miyyik ti tir iyie? Mi siyiu biyye ti tir, aniya? Mi krima siir ti haiswoniski haiginiu, ta ii komii aiirin, iyie? Mi krima siirin hiriyar ti kignisu ao, iyie? ¹⁰ Mi Jisis siya iikam imiir kaoyokiyokiigiyin mi siya ti inkam iir boinki, kirriir iindibin ti inkiyinyinki. Mi ti inkamin hiriinan tirkiyin mi siir ina ini wadiyar swoki okiya. ¹¹ Mi simiir kwoinim ini haugi haugar whwiyekikaigiyim. Mi ini sima simar whrieboinamim mi krima Jisis siirin wi paniin paniina tiri? Iriig.

Jisis siya aposel kamim iuur nwisu yimbin

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Mi taka iyya Jisis siya ina iyyamin mhiuwisim whirin siir, nhwo Adi Komii siiram kwisboinam. Mi ta nii kirieya siya ini hirar kwisboin pirinkaiyin, Adi Komii siiram. ¹³ Mi biyyin ha maskwonaidniyakwokin mi siya kamim saika miriyyim simiiram yikiugi mi siya ti kam iurnwiso simiir yimbin. Mi siya simiir inigim ina dap haiginiuum aposel. ¹⁴ Simiir inigim hiniin hiniingim. Mi Saimon siir inigin Pita yokdap haiginiu mi siir nomousimin yio Endrugin mi nhirim yim sim inigim hiniin hiniingim Jems, Jon, Filip mi Bataromiu. ¹⁵ Matyu, Tumas mi Jems Alpiasni yinisimin mi Saimon siir inig whirin Selot. Ti inig Selotin siir yaimwokiayaimwowa hiniingim miyya siya miriyya bi mirii kikripikin. ¹⁶ Judas, Jemsni yinisimin mi Judas Iskariot inkamin wir Jisis siir napwouwin siir sau omomni. Iriig.

Jisis siya makak iikamim simiir haiswonimniskigin

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Mi siya ha digikin mi Jisis siya ini simakar yinkin apniyamin mi siya maeyau hikmainana sair yokwo iikam

isid whiekakim simakar. Mi iikam whiekakim nu Judianim mi om komii Jerusalem, an ikim mi omom om komii Taia mi om komii Saidon sowiir hiriir wainam ikim. Whiigbid whiigbida wainamim, simiir hiran iikamim sima warar yinkin it. ¹⁸ Mi sima siir yai aiir wakaeyam nitkim mi siya simiir ma imiir mi haiswonimniskiiyim mi iikam nhirim uridyiu biyeki ninkiniuwim simiir warar. Mi siya ina haiswoniskii haiginiuwim. ¹⁹ Mi iikam whiekakim sima ina Jisis siir nonkwowim minkim. Dimusi rani, siir kirieya sima bidi kigiyin, iikam whiekakim makakim siya haiswonimniskigim. Mi sima ini wadieyar ywokiyim. triig.

Jisis siya iikamim maigimaigakakim mi iikamim hikak nwowim simiir boinmimaugim

(Mt 5:1-12)

²⁰ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir kaoki mi ina boinkiyin,

kima ti iikam paeprigabim kima maigimairga dwo. Dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim kima miriiyim simiirar kigriraowikim.

²¹ Kima ti iikamim tariinanin miigi naowim kima maigimairga dwo. Dimusi rani, mhoiia kima wi digworaekwoki naokingugunankaii. Mi kima iikamim ti tariinan ninouninkiyim, mhoiia kima digworaekwo whiekakak nwowi mi kima wi yaibu simiir grinkin iei.

²² Kira iikamim kinaka nombopboin ae karam nwowiyim mi io kinaka nwowiyim mi yai biye kiriir nigbumbu boiniyin mi digiumii kiriir haimriiyugigiyin kira siiramim maigimairga dwo. Sima ti diminin kiriir whisarii tir tani ni kira ti Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir siyu iir napkin. ²³ Biia krimiir brougae wanwiyaeyim, hiriinanar mi tirkim,

profet inkam imiirin. Mi kira ti hiriinan diminin siya nimbiyami kira mairgimairga prasae kipi nwo, ogmwo warar dinwomwokam. Dimusi rani, mhoiia kira wi digworaekwo miyiyik miyiyak nwowi mi ti digworaekwowim ini Adi Komii siyar niki onkwo idwowim, ninomor kou hir.

²⁴ Kima ti iikamim umir digworaekwoki naokingugunankaiyuwiyim mi wadie sibgu owipisukaeyamim, kima sibgu mintirao, mhoiia kima wi hik whoimoni hai rani. Dimusi rani, kima wi ninomor kouan digworaekwowim simiir hai rani. Niingaka. ²⁵ Kima mintirao kima wi mhii naekak nwo rani, mhoiia wim wi mhigi naowi. Mi kima mintarao ti iikamim yaibu niniemamairim kima wi ninouninki prasae kin tani. ²⁶ Mi kima sibgu mintarao iya iikamim sima kimiir nikboin prapasi mi biya krimiir brougaeyim, iriipi hiriinanar mi tirkim, profet niksisaе imiirin. Iriig.

*Siyuin io nwowi inkamim simiiram napiyaowi ikin
(Mt 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ Mi kara kimiirin pi hiniina boinmaugii, iikamim kariir yai aiir wakaeyim simiiram dapiyao. Mi iikamim io nhwo nanaowiyim, kima simiirin siyu miyiyik iirar swoki tir haiginiu. ²⁸ Mi iikamim yaibiyie kimiir nikbumbuwi mi kima simiirin yai miyiyik aiirarar boinaiginiu mi iikamim sima siyu biyie kimiir tirhaiginiuwi mi kima simiiramini Adi Komii siiram srii, siya simiir whinkinsiis haiginiuwim. ²⁹ Mi inkam nwirkin kiriir yaeka aiir naka tioki mi ha ti swoki inkpit okwoki, yaeka kwira saiir swoki tiokiyim. Mi inkam nwirki kiriir yuis prieiya saiir nishaii mi kira siirin hiriyar kigninkin haigi. Mi kira yuis haruwa kwira, saiir warar swoki inkin hauugi. ³⁰ Mi inkam

nwĩrkin dimin whiram srii mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwĩrki diminin kiriir maeyau hiranki nini hainaki mi kira ha kipi swoki boin, kariir swoki hauugi. Niingaka. ³¹ Dininin kira naingwowyin sima kiriir tiram mi kira simiirin hiriinan dimin iirar swoki tir.

³² Mi iikamim kiriiram naingwowyim simiiram naingwowi, yio dimin komii rani. Mi Adi Komii siya kiriirin wi hiniina boin tani kira inkam wadiekin. Niingaka. Mi iikamim dimin biyiekakim yim sima iikamim simiiram naingwowyim, simiiramar naingwodikim. ³³ Mi iikamim siyiu miyik kiriir tiriyyim mi kira simiirin siyiu miyik mi tiri, yio dimin komii rani mi Adi Komii siya kiriirin wi hiniina boin tani, kira inkam wadiekin. Niingaka. Mi iikamim dimin biyiekakim yim sima iriipi hiriinanar mi tirikim. ³⁴ Mi kiriir diminin inkam nwĩrni hauugi, hindara haisasae miriinakiyam, siya kariirin wa swoki hauuwi, yio tiriiginin yio dimin komii rani, Adi Komii siya kiriirin wi yaigak saiirsi nwo rani. Niingaka. Mi iikamim dimin biyiekakim yim sima iikamim dimin biyiekakim simiir dimin imiirar mi hauu miriisasaekim mipa swoki hainani. Mi yim sima iriipi hiriinan dimin imiirar mi ingigir haiigim. ³⁵ Niingaka! Kira iikamim io kinakar nwowiyim simiiram dapiyao mi simiirin siyiu miyikar timi tir. Mi diminin hindara haisasae miriyyin, siirin haiyim kipi swoki aingwo. Niingaka. Mi kira hiriinan tiri mi Adi Komii siya kiriirin wi dimin miyik miyik imiira hauuwi. Mi kira wi Adi Komiiyin ninomor kouanin siir yinisimkin nwowi. Dimusi rani, Adi Komii siya iki iikam bibiyeyim siiram naingwo karam nwowiyim simiiramar naingwobunaekin. Mi wim kima hiriinanar timi tir. ³⁶ Mi kima simiiramin Adi Komii siya naingwobumbuwa saiir hiriinanar timi aingwobumbu. Iriig.

Kima inkam nwirni siyiuin siir kipi hid
(Mt 7:1-5)

³⁷ Mi kima iikamim simiirin kamim yai hidiyim simiir hiriinan hid karamae nwowi mi Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi mi hid rani. Niingaka. Mi kima iikamim simiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyieyim simiirin wi hiriinyar mi haiyoprimdiyiumiigii. ³⁸ Mi kima digworaekwowim iikamim simiir hauwi mi Adi Komii siya digworaekwo kimiir wa mi iyopkiiyuwi mi siya wi yaeya digworaekwo mihiyik whiekak nhirim warar swoki inkin iyopkiiyugi kimiirin. Mi kima ti hiniin diminin siir hauugin iikamim simiir. Mi Adi Komii siya kimiirin wi ti hiriinan dimin iirar swoki hauwi.

³⁹ Mi Jisis siya boiniyio yaiya kwira boin simiirin, inkam nhwokwisae nwirin, siya wi inkam nhwokwisae nwirin siir swoki iisiisiimauu ap rani. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi sowa nwisairarin wi ieyar napnatkaigai swonami. ⁴⁰ Yinisimin iki ninokninkinam namiyin, siya inkamin iki siir nowomwarkaiyuwiyin siir ninokninkin aiir biri swoki haiburikin. Niingaka. Mi iya yinisimin siya ninokninkin komiigak nwowi mi mhoyiya siya wi inkamin siir nowomwarkaiyuwiyin wi siir hiriinana swoki owi.

⁴¹ Mi kira paeka sima kiriir nomiiyauwin siir nhwo iir nwowa saiir dimusi boinkin mi kira wari paemir komiyya saiir biri kigin kiriir nhwo iir nwokaiya, aniya? ⁴² Mi kira, kiriir nomiiyauwin siirin panin panina ninokninkinkin? Nomiiyau, kara paekasima kiriir nhwo siir nwowa saiir haiyam mini. Mi kira paemir komiyya kiriir nhwo iir nwowa saiir biri ninokninkinkin, aniya? Kira niksisaeyan inkamkin! Biyyin kira, kiriir nhwo iir nwowa paemir komiyya saiir tiki hai. Mi kiriir nhwowin wadie nwowi mi

mhoiyya kira paekasima kiriir nomiiyauin siir nhwo iir nwowa saiirin wi haniiŋgi haii. Iriig.

*Pae biyieyin siya nae biyieyar mi budikin
(Mt 7:16-20; Mk 12:33-35)*

⁴³ Pae miiyikin siya nae biyie bi budikin. Mi iriipi hiriinan pae biyieyin siya nae miiyik bi budikin. ⁴⁴ Iya inkamin siya bidi kigninokninkinin ti paenid hiniinin tabgin o amka. Inkamin amin nio siir hiranka bi nirkuuwigin. Mi inkamin tabnidim pae twaa siir hiranka biri whinaigin. Niingaka. ⁴⁵ Iikamim paenankim. Mi inkamin kwoin miiyikakin, siya mii miiyik miriyyin mi inkamin kwoin biyiekakin yio wi mii biyie mirii. Ti hiniin dimininim. Yai aeya boininkiiigiyim mi kima dinokninkinki ti inkamin siir mhi kwoininim ti dimin hiniinin bidi yinkiniukikaiyin. Iriig.

*Omaka miriini siyu whisko
(Mt 7:24-27)*

⁴⁶ Mi kima kariirin hiniina dimusi nikiuwi, Biyan Inkam Komii Biyan Inkam Komii mi kima kariir yai wakaeyokna karamae dimusi nwowi? ⁴⁷ Yipiki iikamkim kariir yai airim nitim mi kariir yai aiiir wakaeyam nitim. Mi ha wakaeyoknaim, ti iikam hiniininim yim hiniingim. ⁴⁸ Ti iikamim yim sima ti inkamin omaka miriyyin siir hiriinankin. Biya siya ie komii iir iki opnaiinam mi yinin ina inansiingiyim mi op komiyyin siya ha niunaniiyin mi owie komiyyin ha mi aikinani mi ta omaka gobmi wanmi bi swoki kinmiminka. Niingaka. Dimusi rani, siya omaka miiyik bidi sibgu miriyyin. ⁴⁹ Mi inkamin kariir yai bidi wakaeyin. Mi siya biri wakaeyoknakin mi yio ini ti inkamin ie ida haimbwaenaeyin mi ie mi sibgu priigi karamae nwowiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi mhoiyya op komiyyin ha nakiinamainiyyin mi ini omaka

aiirar kaihiomai namiyamin. Jisis siya simiirin hiriinan boinkin. Iriig.

7

Jisis siya sauan isidin simiir biyan inkamin siir mi miriyyin siir haiswoniskigin

(Mt 8:5-13)

¹ Jisis siya ha boin digiyin iikamim simiirin mi siya simiir haiburgigin mi om Kapaneam hiriir yimbiam.

² Mi nu Rom hiran sauan isidin simiir biyan inkamin siya, siir miyan inkamin siirima naingwonanaeikin mi siya niya ma komiika, siya nao kingiina nwokin. ³ Ti simiir biyan inkamin siya Jisis siir yai bidi iki wakaeyin mi siya iki Juda simiir biyan inkamim simiir yikropki sima Jisis siir nikiunakiyim. Mi siir miyan inkamin siir haiswoniski haiginiuwim. ⁴ Mi sima Jisis siir hiriir nimbiyamin mi kimidiniya sima yikiuwirwirna siirin. Tiki inkamin siir biyan inkamin siya inkam biyeké mi iuwi. Niingaka. Inkam wadie ieyargin mi kira siirin sibgu tirhaiginiu. ⁵ Siya Juda krimiir iikamim simiiramar naingwokwonanaeikin mi krimiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya saiirin siyar miriiga.

⁶ Mi sima ta yaiya ha boindigiyim mi Jisis siya ini simakar yinkin amin. Mi iya sima ti inkam makakin siir omaka kingiin namwowuim mi biyan inkamin siya siir nomiiyau nhirim simiir yikropki Jisis siiram siyiu hir napiyiskai boinwinam. Mi sima hiniina yaboini, Inkam Komii! Kira yaki prii it, an kara inkam miyik rani mi kira kariir omaka aiirin pa nit rani. Niingaka.

⁷ Mi an kara iriipa hiriinan kiriiram paninsu mi itsi. Kara ha naingwowi, kira yaiarar boinki mi kariir miyan inkamin pi wadie nwoki okiyim. ⁸ Dimusi rani, an kara ini inkamin inig komiigakin mi kariir hauuwiyin, ini

siir aowa ywowin. Mi an kararin ini sauan isidin kara kigriraowiyin ini simiir kou ywowin. Mi kara iki nwirni boinkiyim mi siya pa mi ami mi kara nwirniyin iki hiniina boinkiyim, kira wit mi siya pa mi iti mi kara kariir miyan inkamin siirin ha boiniyim, kira ta mii hiniina saiir mirii mi siya pa mi mirii.

⁹ Mi ii Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hindara yanaakiyin. Mi siya ti iikam isid komiiyin siir mhoiia nwokiyim simiir haiyugkaokiyin mi hiniina boinki mi Isrel hiran iikamim kara ta hiriinan naingwo tibmii saiir biri kigin. Niingaka. ¹⁰ Mi ti biyan inkamin siya nikropkiyim kamim sima ina swoki amim simiir omaka hiriir mi sima kigni ti siir miyan inkamin wadieki wadie bidi swoki okiyin. Iriig.

Jisis siya igabae ira saiir yinisimin siir haiswoniski okwonaowidgin

¹¹ Mi mhoiia Jisis siya om komii whirin siir yam, siir inigin Nen. Mi kamim siir kigna miriyyim mi iikam isid komiiyin saika ninkin amkin. ¹² Mi ii siya om komii siir omwois kingiin nwowamin mi iikam isid komiiyin sima ti isidin inkam wirin siir nio haiginamim sima om komii siir omwois hiranki napnimbini. Ta igabaeya saiir yinisim nwirkinwiruwan sisiyairgin. Mi om komii hiran iikam whiekakim saika ninkin itkim. ¹³ Mi ta iia Biyan Inkam Komii siya saiir kigiyin mi siir kwoinin saiirsiyin naingwoyimiyouk pranae biri swoki kinkin. Mi siya saiir boinki, kira kipi nou. ¹⁴ Mi siya kingiin ha namim mi ta hiiya inkam wirin siya whina saiir yonkwoki. Mi ta hii aiir hainamim kamim sima ini hindara yamikwoiim. Mi siya siir boinki, whranisim, kara kiriir boinki, kira dinsiin okwoki. ¹⁵ Mi whranisimin niki aonamin siya ina yinsiin idwokiyin mi siya ina boinaikiyin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiyin siir apu aiiram. ¹⁶ Mi iikamim

sima asi nididgim. Mi sima ina yomboin ididnamim, amburii, tiki profet inkamkin. Mi sima ini Adi Komii krımıir Wanin siir inig iirar hainanim mi sima boin, profet inkam komii nwirin krımıir bopwoniya tir bidi yimbiniyin, Adi Komiiyin bidi yimbiniyin siir iikamim simiir nanmaiwarkainam. ¹⁷ Mi ti diminin Jisis siya tirkiyin siya ini nu Judia siirar haigiririr boinamim mi nu maeyau nu Judia siir kingiin hir nwowim simiir warar. Iriig.

Jon siya siir kigna mirii inkam nwiso sowiirin Jisis siiram yikropki

(Mt 11:2-19)

¹⁸ Mi Jon siir kigna mirii kamim sima dimin whiekakim Jisis siya tirim, Jon siir boinmauu mi siya inkam nwiso sowiirim boinki, sowa siirim nitim. ¹⁹ Mi Biiyan Inkam Komii siirim yikropki mi siirin hiniina tini sriiyu mi kira ti profet inkamin nitim boinin siya mi krıma kiriirim dwokwokin, iyie? Siya rani, nwirkin?

²⁰ Mi iya sowa Jisis siir hiriir nimbiyamo. Mi sowa hiniina boin, Jonin op baptais haiginiuwiyin kririirin siya nikropkikin kiriirim nitim mi siya boin mi kira ti inkamin profet inkamin sima boinin nitam siya. Iyie? Krıma wi yaeya inkam nwirim dwokwokin? ²¹ Mi taki iya Jisis siya iikamim mapai mapaikakim kasaka biri haiswoniskikin. Mi iikamim uridyiu biyekakim ha haiswonimniskiigi mi iikam nhwokwısae kasaka biri diriraerarkikin mi sima ina swoki kigomokiyim. ²² Mi Jisis siya Jon siir kigna mirii inkam nwiso sowiirin hiniina yowarkii boin, kowa ha dam, Jon siir tini boinmımauuu ti diminim kowa kig namim mi kowa wakaeyim simiir mi nhwo kwısaeyim ha swoki kaokiyim mi iikamim iga bibiyie nwowim ina swoki sibgu apririramim. Mi iikamim paowaigi piskomkopouwim sima ini wadieyar swoki okiyim. Mi inkam wiirim ina

swoki insiin idwowim mi inkam paeprikabim sima ini Adi Komii siir yokwo yaiwin miyika saiirar wakaeyim. ²³ Yipiki inkamkin siya io kariir nwo karamae nwowiyin siya ha maingimainga. Mi siir naingwo tibmii kiina mi siya hiriyar maingimainga yokiyoki.

²⁴ Mi inkam nwisio Jon siya nikropkiyo mi sowa ina swoki amo mi Jisis siya Jon siirin iikamim simiir boinmauu. Mi siya ina boinin, kima maeyau nu siin apa saiirin dimu dimin kigam namkim? Mi kima tari au whirin opudgi hugswoswowin siir kigam namkim. Aniya? Niingaka. ²⁵ Kima dimu dimin komii kigam namkim? Mi kima tari inkam nwirin yuis miyik miyik niyin siir kigam namkim, aniya? Mi inkamim yuis miyik niyim mi dimin taemin miyik miyikakim sima ti hiriinan inkamim yim ini inkam komiyyim nu kigriraowiyim simiir omaka hirar nwowim. Jon siya ti hiriinan inkamin siya rani. ²⁶ Kariir boinmauu, kima dimu dimin kigam naingwowi profet inkam? Ihi kara kimiir boinmauuwi, siya profet inkamaingin mi siya ini profet nhirim simiir haiburin. ²⁷ Ti inkamin Jon, Yokwo Komii saeya hiniina boinkin siirin, waka, kara inkamin kariir yaiya saiir boinmimauwanin wi siir nikropki mi siya wi kariir biyar namkwokini. Mi kariir siyuin wi siyar kisisop haigkwokini. ²⁸ Kara kimiir boinmauuwi Jon siya inkam komiikin mi siya ini inkam komiyyim yopiigim naokainam ini simiir haiburim mi tiki isidin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir sima inig komiigag wao rani. Niingaka. Siya ini simiir aowa ywowin.

²⁹ Mi iikam whiekakim mi kamim omom omomi umir haiyim sima ta Jisis siir yai aiir bidi wakaeyim mi sima Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyim mi sima ini siir yai aiirar wakaeyoknam mi sima op Jon siir hiranki bap-

tais. ³⁰ Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komiiyim simiir ninokninkiniyim mi siyiu miyikin Adi Komii siya hauuwın, digiumii siir haimriyugig. Mi Jon siya simiirin op paniinsi baptais haiginiusi.

³¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ti iikamim nuanim tapa digiumii Adi Komii siir haimriyugigim, kara simiirin paniin paniin iikam nimbın haiginiuwi, sima paniin paniin iikamkim? Mi kara pi kimiir boinmauugi. ³² Sima ini yinisimnan ywowim maeyaua nae haiginiya simiir yopii ad aka namiyim saiir hiriinan. Mi iya sima maeyaua nae haiginiya saiir nwowim mi sima yinisim nhirim simiirin hiniina boinki. Mi krıma kid ina masim kimiiramın mi kima mwai wao rani. Mi krıma tisa nou-uboponim mi kima krıma nouum pi boriisopi. ³³ Jonin op baptais haiginiuwiyin ha nitin mi nae op wain minim ina haiyakiyim. Mi kima hiniina boinkim, uridyiu biyeyin ini siir piu hir nwowin. ³⁴ Kara Yaowae Adin ninomor kou hiranin bidi yitin. Mi kara nae op wain mina mi kwiyaie aeikin. Mi kima boin, kigi! Tiki inkamin siya hunan naeikin. Mi siya waina mi kwiyaieikin. Tiki inkamin kamim omom omomi umir haiyim mi kamim dimin biyiekakim simiir nomiiyaugin kima hiniina boinkim. ³⁵ Iikamim Adi Komii siir siyiu imiir napim mi iikam nhirim sima hiriinan kigiyim mi sima ina yaingwokiylim Adi Komii siir siyiuin mi siir yayim sima wadieki wadie kiingim. Jisis siir yayia hiriinanka ini dig ywokiya. Iriig.

Wig ira dimin biyiekaka wa Jisis siir iga aiir niyopka

³⁶ Mi Farisi inkam nwirin Jisis siirim yikiugi nae siir omaka hir nidwokai aeyim mi siya ina iiyamin mi nae ini saika ini idwokai aeyuin. ³⁷ Mi wig ira dimin biyiekaka ti om iir nwoka. Saeya wakaewin Jisis siya Farisi inkam nwirin siir omaka hir naei. Mi ta wiga saeya wa mobin piuii miyikakin ira hai mi saeya ina yita. ³⁸ Mi wa mobin

ha hainaniyin mi saeya Jisis siir igmii kingiin ha nini idwowa mi saeya ina youa. Mi saiir ouwobim ini siir iga aiirar yauni hougin iuim. Mi ini saiir mwowan kana saiirar yinak whwosinkiya. Mi ha ninak digiya ini siir igrib iirar yankabmamaira. Mi saeya hiriinan tir digiya mi wa ini siir iga aiirar iyopa. ³⁹ Mi ti Farisi inkamin Jisis siir nikiuna aeyin nae, siya ti diminin siir kigiyin mi siya hiniina yangwo mi ti inkamin siya profet inkam kinginiuwi mi siya pa ninokninkini ta wiga iin siir nokwowa saiirin mi saiir siyu iir warar. Ta wiga saeya dimin biyie tiran wiga. ⁴⁰ Mi Jisis siya hiniina boin, saimon, kara yai nhirim kiriir boinmauwam mini. Mi Saimon siya boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin kira kiriir yayim ha boinki.

⁴¹ Mi Jisis siya boin, inkamo nwisa nwowi sowa umirim hindara niki priihainaniko inkam nwirin siir hirankin. Mi nwirin paeyarim iuur mi nwirin paeyarin hara mi hai. ⁴² Sowa tiki umir iir swoki hauukiiyu dig nwo rani. Mi tiki inkamin siya ina kisina boinin, kowa umir kariir kipi swoki hauukiiyu, yo dimin komii rani. Yipiki sowiir nwirki wi maingimairga komiigak nwowi ti inkamin siirin? ⁴³ Mi Saimon siya hiniina yowarkii boin, kariir kwoinin hiniina naingwowi ti inkamin umir komii haiyin wi siyar nwowi maingimairga komiigakin. Jisis siya boin, wa kiriir yayi kaimwoka. ⁴⁴ Siya ha boin digiyin, Jisis siya ta wig aiir kwakaowin mi siya Saimon siir boinki, kira ta wiga tir nwowa saiir kigi. Kara kiriir omaka napninopkainaniyin mi op kariir iga aiir hiisokim bi swoki hauugin. Niingaka. Mi ta wiga saeya kariir iga saiir ouwob aiirar hiisoka mi ini saiir kan aiirar yinak waisinkiya. ⁴⁵ Mi iya kara kiriiram nitin, kira kariir bi nankabmamarwinkin. Niingaka. Karar napninopkainaniyin mi saeya ini kariir igrib iir yankabmamarnanaeya. ⁴⁶ Mi kira wa piui miyikakim kariir mwo biri swoki aokin haiginiugin. Niingaka, ta wiga saeya wa

miiyikni saeyar hiisok haiginiugin kariir iga. ⁴⁷ Kara kiriir boinki, saeya kariiramar naingwo kiini. Ta wiga saeya aknainan niisiimauuga iikam whiekakim simiir. Dimusi rani, saiir kwoin komiiyin kariiramar naingwo kiinga mi kara saiir dimin biyie biyie whiekakim simiir asi haiyoprimdiyumiigi swokikim. Mi kara inkamin dimin biyie sim tirin siir haiyoprimdiyumiigi, ti inkam hiriinanin siya kariiramin haimiisima naingwowi. Mi siya ta yai aiir ha boin digiyin. ⁴⁸ Mi Jisis siya wig aiir boinki, kara kiriir dimin biyie imiir bidi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁴⁹ Mi iikam nhirim ta hiiya siya nidwokaiya saiir nwowim sima sima yomboin amboinim Yipiki siya pi krimiir dimin biyie biyeyim pi simiir haiyoprimdiyumiigii? ⁵⁰ Mi Jisis siya ta wig aiir boinki, kiriir naingwo tibmiiya kiriir dimin biyie biyeyim saeyar haiyoprimdiyumiigi, kira ha dam mi kiriir mhii kwoinim hiinsima dwonam. Iriig.

8

Wig nhirim sima Jisis siir mhoiya yapnam

¹ Mi mhoiya Jisis siya om komii komii ikim mi omisisim ikim simiir hiriir yapnam. Siya Adi Komii siir yaiwin kibi aiir boinmimauugin iiya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim nuanim simiir kigirkakana mi kam iuur nwisoini saikar yinkin amim. ² Mi wig nhirim biiya Jisis siya haiswoniskiyim uridyiu biyekakim mi makak makak ikim sima saika yinkin apnam. Ira Mariaka, Makdalanka. Biiya Jisis siya uridyiu biyeyim saiirin iriiyar nwisa haiswoniski. ³ Joana saeya inkam nwirin Susa inkam komiiyin Herot siir yaimin dimin waniyin siir wig aeya mi Susana saeya mi wig nhirima sima ini saika yinkin amim. Ti wigim sima Jisis mi kamim siir kigna miriiyim simiir nae digworaekwo imiir whindiraerar hauu aekim simiir yapayapa umir imiirar. Iriig.

*Inkam nwirin wit nid nitkinkin numir
(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)*

⁴ Iikam nhirim ha niki woknaniyim om komii komii nhirim simiir hirankin, Jisis mi iikam whiekakim ha nahaingiriyuniyim. Mi Jisis siya boiniyio yai kwira simiir boin, ⁵ Inkam nwirin witnidim siir numir hir nitkinim namkin mi siya ha nonkwo krimkrinkii itkinamin mi nhirim siyiu hir yamikiigiyyiu mi ini iikamkim yinkin okwo brombrop namim mi ipiyyin minim sim yatkikin idwo aenamim. ⁶ Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka saiir nakaiyim, yim ha whakiiyim mi nuin opkak bi nwokin mi ti witnidim ina waiyiugusnamim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwoniya nakaiyim, yim ini sima yiisirimdininamim. ⁸ Mi tiki witnid nhirim nu miyyikni nikiiyim mi sima ini wadieyar whaknainamim mi ini nae hoimkakar budkiiyim mi simiir nhirim wowira wowira kamarim iriyyar iriyyara bud. Siir yayim ha digiiyim mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kira inkamin wiingakairgin ta kariir yai aiir waka, kira sibgu daingworinu kripkai. Iriig.

*Ta boiniyio yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)*

⁹ Mi kamim siir kigna miriiyim sima Jisis siir srii, wari boiniyio yaiya saiir yaimwoki yaimwowa paninga? ¹⁰ Mi siya simiirin hiniina yowarkii boinki, Adi Komii siya simiir yaimwok yaimwoim aowa aowan yayim kimiir bidi boinmimauuwun, iya Adi Komii siya digi-woraekwo whiekakim simiir kigirkakana, kimiir bidi boinmimauuwun iki boiniyio yai ara kara boiniyim simiir nhwowim isa kigim mi wiinim isa wakaeyim, sima ninokninkin wao rani, ti dimin iirin. Iriig.

*Wit nidin siir boiniyio yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)*

¹¹ Taka boiniyio yaiya saiir yaimwok yaimwowa hiniinga, tiki witnidin Adi Komii krimiir Wanin siir yai aeyarga. ¹² Mi ti witnidim siyiu nikiiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai wakaeyim simiir hiriinan ywowim mi mhoiia Setan siya ina swoki itnoutninkiiyim, simiir naingwo tibmiini siyiuin siir kikinokou mi Setan siya ha naingwokin simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaeisi. ¹³ Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka saiir nikiiyim yim ini Adi Komii siir yai wakaeyoknam mi sima ini maigimaiga ywowim mi ta yaiya simiir kwoina bi ningruramka simiir naingwo tibmiia komii bi nwoka sima haimisima naingwo tibmiigim, iya simiirin dimin whirkin kinankiuwiyim mi simiir naingwo tibmiia asi niki iuguski. ¹⁴ Mi witnidim uridin nimridgakin siir bopwoniya nakaigaiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir wakaeyoknaeyim simiir hiriinan yowim mi iya sima ha napnamim mi hikpai hikpaiyim mi maigimaigaim umir digworaekwowim nu tiranim ini simar yisirimdinu waigiyim mi simiir naeyim miyik paniinsi budsi. ¹⁵ Mi witnidim nu maeyau miyik nikiiyim yim ini iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna nonkworinukripkaiyim mi simiir mhi kwoinim hiinsima nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi simiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo tibmii kiiingim mi sima siir yai aiirar wakaeyokna diriraerar yokiyokiiyim. Yim ini ti nae whiekakim numiran sasaeyim wai sibgu okiyim simiir hiriinan ywowim. Iriig.

Sima yiukidin niuyaeiyin two aowa hangumu haigikin
(Mk 4:21-25)

¹⁶ Mi inkamin sima yiukidin niuyaeiyin siirin twoni biri higriniuwikin mi hii aowa biri haigiprakaiigim. Niingaka. Siya romiyasin bopwoniya nwowin siir ninankiigin. Mi

iikamim sima omaka hiriir napninopkainami mi sima pi pae aiiarar kigami. ¹⁷ Tariinanin dimin nhirim aowa aowa nwowim mi sima mhoiyya wi idowiiyar nimbiyami. Mi digworaekwo nhirim inkamki higriniuim mi mhoiyya wi Adi Komii siyar haiginki idowiiya mi iikamim sima siirin wa kigi.

¹⁸ Kima mintarao mi kima yayim sibgu wakaeyokna. Yipiki inkamkin ninokninkin miyyikak nwowin mi Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin miyyik aiiarar swoki inkin hauugi. Mi yipiki inkamkin siya kwoinarar naingwowi siir kwoinawo hirar ta yai saiiir nonkwowim mi ha wakaeyoknaei mi hiriinan inkamin yai miyyikim siir kwoinawo hirira nwokaiyim, ti yayim simiirin wi Adi Komii siyar swoki hai siir hirankin. triig.

Jisis siir apu aeya mi siir nomousisim ima

(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Ta iyya Jisis siir apua mi siir nomousisimim sima siir kigam nitkim mi iikamim ini yinkiniukikininim mi sima siir kingiin paniinsi yamsi. ²⁰ Mi inkam nwirin siir boinki, kiriir apua mi kiriir nomousisimim sima ini yab hir nokwowim, sima kiriir kigam mini. ²¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, yipiki iikamkim Adi Komii siir yai miyyika saiiirim naingwo tibmiyim mi ha wakaeyoknam, yim ti hiriinan iikamim yim kariir apu mi nomousisimkim. triig.

Opud komiyya Jisis siya boinkiya ina digiya

(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² Mi iigwira Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima ina kwiriinamim i kopsim ira saiiir. Mi siya simiir boinki, krima pi whiigbid yarmiiya nami. Mi sima ina yamim. ²³ Mi isima ha hugainama mi Jisis siya nhwo bidi whwonkaiyin mi opud komii kwira ha hugnatmaiya mi opa pariiparii mirkimirka ninkininim ta i aiiirin. Mi

sima nwomainaiinamim pariipariisim. ²⁴ Mi kamim siir kigna miriyyim, sima Jisis siir yami indguwuu mi sima ina boinim, Biiyan Inkamti, Biiyan Inkamti, hae, nimbi nwomainaiinamiri. Mi siya ha ninsiin idwokaiyin mi io ti opud hinin komiyya sair ywoki. Mi opud hinin komiyya ina digiya mi opa ini mokmokwaiyar yomaikiya. ²⁵ Mi siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiiya ini pinda yama? Mi sima ha nididim mi ina yinaingwoyimiyyokim. Mi sima sima yimboin amboinim, ti yipikin? Ti opud hinino sowiir boinkiyin mi sowa ini siir yai aiirar wakaeyoknakiyo. Iriig.

Jisis siya inkam uridyiu biyiekakin siir haiswoniskikin (Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Mi mhoyiya sima ina kignaidamim Gegesan iikamim simiir oma hiriir. Tiki omin ini nu Galili siir whiigbid yarmiiya nwowin. ²⁷ Mi Jisis siya isima sair haiburgigin mi ha kunamin mi inkam nwirin ti omin siir hirankin, siya ina yitin siirim. Mi uridyiu biyie nhirin ti inkamin siir nwokim. Ii haruwa rani ti inkamin siya yuis biri kaigin mi siya siir omaka biri nwowikin. Niingaka. Mi siya siyanowim inkam kikaiyyim simiir nwokin. ²⁸ Mi iya siya Jisis siir kigiyin mi siya ha kauwaeyimiyok ougiyin mi siya ogmwo ini siir igmiiga kingiinar ini hiiwuiin mi siya ina kauwok boinkiyin, Jisis o! Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimin, kira kariirin dimu tiram mini? Wakae! Kira kariirin hik kipi hauu. ²⁹ Mi Jisis siya ti uridyiu biyeyin siir boinki, siya ti inkam iir haiburgigin. Ii kasa rani, ti uridyiu biyeyin siya nonkwowin ti inkamin siir. Mi kamim iinokiiinok siir kigriraowiyim, sima siirin wiewinsopni (sen) mi tidop (hankap) kurimdinuwikim siir iga in imiirin. Mi siya ti wiewinsop minim pi simiirar mi anka bimbiir nami. Mi uridyiu biyeyin siya siirin maeyau siin apa niinga inkam karamaeya siirin pi hiriir mi inkin aeyokiyok nami ti inkamin siirin. ³⁰ Mi Jisis siya siir sriigi,

kiriir inigin yipikin? Mi siya boin, kariir inigin uridyiu biyie whiekakim. Dimusi rani, uridyiu biyie whiekakim ini siir yaninkiniuwuim. ³¹ Mi ti uridyiu biyeyim sima ini Jisis siirima kauwoknanaekiyim, kira krimiirin ie biyeyin paekakin siirim kipi niyopriyugi.

³² Hu isid komii whirin ti mhiu kopsim whirin kingiina kwowin siir naekim. Mi ti uridyiu biyie whiekakim sima Jisis siirim asi kauwok boininaekim. Kira krimiirin ti hu isid komiyyin siirim dikropki. Mi Jisis siya simiirin asi kigninkin amkikin. ³³ Mi ti uridyiu biyeyim ti inkamin siir haiburgigin mi ti huim simiir piuar yamkiyim. Mi ti hu isid komiyyin mhiuku hiran ki niwitnaniniyim mi ini siyapai amounana sairar yamim. Mi sima ini ta whii aiarar yani amaimaiyuwim mi sima opa ha kwiyaeyim mi sima ina yaonamim.

³⁴ Mi kamim ti hu imiir waikaowiyim sima ti dimin iir kigiyim mi sima ina yidam namim. Mi ta yaiya sima ina haigiririr boinama iikam whiekakim hinda tindanim simiir. ³⁵ Mi iikamim sima ti diminin siir ini kigiu. Mi sima Jisis siir hiriir nimbiyamim mi ti inkam iir kig uridyiu biyeyim siir bidi haiburgigim. Mi siya yuis bidi kaiyin mi siir kwoinin ini wadiya nwowin mi siya Jisis siir igmiiga kingiinar nidwowi. Mi iikamim sima hiriinan kigim mi sima ina yididgiyim. ³⁶ Mi iikamim ti diminin siir kignakiyim sima iikam nhirim simiir boinmamauu siyiuin Jisis siya haiswoniskiyin ti inkamin siir. ³⁷ Mi iikam whiekakim Gegesa hiran nu maeyauwim sima Jisis siir boinki, kira krimiir haiburgik mi ha dam. Sima nidid prasae bi kikinim mi sima hiriinan asi boinkim mi Jisis siya isim aiir kwirii mi siya namim swoki minkin. ³⁸ Ti inkamin uridyiu biyeyim sima haiburgigin, siya Jisis siirim kauwok boinanaeki, kara kinaka nami. Mi Jisis siya siirin ina swoki ikropkiyin mi ina boinkiyin, ³⁹ Kira

kiriir oma hiriirar swoki am. Mi dimin whiekakim Adi Komii siya tirkiyim simiir tini boinmamaauwuu. Mi ti inkamin siya ha namin mi ti yayim iikam whiekakim om komii siir hiranin ini simiirar boinmamaauwuwun dimin whiekakim Jisis siya tirim simiir. Iriig.

*Jisis siya haiswoniskikin wiga siir yuis nonkwowa
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)*

⁴⁰ Mi iya Jisis siya ha swoki amin whiigbid yarmiiya hiriir mi iikam whiekakim sima hirar nwowinim mi sima siirin ina boin maigimaigra winim. ⁴¹ Mi inkam nwirin ina yimbiniyin siir inigin Jairaskin. Siya maeyauwa iripa yai boinaiya hiuyokiyokaiya saiir biyan inkamkin. Mi siya igmwowin Jisis siir igmiiga kingiinar ini hiuu mi ina kauwok boinaekikin, kira kariir omaka wit. ⁴² Mi siir yinisima irki iruwaka mi saeya yinkopaka. Mi saiir biewiyim iuur whisko. Mi saeya naowamar tiri. Mi Jisis siya ha napnamin mi iikam isid komiyyin sima ini Jisis siir mhoiyar yamim. Mi sima ini iripa iripa yonamim. ⁴³ Mi wiga ira nwowi, inokiiinokin saeya piu biyieka napidwodwomaimiiga biewiyim iuur whis, kamim paowai udiyim simiir nwirkin saiir ma aiir bi swoki owaiginiukin miyyik. Niingaka. ⁴⁴ Mi ta wiga saeya Jisis siir digiwa kingiin ha nita mi saeya ini siir yuis prieiya saiir mwois iirar yaka onkwokiya mi saeya hiriinan tirkiya mi bi kimiminkika ta piu biyieya saeya nwowa ina yinkisanakiya mi mhoiya saeya bi swoki imbiyamka. ⁴⁵ Mi Jisis siya sriigi, yipikin ina kariir naka onkwokiyyin? Mi iikam whiekakim ina boinkiyim, an niinga, an niinga. Mi Pita siya ina boinkiyin, inkam Komii iikam isid komiyyin wasi kiriirar nokwoyokaiyim, simar kwakikin namkim. ⁴⁶ Mi Jisis siya boinki, ina kariirin nwirka nonkwokikin. Mi kara ina kinankiugiyin, kirie nhirim kariir bidi haiburgigim. ⁴⁷ Mi ta wiga saeya

ninokninkinkiya mi saeya ini nidid komiigakar yowa mi saeya siirsi bi swoki imprioka mi saeya igmwo ini Jisis siir imiiga ini hiiwuwa. Mi iikam whiekakim simiir whwonkam ida saeya ina boina, iya kara Jisis siir yuis aiir nonkwokiya, kariir ma biri kimiminkika saeya ina digiya. ⁴⁸ Jisis siya boinki, kariir yinisim yinkopak, kiriirin kiriir naingwo tibmii miyika saeyar nwowaiginiugika mi kira ha dam mi kiriir mhii kwoinim hiinsima dwonam.

⁴⁹ Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi biyan inkamin Jairas, siir omaka hiran inkamin siya ha nitin mi ina ini boiniuwun siirin, kiriir yinisim yinkopaka bidi yaonama. Kira inkamin dimin taemin nowimwarkaiyuwiyin kiigi siir kipi ninki. ⁵⁰ Mi Jisis siya ta yaiya aiir wakaekiyin mi siya Jairas siir yai anaka hiniina yowarkii boin, kira kipi nidid. Mi kira hindara daingwo tibmii iski mi kiriir yinisim yinkopaka saeya wi miyika nwoki owim. ⁵¹ Mi Jisis siya Jairas siir omaka hiriir yam mi siya iikam whiekakim simiirin omakanau hiriirin saika biri kigninkin apninopkai namkim. Niingaka. Pita, Jon, Jems mi ta yinisim yinkopaka saiir yopii ad owa simasimar yapninopkainam saikan. ⁵² Mi iikam whiekakim sima ta yinisim yinkopaka saiirimar nanka ninougim mi sima hirar nounanaekim. Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nou, saeya biri naoka, saeya nhwo whwonkaii. ⁵³ Mi sima siirin yaibu prasae biri niekim. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim, saeya bidiya yaonama. ⁵⁴ Mi Jisis siya ta yinisim yinkopaka saiir iin aiir yonkwoki mi ina boinkiyin, yinisim yinkopak, kira dinsiingi. ⁵⁵ Mi ta yinisim yinkopaka saiir piugina ina swoki ita saiirim. Mi biri kimiminkika saeya ina yinsiin idwokiya. Mi Jisis siya simiir boinki, kima nae nhirim saiir hauu ae. ⁵⁶ Mi ta yinisim yinkopaka saiir yopii ado sowa ini mounana sinkaokiyo. Mi Jisis siya sowiirin ina boinkiyin, ti diminin

siirin kowa inkam nwirni kipi swoki boinmauu mimin. Iriig.

9

*Jisis siya kamim siir kigna miriyyim mii simiir hauugin
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)*

¹ Jisis siya kam iuur nviso siir kigna miriyyim simiir yikiuna iripa haingiriyuim mi siya kirie komii mi inig komii simiir hauuwim. Uridyiu biyie biyeyim mi mapai mapaiyim simiir haiswonimniskiiyim. ² Mi siya simiirin ina yikropkiyim iya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana saiir boinmimauuam mi makak iikamim simiir mi inimniskiiyim. ³ Mi siya simiir boinki, kima digworaekwo wara kipi hai apnam mi kima nae minim mi umir hoknibim mi paekopim hogwokwo apiyim simiir wara kipi hainam. Mi kima yuiso kwokwisa kipi hainam. ⁴ Mi omaka kima napninopkainami mi sima wadie kimiir nwowini mi kima ta omaka aiirar dwokripkai. Mi ti om iirin wi ta omaka saiir hirankar haiburgig. ⁵ Mi sima kimiirin simiir omaka hiriir namamin wadie nwowin karamae nwowi mi kima ti om iir haiburgik. Mi nusin imiir dikrimkrinkiiigig sima wa ninokninkinkiiyim, krima miyyik rani. ⁶ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima ina yitinkrikiyim omom omomim simiir mi Adi Komii siir yaiwin kibiya saiir yapboinmamauuam mi iikam makakim omom omanim hinda tindanim simiir warar mi inkin haiswonimniskiiyam. Iriig.

*Herot siya Jisis siir yai wakaekin
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)*

⁷ Mi inkam komiiyin Herot nu Galili kigriraowiyin ti yai whiekakim simiir wakaekiyin mi siir kwoinin ini hindara whriewhriekiyin. Dimusi rani, nhirim ha boini, Jonin op

baptais haiginiuwiyin ieyankin bidi swoki insiin idwowin. ⁸ Mi nhirim hiniina boin, ilaija bidi yimbiyamin. Mi nhirim hiniina boini, biiyan profet inkam nwirin bidi swoki insiin idwowin. ⁹ Mi Herot siya hiniina boinki, Jon siir niyirin karar bidi kaigripkiyin. Mi ti inkamin siya yipikin kara ti siir yaiya hiniina wakaewinin, ha? Mi siya Jisis siir kigam mini. Iriig.

*Jisis siya naeyim 5,000 kamim simiir hauu aekim
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jo 6:1-14)*

¹⁰ Mi aposel kamim ha swoki itim mi dimin whiekakim sima tirim sima Jisis siir ini boinmimauuni. Mi siya simiirin warar yinkan ikiunam mi sima iikam nhirim simiirin hirar haiburgik mi simasimar yam om whirin siirin. Mi ti omin siir inigin Betsaidakin. ¹¹ Mi iya iikamim sima wakae digiyim mi sima ini siir mhoiyar yamim. Mi sima siirim ha namim mi siya ini maigimairga ywowinin simiirin. Mi siya Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana saiir yowomwarkaiyu simiirin mi iikamim makakim, simiir warar mi inkin haiswonimniskii haiginiu.

¹² Mi iya bieyin ha nikiiyamtibin, kam iuur nwiso siir kigna miriiyim sima ha nitim siirim mi sima boin, kira iikamim simiir dikropki sima iki om nhirim hinda tinda nwowim pi simiirim nwoki amim mi sima pi hir nwoki whwonkaowiyim mi nae minim pi hir nwoki inkiguna aeyamwiyim. Whisarii rani, ta maeyauwa krima nwowa om karamaeka. ¹³ Mi Jisis siya simiirin igao yaigakar ywoki, simiirin nae kimar hauu. Mi sima ina boinim, krima nae hirii hirii karamaekim. Krima bretim iriiyar mi anasu whis simasimar nwowi. Mi kira hiniina naingwowi ti iikam whiekakim nwowim, krima naeyim simiir digar pini sainaki, aniya? ¹⁴ Kamim hir nwowim 5,000kim mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki,

kima simiir boinki, sima kam nwis iuur iuura kiiyop idwodwoam. ¹⁵ Mi kamim siir kigna miriियim sima ini hiriinanar mi tirim mi sima iikam imiirin ina yokmwın idwowim. ¹⁶ Jisis siya ti bret iriियarim mi ti anasu whis iko ha haiyin mi siir nhwowin ninomor koua hiriir ha kaokiyin mi siya ina boin wadiekiyin Adi Komii siirim. Mi siya ina yinop hauugiyim kamim siir kigna miriियim simiir mi iikam simiirin ini simar hid nonkwokwo hauunamim. ¹⁷ Mi iikam whiekakim ha naekiniu digiyim mi nae haimii haimiियim sima naepipiru okiyim mi nibim sima haigimirninkinkiyim iuur is. Iriig.

Pita siya Jisis siir boininkiiyin siya Kraiskin

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ I gwira Jisis siya Adi Komii siirim nhowo sasar ini kwisboiniu. Mi kamim siir kigna miriियim sima ina yamim siirim. Mi siya simiir sriigi, iikamim kariirin paniin nikiuwigim? ¹⁹ Mi nhirim yim hiniina boinikim, Jonin op baptais haiginiuwiyin siya. Mi nhirim yim hiniina boini, kira Ilaijakin mi nhirim yim hiniina boini, profet inkam nwirin bidi yinsiin idwowin. ²⁰ Mi siya simiir sriigi boinki, wim kima paniina dapikim? Mi Pita siya ina ywowarkii boinin, kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia siya. Iriig.

Jisis siya boin kara naonami wa swoki insiin idwowi

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ta yaiya inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin. ²² Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara wi hik kimpipisu prasae hai rani. Mi biyan inkamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim mi prismi biyan inkam mi kamim siyu komii komiियim sim ninomokninkiniyim, sima wi digiumii siir haimriyuwi mi sima siirin wa

nisomaowi mi siya ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankar.

²³ Mi siya simiir boinki mi inkamin kariir siyu imiir napam niti mi siya diminim siir kwoinau hir nwokaiyim digworaekwowim simiir haiburgigi mi siya kariir mii imiir mirii mi kariir siyu imiir dap iski. Mi siya kariir mii aiirarar miriyokiyokii mi kariir siyu imiirarar timi apiyokiyokii. Mi siya ti paeyin hiiniya nirioninkinin siirin hiriyar haiyokiyokii kariir hiriinan. ²⁴ Mi yipiki inkamkin digiumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinau nwokaiyim simiir haimriiyu karamae nwowi mi siir kwoinin omwai waiyaiyin wi miyik nwo rani. Mi siya wi hindara kigugu iskii. Mi yipiki inkamkin digiumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinau nwokaiyim simiir haimriyuwi mi siya wi omwai hiriyaya waiyayokiyokii. ²⁵ Mi yipiki inkamkin ti nu siir digworaekwo whiekakim simiir haingiriyu haigin mimiri siyamar mi inig komiigak ha mi owi mi ti digworaekwowim wi sima whinkinsis haiginiyuwi siirin omwai waiyayokiyokiikaeyamim, aniya? Niingaka. ²⁶ Mi yipiki inkamkim kariiram maigimairga karamae nwowi mi digiumii kariir yai aiir haimriyuwi mi mhoiyya kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya kariir hauuwim paenan niyaeiyim mi Adi Komii siir paekwosimim simaka niti mi taka iyya kara kiriirin wi digiumii sair swoki haimriyuwi. Mi mhoiyya siya wi Adi saika nwo rani. Niingaka. ²⁷ Kara kimiirin yaimwowar boini, ti iikam nhirim tirar nwowim, kima wi niki ao rani. Mi diminim iyya Adi Komii siir dimin taemin imiir kigirkakana wi sairar nimbiyami. friig.

*Jisis siir piua ya ini saa yimbiamkiya
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)*

²⁸ Mi Jisis siya ti yaiyim ha boin digiyim mhoiyya ii iriyyar kwoimim namkiyim mi siya Pita Jon mi Jems simiir yikiunam mhuusim whirin siir kiua hiriir, nhwo Adi Komii siirim kwisboinim. ²⁹ Mi siya hinar kwisboinin mi siir whwonkamin ina yigiyin mi siir yiuisa paenan ha niuyakiya mi saeya ini whisinana ywokiya. ³⁰ Mi biri kimiminkikin inkam nwisu ini saikar yamokwo boinainiyo. Moses, Ilaija so. ³¹ Mi sowa Adi Komii siir diminin paenan niuyaiyin saika ninkin imbinikin. Mi sowa iyya Jisis siya naonama saiir nimbiyami diminin Jerusalem hir, Adi Komii siya nimbinin bidi bidiniyar simiir boinmimaugim. ³² Mi Pita siya mi siir nomiiyau nwis owa sima nhwo whwonkaigim mi sima ha ninsiingiyim mi simar kigi paeya Jisis mi inkam nwisu saika nokwowo simiir hir niuyaki. ³³ Mi sowa Jisis siir haiburgigim minko mi Pita siya siir boinki, Biyyan Inkam Komii, krima tir nwowim wadiaka. Mi krima omaka amirim wi ouuma mirii, ira kiriirga mi ira Moses mi ira Ilaija Pita siya ta yai aiirin whaowaeya priiboinkin, siya bi ninokninkinkin. ³⁴ Mi siya yai aiirar niki boinin mi waua ini simiira yauni kikirinuniya, sima ina yididgiyim. ³⁵ Mi yai kwira ta wau aiir kauwok boinkiya, saeya hiniina kauwok boinkika, wari yinisimin kariir yinisimkin. Mi kara siir bidi yimbinin. Kima siir yai aiirar wakaeyokna. ³⁶ Mi ta yaiya ha boinkiya mi sima kigi, Jisis sasar nwoki. Mi kamim siir kigna miriiyim sima yai ha ninkin tankiyim mi ta iyya ti diminin sima kignamin, sima inkam nwir bi swoki boinmauumiminkin. Iriig.

Jisis siya yinisim nwirin uridyiu biyekakin siir haiswoniskiigin

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Mi iigwira sima mhuusim whirin siir haiburgigim mi ha niuunamim mi iikam isid komii whirin, sima Jisis siirin

siyiu hir yapyiskaiwin. ³⁸ Mi ti iikam isid komiiyin simiir hiran inkam nwirin siya ina kauwok boinamnankiyin, iikam nowomwarkaiyuan inkamin mi kara kariirimar kwisboinki. Kira kariir yinisim yinkamiyin iir kigi, siya kariir yinisim yinkamiyin nwirki nwiruwa ieyairgin. ³⁹ Mi uridyiu biyie whirin siya nonkwokin siirin. Mi bi kimiminkikin, siya ha kauwok boinkiyin mi ti uridyiu biyie ieyar haigi itiwamwakikingig. Mi yaeyopa pa nimbiniyami siir yai hirankar mi siya ti yinisimin siir piu ailar nonkwobumbuninkinikin mi siya siir bi swoki haibur sranikin. Niingaka. ⁴⁰ Mi kara kamim kiriir kigna miriyyim simiiram bidiyar kauwok boinanaeyin ti uridyiu biyie siir haiswoniskiyim mi sima dig bi nwokim. ⁴¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin mi ti iikamim tariinananim kima naingwo tibmii karamaekim. Kimiir mhi kwoinim miiyik nwo rani. Mi kara kimaka wi pariig iya nwowi, ha? Mi kara kimiirin wi pariig iya whindiriraerar haiginiuwi mi kima wa nwoki aingwo tibmiiyim, ha? Mi siya ti inkam iir boinki. Yinisimin tiriir whainani. ⁴² Mi siir yinisimin ha niki apnaniyin mi ti uridyiu biyieyin ini siyar haigi owomwak inamnaniyin. Mi Jisis siya igao yaigak ti uridyiu biyieyin siir boinki mi siya ti yinisim iirin ina haiswoniski haiginiugiyin. Siya ini siir ad iiramar swoki ikropkiyin. ⁴³ Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siir kirie komiia sair kigiya sima ini hindara yanaakiyim. Iriig.

*Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi
(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)*

Mi iikam whiekakim ina niki aingwoyimyokripkiyim, ti diminim siya tirim simiirsiyin mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, ⁴⁴ kimiir wiinim sibgu mauugi. Mi mhoiia Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir nhirim sima napwouwi. ⁴⁵ Mi sima ta yaiya

siya boina saiiir bi ninokninkinkim, ta yaiya saiiir yaim-wokiyaimwowa simiirsi nimprioka mi sima saiiir paniinsi sibgu yinokninkinsi. Mi sima pi nididgim ta yai aiiramim siir paniinsi sriisi. Iriig.

Yipikin siya kougikou nwowin

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima yaiya kwira yiniinansao boin, yipikin simiir kougikou nwowin.

⁴⁷ Mi Jisis siya bidiya yinokninkinin kwoinin simiir hir nwowin. Mi siya yinisim sapisap nwirin siir asi nikiunakin. ⁴⁸ Mi siya simiir boinki, inkamin ti yinisim sapisapin siirin kariir inig iir kigriraowi yio siya kariir kigriraokin. Mi inkamin kariir kigriraowi mi siya inkamin kariir nikropkiyin siirin warar ninkin kigriraowi. Mi inkamin yinisim sapisapnan kimiir waraur nwowi mi kimiir kougikouin ini siyar ywowin. Iriig.

*Inkam*in io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin siya kimiir nomiiyaugin

(Mk 9:38-40)

⁴⁹ Jon siya ina yowarkii boinin, Biyan Inkam Komii, krima inkam nwira kig, uridyu biyeyim simiirin kiriir inig iir haiswonimniskiigin. Mi siya krimiir yai bi wakaeyoknakin mi krima siirin hiriinansi nikidugim. Dimusi rani, siya krimiir isid rani. Niingaka. ⁵⁰ Mi Jisis siya siir boinki mi kam nhirim siir kigna miriyyim sima, kima siir kipi nikidu. Inkamin io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin yio siya kimiir nomiiyaugin. Iriig.

Sameria hiran om whirin siir iikamim sima Jisis siir siyiu iir haiginikougin mi siirin ina swoki ikropkiyin

⁵¹ Iiya Adi Komii siya Jisis siir swoki ikiunamana ninomor koua hiriir saeya ini kingiin nwowa. Mi Jisis siir kwoinin om komii Jerusalema namim asi naingwokin.

⁵² Mi siya kam nhirim simiir yikropki, yai siir biyyin sima nwoke haigiririramim mi sima ha namim nu Same-ria hirin om whirin siir yapninopkainam. Mi sima siir digworaekwo nhirim simiir diriraerarim minkim. ⁵³ Mi omin siir hiran inkam nhirim sima siir biri nikiunamkim simiir omaka hiriir. Dimusi rani, Sameria iikam sima iripa mhi kwoin biri nwowikim Judami iikam simakan sima ina ninokninkinim siya pi om komii Jerusalem hiriir nami. ⁵⁴ Inkam nwisio siir kigna miriyo Jems, Jon sowa, sowa hiriinan siyiun siir kigin mi sowa siir boinmauu, Biyan Inkam Komii, krma paeya ninomor kou hirana sairim nikiugi, saeya ti iikamim tiranim simiir nwoke iuniyim, aniya? ⁵⁵ Mi Jisis siya ha haiyug okwokiyin mi siya io sowiir ywoki. ⁵⁶ Mi sima om whira yapnam. iriig.

*Inkam*in Jisis siirim nami
(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Mi sima siyu hinar niki apamim mi inkam nwirin siir boinki, kira omom omomim kira nami mi kara wi kiriir mhoiyya ninkin apiyokiyokiii. ⁵⁸ Mi Jisis siya siir boinki, niimauan wraim yim ieno kakargim mi ipiyinim yim iriipi hiriinan whie kakargim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin yio omaka maeyau whwonkai karamaekin. ⁵⁹ Mi siya inkam nwirin siir boinki, kira kariir mhoiyyar wit. Mi siya boin mi kira kariirin wadie tiki oki. Kariir adin siir piuis biyieya sair niki hangikaigigi. ⁶⁰ Mi Jisis siya siir yowarkii boinki mi inkam wirim yim inkamim kariir mhoiyya nit karamae nwowiyim sima haingikai. Mi ni kira iyya Adi Komii siya siir digworaekwowim mi siir iikamim simiir kigirkakana sair yai imiir tini boinmimauuwu.

⁶¹ Inkam nwirin siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kara kiriir mhoiyya nitam mini mi kira kariirin pi wadie dwoki. Kara yai minim kariir isidin simaka nini idwo boinaigigi. ⁶² Mi Jisis siya siir boinki, inkam i kigriririyin,

siir nhwowin idaowa hiri hiriya kaonanaei mi ti hiriinan inkamin siya wi Adi Komii siya kigrirao tani. Niingaka. Iriig.

10

Jisis siya kamim kam nwoim iuur nwisa yikropki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam

¹ Mi mhoiia Biyan Inkam Komiiyin siya ina swoki imbinin kamim kam nwoim iuur nwiso. Mi siya simiirin nwinnwisa yikropki mi sima siir biyar yamkwokin. Mi siya simiirin om komii komiiyim mi omisisimim mhoiia siya namanim simiirin simiir hiriir yikropki. ² Mi siya simiir boinki, iikam whiekakim simiir kwoinim wadie bidi ywowim sasaeyim wai nwowim simiir hiriinan. Mi iikam whiekakim sima ta yai aiir wakaeyama tiri. Mi iikam whiekak rani, simiirim namim mi simiir nikiunakiyim mi sima bidi grigigiyim. Mi numiran adin, Adi Komii siyairgin, siirim sriigi siya kam nhirim simiir nikropkiyim mi simiir kwoin imiir hurworwokaiyim mi sima siir mhoiia nwoki amim. Ti hiriinan inkamin siya numira sasaeyim wai nwowiyim simiirim namiyin mi ha ningugu haiswonaniyim ini siir hiriinan ywowin. ³ Kima dam! Kara kimiirin huyinsim prikiprikanan nikropkikin niimau mie komii komiiyim wra bibiyeki nwowim simiir hiriir. Mi kimiirin wi kigriraowan inkam kakar nwowi. ⁴ Mi kima umir hoknibim wara kipi hainam mi iga nii aka mi kima siyu bopwo hirin inkam napkigami mi simiirin yai kipi kainanam. Hindarar daparkaknam, ii naeisi. ⁵ Mi kima omaka ir napninopkainami mi biyin kima wi hiniina tini boiniu, kima ha maingimainga iikamim ti omaka aiir nwowim. ⁶ Mi inkam nwirin kwoin hinsima nwowiyin siya ta omaka aiir nwowi mi siya wi kimiir yaiyar wakaeyok-naei mi siir kwoinin wi hinsima nwowi. Mi hiriinan

inkam karamaeki niuwi mi kira hikak nwowi mi ta yaiya hiriyar swoki okainani. ⁷ Mi kima ta omaka irua aitarar dwokripkai. Mi kima nae op minim sima hauwi simiir dae kwiyae. Mi kima ti nae imiirsiyin umir kipi hauu simiirin. Dimusi rani, kima dimin miyik miyikim simiir bidi hauuwim. Mi sima kimiirin hiriinansi hauu aei. Kima omaka irni irni kipi whwonkaiyam. ⁸ Mi kima om komii whira napninopkainami mi inkam nwirkin kimiirin wadie nwowini, siir omaka hiriir namim mi nae minim siya hauu wini mi kima wi kipi boriisop wa dae. ⁹ Mi kima ti om komii hiran inkamim makakim simiir warar timi haiswonimniskii haiginu mi kima simiirin hiniina boinki, iya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana, saeya kimiir kingiin bidi yamwoniya. ¹⁰ Mi kima om komii whirin siir napninopkainami mi sima kimiir bi boin wadie winkim simiir omaka hiriir namamin mi kima ti om komii siir siyuuin siir yaba hir dikwowin kima hiniina boin, ¹¹ ti kimiir om komiyyin siir nu sinim sima ini krimiir iga imiir nwowim mi krima pi kimiirarar swoki hauugigi. Mi kima sibgu daingworinu. Dimusi rani, kima krimiir yai imiir bi wakaeyoknakim, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ini kingiin yamwoniya mi kima ta yaiya digumii saiir haimriiyugim. ¹² Kara kimiirin pi hiniina boinki, mhoiia iya Adi Komii siya iikamim dimin biyekakim simaka boinaini iya saeya nimbiyami mi ta hika wi hika om komii biyekibiyeyin Sodom hiran iikamim dimin biye tirim wi simiir haiburi. Ti omin Isrel siir omkin. Iriig.

Om nhirim naingwo tibmii karamae nwowim simiirsi naingwoyimiyoiki

(Mt 11:20-24)

¹³ Jisis siya ha niki boinin mi siya boinki, kima Juda iikamim om Kolosyanim Adi Komii siya kimiirin wi hik

prasae hauu rani mi om Betsaidan Juda iikamim kima iriipa hiriinan, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae mi hauu rani. Dimusi rani, dimin miyik miyik whiekakim Adi Komii siya kimiir tirim mi kima simiir biri kigim mi kima simiir biri wakaeyoknakim. Niingaka. Kima ini digiumii simiirar haimriyukripkaiyim. Mi biya Adi Komii siya dimin miyik miyikim iikamim Juda iikam tani om Taia om Saidon sowiir hiranim simiirin hiriinan hauugiso mi sima ha kigiso mi sima sinin wa pi masin mi aknainan bidi pi yiisiimauuin Adi Komii siirin, dimin biyie biyeyim sima tirim simiirsiyin mi sima ha pi yangwo tibmiyyin Adi Komii siirimin. ¹⁴ Mi ta iya Adi Komii siya iikamim simiir hidi mi hika kimiir nimbiyami saeya wi komiigi komii nwowi. Wi hika om Taia mi om Saidon sowiir nimbiyama saiir haiburi. ¹⁵ Kima ti iikamim om Kapaneamanim, nu Isrel hiranim kimiir kwoinin ha naingwowi, Adi Komii siya kimiirin ini kougikou haiginin, aniya? Niingaka. Adi Komii siya kimiirin iikam miyiki miyiknan mi ikuwi. Mi kima wi inkam biyienan nwowi. Mi siya kimiirin wi maeyau biyeya paekaka wi saiir nitkaigi.

¹⁶ Mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki. Yipiki inkamkin kimiir yai aiir wakaeyoknaei. Mi yipiki inkamkin digiumii kimiir haimriyuwi. Mi yipiki inkamkin digiumii kariir haimriyuwi mi siya inkamkin kariir nikropkiyin digiumii siir warar mi inkin haimriyuwi, yio Adi Komii siyairgin. Iriig.

Kam, kam nwoim iuur nwiso sima ina swoki itim

¹⁷ Mi mhoyia ti kam, kam nwoim iuur nwiso ha swoki itim mi sima ini maigimaigra komiigakar ini oniyim. Mi sima hinina boin, Biyan Inkam Komii, krima kiriir inig iirar boinkiyim mi uridyiu biyeyim sima ini krimiir yai aiirar mi wakaeyoknam. ¹⁸ Mi siya simiir boinki, kara

bidi kigiya Setanin diyanan tionaiiniyin ninomor kou hirankin. ¹⁹ Wakaei! Kara kirie komiia kimiir bidi hau-ugiya mi owiniyai mipug minim kima wi simiirar ninkin okwo mirii nami mi sima wi kimiir pi rani. Mi Setan siir kirieya wi kimar nikwowaisii. Mi kimiirin wi dimin whirki swoki tirbu rani. Niingaka. ²⁰ Mi kima hiniina kipi boin maingimaiga. Uridyiu bibiyeyim ini krimiir yai imiirar wakaeyoknam. Niingaka. Kima Adi Komii siiramar maingimaiga kimiir inigim siya bidi win haiginim ninomor kou hir. Mi sima wa nwoki inokninkinim kima Adi Komii siir yinisimkim. triig.

Jisis siya maingimaiga ha nwowin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siirim

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Mi taka iya Adi Komii siir naeyiun Jisis siir mhii kwoin imiir hiurworwokai mi siya ini maingimaiga ywowin. Mi Jisis siya boin, Adi Komii, kira nu ninomor sowiir Biyan Inkam Komiigin. Kara kiriir boin wadieki, kira dimin nhirim kamim ninokninkinkakim mi kwoin miyik miyikakim simiirsi nimpriokin nu tiranim mi kira inkamim naingwo omok karamaeyim simiir yiisimauu. thi, Adi Komii, kiriir kwoinin siya hiriyar nwowikin.

²² Kariir Adi Komiiyin siya digworaekwo whiekakim, kariir ina bidi hauu digim. Inkam nwirkin kariir biri ninokninkinkin, Adi Komii sasar ninokninkini kariirin. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir ninokninkin tani. Kara siir Yinisimin kakanar ninokninkini siirin. Mi iikamim kara boinmimauuim yim ina ninokninkinim Adi Komii siirin.

²³ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim simasimar nwokim mi siya ina haiyug boinkiyin. Iikam nhirim sima dimin kirie kirieyim wari bi kigim. Adi Komii siya kimiirim naingwokwonanaeikin mi siya dimin kirie kirieyim kimiir asi niisimauugim. Mi kima nhirim simiir kou asi nrowi.

²⁴ Kara pi kimiir boinki. Biiya profet kamim mi inkam komiiyim nu kigriraowiyim, sima ti diminim tariinan kigim, simiir kigamar naingwokim mi sima bi kigim. Mi sima ti yayim tariinan kima wakaeyim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi wakaekim. Niingaka. Iriig.

Nu Samarian inkam nwirin Juda inkam nwirin siir whinkinsiisgin

²⁵ Mi inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin, siya Jisis siirim kinankiugin. Mi siya boin, iikam nowomwarkaiyuwan inkam, kara wi paniina tiri kwoin budin iinokiiinok omwai waiya yokiyokiiyin siirin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya siir yai aka ina yowarkii boinin, Yokwo Komii saeya paniina boinka? Kira paniina mwaingin saiir yaimwokiyaimewowa, ha? ²⁷ Mi siya hiniina yowarkii boin, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Biiyan Inkam Komiiyin siya kiriir Adi Komiiyin mi kiriir mhii kwoinim siiramar daingwo irkak mi kiriir piugiina mi kiriir kirieya mi kiriir kwoinbud ieya simiirar hauu irkak siirin. Kira kiriir nomiiyau iirimim hiniina daingwo kira kiramar naingwonaeyin saiir hiriinan. ²⁸ Mi Jisis siya siir boinki, ihi, kira ini wadieya yowarkii boinin. Mi kira hiriinan tiri mi kira wi omwaiya waiya yokiyokiii.

²⁹ Mi inkamin siyu komii ninokninkiniyin siya siir inig iirar sibgu diriraeramar naingwowi. Mi siya Jisis siirin hiniina srii, Yokwo Komii saeya boina yayi kira hiniina boinkin kira nomiiyau nwirniyam naingwowyim, kira kiramar naingwonaeyia saiir hiriinan daingwo. Mi ti nomiiyau nwirin kira boinin siya yipikin, ha? ³⁰ Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, inkam nwirin om Jerusalem hir haiburgigin. Mi om Jeriko hiriir yapnam. Mi siyu hirin siirin inkam biye nhirim sima yapiyiskaiwin mi sima siir digworaekwo whiekakim simiir haii mi sima

siirin ina yipamparin. Mi sima hiriinan tirgikim mi ina yamim. Mi siya ini siyiu hirar ywokiyan mi siya naowim pariiparii. ³¹ Mi taka iya pris inkam nwirin krimiir kaoprige okwowiyan ti siyiu iir napniyamkin. Mi siya ti inkam iir kigin mi siya kimidiniya siirsi yapiyoknam mi siya siyiu miga hiriir yapnam. ³² Mi iriipi hiriinan Livai inkam nwirin nu Judianin ta maeyau kaimwo aiir mi imbiniiyan mi siya ti inkam iir kigin mi siya ina mi apiyoknamin siyiu miga hiriir. ³³ Mi inkam nwirin nu Sameria hirankin. Simiir sau omomin siya ti siyiu iir mi apnam mi ti inkamin siir hiriir yimbiiyam mi siya siir kigin mi siir kwoinin siirsiyan naingwoyimiyyok prasae bi kikinkin. ³⁴ Mi siya siir kingiin ha namin mi wa op wain minim siir paowai imiir yaokinki, wadie simiir nwowaiginiugiyim mi siya ina udgiyim siir paowaiyim. Mi siya ti inkamin siirin ha kininsiin idwokiyan mi siirin siir donkiyan siir idwo yaki kikiinu idwoki. Mi siya siirin omaka ira inkamki sain whwonkaiiya saiir hiriir yikiunam mi siirin ina sibgu kigriraowin. ³⁵ Mi iigwir nugakin siya ti inkamin omakanin siirin umirim kam nwira hauugik mi siirin hiniina boinmauugi, ti inkamin siirin kira sibgu kigrirao. Mi kiriir umir nhirim siir hauu saini mi iya kara swoki iti wa swoki hauukiyyuwi kiriirin. ³⁶ Jisis siya boin mi tariinanin kira paniina naingwowi, yipikin ti inkam nwoimim simiir nwirin ti inkamin, kamim hii tauaeiyim sim nonkwobumbu ninkingikin siirsi naingwoyimiyyokin, ha? ³⁷ Mi inkamin siyiu komii ninokninkiniyan siya boin, ti inkamin siirsi naingwoyimiyyokin mi siir whindiriraerin siya. Mi Jisis siir boinki mi kira ha dam mi hiriinanar tini tiriu. iriig.

Mata Maria so

³⁸ Mi Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima ha napnamim mi sima om komii whirin siir

yapninopkainam. Mi wig ira saiir inigin Mataka, siirin saeya yikiuna apninopkainam saiir omaka hiriir nae hauu aeyim. ³⁹ Mata saeya nomousima ira nwowi, saiir iniga Mariaka, Maria saeya Biyan Inkam Komiiyin siir igmiiga kingiina ini idwoni, saeya siir yai imiir wakaemimika. ⁴⁰ Mi Mata ya ini nae diriraerarnanaeya mi saiir kwoinin ini haugihauga whiyekiyin. Mi Mata saeya Jisis siiram yam mi ina boina, Biyan Inkam Komii kariir nomousima kariir bidi haiburgika mi naeyim kanakana diriraerarnanaei. Mi kira saiirim naingwo rani, aniya? Kira saiir boinki, saeya kariir whindiriraerarniyim. ⁴¹ Mi Biyan Inkam Komiiyin siya hiniina yowarkii boin Matara, Mata! Kiriir kwoinin haugihauga kipi whiyeki mi kipi naingwoyimiyok. Wari dimin whiekakim kira miriiyim simiirsiyin. ⁴² Kariir yai aiir ninokninkinim miriiyim, saeya ini mii nhirim simiir haibura, ta miya Maria saeya nimbina saeya ini mii nhirim simiir haibura. Mi kara saiirin pi nikropki rani. Niingaka. triig.

11

*Siyiun Adi Komiiyim srii boini ikin
(Mt 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Mi iigwira Jisis siya maeyau kwira saiir kwisboinkin Adi Komii siirim. Mi mhoiyya siya ha kwisboin digiyin mi inkam nwirin siir kigna miriiyin siir boinki, Biyan Inkam Komii, kira krimiir dowomwarkai haiginiu Adi Komii siiram kwisboiniya biya Jon siya kamim siir kigna miriiyim simiir nowomwarkaiyiun saiir hiriinan. ² Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, iya kima Adi Komii siirim kwisboiniyim kima hiniina kwisboin, krimiir Adi Komiiyin krime ha naingwowi iikamim sama kiriir inig iir hainanam daingwo. Mi iya kira

kiriir iikam whiekakim simiir kigirkana iya saeya nimbiyamana krīma saiirim naingwowi.

³ Mi iinokiiinokin krīma naeyim whaowaeiyim mi krīma kiriiram sriiyim mi kira naeyim pi krīmiir digar mi hauwi.

⁴ Mi kira krīmiir dimin biyeyim iriipi hiriinan wa timi inkīn haiyoprimdiyūumiigii. Mi iriipa hiriinan krīma haiyoprimdiyūumiigiyim iikam krīmiir tirbuwiyim simiir dimin biyeyim simiir hiriinan. Mi kira hik komii krīmiiram kipi kigninkinki krīmiir kinankiwam.

⁵ Mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki mi kimiir inkam nwrkin siya nomiiyau miyyikaki niuwi mi kira siir omaka hiriir nami hirii tirii nibopwo kira kiriir nomiiyau iirimin hiniina nini kauwiwi, nomiiyau kira kariirin bretim nhouma whauugi. ⁶ Dimusi rani, kariir nomiiyau nwrin siya siyu hir napniyin mi kariir omaka tiriir yimbini, kara nae siir hauugi karamaeka. ⁷ Mi ti inkamin omaka hiranin siya ina yowarkii boinin, kira kiigi kariir kipi ninki. Anowin bidi haiginikouwin. Kariir yinim krīma nib bidi whwonkaiyim. Kara pi nini rani, dimin kiriir hauugiyim. ⁸ Kara kimiir boinki, ta omaka saiir adin siya hiniina naingwokin, ihi, siya kariir nomiiyau topmwokin mi kara nae siirin pi hiriinan nii komiia pi saiir hauu rani. Niingaka. Mi siya ti inkamin kira kauwok-nanaeyin saiirsi nhakiugin. Mi siya ti inkamin pa ninsiini mi siir naeyim pa hauugi. ⁹ Kara kimiir boinki mi kima Adi Komii siirim kwisboini mi siya kimiirin diminin wa hauwi. Mi kima diminim hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin kimiiram in wa haiwaoki. ¹⁰ Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siirim kwisboiniyim, sima diminin wa hai. Mi inkamin diminim hansiriyin mi siya wa kigi. Mi inkamin ano kaigakani

mi Adi Komii siya anoɪn siirimɪn wa haiwaoki. ¹¹ Mi kimiir inkam nwɪrkin, siir yinisimɪn anasum siir ad iirim kauwi mi adɪn siirin wi mipug biyeyɪn siir nama hauugi, aniya? Niingaka. ¹² Mi yinisimɪn ad iirimɪn ipiyɪn yɪn kaskakam srii mi adɪn siirin pi owɪnyai biyeyɪn siir nama hauugi, iyie? Yio iriipa hiriinan. Niingaka. ¹³ Mi krɪma iikamɪm dimɪn biyeyar tirikim krɪma dimɪn miyɪkin hindara mi priihauuwikim, krimiir yinisim imiirin mi krɪma hiriinanar dinoknɪnkin, Adi Komiiyɪn ninomor kouanɪn siya naeyɪu miyɪkin, pi iikamɪm siirim kwisboɪniyɪm pi simiirar swoki inkɪn hauwi. triig.

Sima hiniina boɪnkim Jisis siya Bielsebul saikar miriigin

(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

¹⁴ Uridyɪu biyeyɪn inkam waeyaiyɪn siir nwokaiyɪn Jisis siya haiswonɪskiigin ti inkamɪn siya waeyaigin. Mi uridyɪu biyeyɪn siya ha namɪn mi ti inkam waeyaiyɪn siya ina swoki boinaigiyɪn. Mi iikamɪm sima ini hindara yanaakiyɪm. ¹⁵ Mi kam nhirim sima boin, siya uridyɪu biyie biyeyɪm simiirin Bielsebul siir kirieya saiir haiswonɪskiigin. Uridyɪu biyie simiir biyan inkamɪn siir inig whirin Setankɪn. ¹⁶ Mi kam nhirim sima siirim kinankɪuwam naingwokɪm mi sima siirim asi kauwokenaekikɪn kiriepai kiriepaiyɪm ninomor kou hiranɪm simiirim, simiir niisiimauuam. Mi sima wa nwoki inoknɪnkinim Adi Komii siya nimbinkɪn iikamɪm simiir whindiriraerarim. ¹⁷ Mi siya simiir kwoin imiir bidiyar yinoknɪnkinkiyɪn mi siya simiir boɪnki mi nu whiruwana iikamɪm sima isido whisa nwowi, yaii niniiyam mi ti iikamɪm sima wi miyɪk nwo rani mi ad nwirni yinisimɪm simani isido whisa nwoki, yai niniiyam mi simani wi miyɪk nwo rani. ¹⁸ Mi Setan siir isidin whisa nwowi mi yaii sowa swoki inii mi siir isidin wi

kirie paniin paniina nwowi, ha? Kima hiniina boinkim kara uridyiu biyieyim Bielsebul siir kirieya saiir haiswoniskigin. Ta yaiya saiir yaimwowa hiniinga, Setan siir isidin whisa ywoki mi yaii ina yiniyim. Mi Setan siir isidin hiriinan tiri mi sima wi kirie nwo rani. Niingaka. Sima wi hindara kigugu iuguskii. ¹⁹ Mi kaimwokiniuwi, Bielsebul siya kariir whinkinsiisi mi kara uridyiu biyieyim simiirin ha haiswoniskii mi kimiir kamim simiirin niinga whindiriraerarkim mi uridyiu biyieyim ha haiswoniskikigim, ha? Niingaka. Kiriir isidin sima bidi yinokninkinim simiirin Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigim, Bielsebul siir kirieya sae rani. Niingaka. Wari yai hiriinana kima kariir boinkiya, kima pi niksisaekiingim. ²⁰ Niingaka. Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigin uridyiu biyieyim. Mi iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir niisiimauuwi saeya kimiir bidi yimbiyama.

²¹ Mi inkam kirie nwirin siya sau minim siir omaka hirar sibgu hai okwokaowi mi siir digworaekwo whiekakim wi wadiyar sibgu owi. ²² Mi inkam nwirin siya kirie komiigakin ini ti inkamin omaka hai okwokaowin siir kirie aiir haiburin mi siya siir sau kamkiu minim siir kinsiisiyim simiir siinaiyin mi ti siir digworaekwo minim ina hid hauugiyim, siir nomiiyau nhirim simiir.

²³ Inkamin kariir whindiraerariyin yio kariir ioan inkam tani. Inkamin kariir whindiriraerar karamae nwowiya yio siya kariir ioan inkam ieya. Mi ti inkamin iikamim kariirim naingwo tibmiiyim simiir tirtumbuwiya mi ti hiriinan inkamin yio siya iikamim simiir kwoin imiir whriewhrie haiginiuwiya mi ha ninoopamiya ini simiir hiriinan yowoin. friig.

*Uridyiu biyieyin siya ina swoki itin
(Mt 12:43-45)*

²⁴ Mi iya uridyiu biyeyin siya inkam nwirni haiburgigiyim mipi maeyau kwira nami piu nini siisnakiyam. Mi siya hiriinan kig karamae nwowi mi siya pa boini, amba swoki ami omaka biya kara haiburgiga sairamar. ²⁵ Mi siya ina swoki amin ti inkamin biya siya niki owin sairamar mi siya ina ini kigiuwun ti inkamin siya niinga niinga nwowi. Mi siya ini omaka inkamki nhisiya mi ha piuaiya inkamki nitam ini sair hiriinan ywowa. ²⁶ Mi siya ha namn, uridyiu biye iriyyar nwiso simiir siyu biyeyin ini simiir siyu biye imiir haiburim mi siya simiir warar yinkin ikunam. Mi sima omakanan ti inkamin siir mhinanau hiriyyar yapninpokainam. Ti inkamin biya biye nwowin mi tariinanin siya ini biyeki biyyer yasae owoguskiyin. Iriig.

Maingimairga haini siyugin

²⁷ Jisis siya ta yai aiirin iikam isid komiyyin sima nwowa sair boinkin. Mi wig ira simaka hir ninkin owa saeya ina kauwok boinanaekiya, ta wiga biya kiriir naokaina mi mwoi kiriir haigiyu imiyyaeya, saeya ina maingimairga. ²⁸ Mi Jisis siya boinki, ihi mi iikamim Adi Komii siir yai wakaeyim mi siir mhoyiya namim, sima ha maingimairga. Mi sima ini wadie nwowim, simiir maingimairga ini kariir apua sair maingimairga aiir haiburim. Iriig.

Kam nhirim sima kiriepai kiriepaiyim nikiugim

(Mt 12:38-42)

²⁹ Mi iikam whiekakim siir nokwoyokaiyim mi siya simiirin ina boinmimauuwun, kima ti iikamim tir nwowim, kima dimin biyekakim. Iikamim kiriepai kiriepaiyim nikiuim simiir niisiimauuwam, Adi Komii siir kirieya kara boriisopi kimiir niisiimauuim. Mi kara dimin komii whirin pi kimiir niisiimauuwi, Jona siyairgin. ³⁰ Biya Jona siya anasu komiyya sair mhinanau

namkiyin mi mhiinau hirar yokai mi ti diminin Adi Komii siya niisiimauugin, siir kirieya iikamim om komii Niniva hiranim simiir. Mi iripi hiriinan, kara Yaowae Adin ninomor kouanin ti iikamim tariinananim kimiir niisiimauwi Adi Komii siir kirieya. Diminin wi kariirar diriraerari mi kima Adi Komii siir kirie aiirin wi haniingi kigi. ³¹ Bidi bidiniyarin wig ira inig komiigaka saeya nu Siva hirankin napiyokiyokinika saeya ii kasa bi napka. Saeya yai miyik miyikim inkam komiyyin nu kigriraowiyin Solomon siya boinim simiir wakaeyim nitka. Kariir yayim ini Solomon siir yai imiir haiburim mi kima kariir yai bi wakaeyoknakim. Mi ta hiriinan iya, Adi Komii siya siir iikamim simiir hidni mi ta wig komiyya inigaka saeya kimiirin wi hiniina ninsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik komii hauuwi. Dimusi rani, kima siir yai miyik miyik imiir bi wakaekim. ³² Iya Jona siya Adi Komii siir yai kirieya saiir boinimauuin mi om Niniva hiran iikamim simiir mhi kwoinim bidiyar kisina haigiyyim. Mi kariir yai kirieya saeya ini Jona siir yai kirie aiir haibura mi kimiir mhi kwoinim bi swoki kisina haigikim. Mhoiyya Adi Komii krimiir Wanin siya iikamim simiir hidim niti mi om Ninivan iikamim sima wi hiniina ninsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae hauu rani. Dimusi rani, kima siir yai kirie aiir bi wakaeyoknakim mi kimiir mhi kwoinim bi kisina haigikim. Niingaka. Iriig.

Krimiir kwoin iirin paenan krimiir nhwo ieyar niuya haiginiuwi

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ Mi iikamim paeya niuyaeiyya ienau mi twonau min bi haigiika. Niingaka. Mi sima romiyas iirar ninankiii mi iikamim sima napninopkainami mi sima wi pae aiirar nwoki kigim. ³⁴ Kimiir nhwoim paenan simar niuya

haiginiuwi kwoin iirin mi kimiir nhwoin dimin miyik kigi mi kwoinin iripa hiriinan pi wadieyar mi naingwowi mi ini yukidin omaka bopwoniya hangomu haiginiyin mi omaka irkak aiarar niuya irkakiya ini siir hiriinan ywowin. Mi kiriir nhwoin siya dimin biyie kigi mi kiriir kwoinin wi biyieyar mi inkin owi, omaka yukid haingimu haigin karamae nwowiya sair hiriinan mi omaka irkaka wi sair niuya rani. ³⁵ Mi kima sibgu wakaeyok, kimiir nhwoim omaka anonan kipi haiwaoki, wi dimin biyieki wara ninkin amisi. Mi wi kiriir kwoin iir tumbuwu. ³⁶ Mi kiriir kwoinin siya miyik nwowi mi kiriir siyiuin ini wadieyar mi inkin owin. Ti hiriinan inkamin siir kwoinin paeya inkam niuya haiginiuwiya ini sair hiriinan ywowin. Siya digworaekwo whiekakim simiir sibgu kigomokim. Iriig.

Siyiu biyieyim Farisi kamim mi kamim nowom-wakaiyuwym sima tirkim

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Mi Jisis siya ta yaiya sair ha boin digiyin mi Farisi inkam nwirin siya yikiuna siirin saika naeyim. Mi siya ha napninopkainamin siir omaka hiriir mi hii aiar yidwokai. ³⁸ Mi ti Farisi inkamin siya Jisis saika nidwokai aeyin siya ini nanaakakar yokiyin. Mi siyar kig Jisis siya op bi whaugin, Juda simiir siyiuin siya boina sair hiriinan mi siya nae ha bi naekin mi siya ina yangwoyimiyoikin. ³⁹ Mi Biyan Inkam Komiiyin siya siir boinki, kima Farisi kamim, kima kimiir piu aiarin idanar hioskpraprasa mi kwoin kimiirin yio miyik nwo rani. Mi kima ini inkamin mobmor mob minim idanara hioskiyin mi aowa iokakar nwowiyim mi kimiir mhii kwoinim ini simiir hiriinan ywowim. Inkam nwirniyim kigmar mi hii tauae ti hiriinan siyiuim. ⁴⁰ Kima habwhaowaenankim! Adi Komii siya piu kwoin sowiirar nonkwokwokikin. Kima ti diminin

siir bi ninokninkinkin, aniya? ⁴¹ Mi kimiir diminpai diminpaiyim inkam paeprikabim simiir hauuwi, naeyim mobmor mobnau nwokaiyim simiir hiriinan mi kimiir mhi kwoinim Adi Komii siir whwonkam ida wi wadieki wadieyar nwowirkaki.

⁴² Farisi kamim kima mintarao! Dimusi rani, digworaekwo whiekakim kima haiiyim haimii pi Adi Komii siirar mi hauuwi. Ti siyiu hiriinanin yio wadieyairgin. Mi kima iikam nhirim simiir swoki haimriiyugii mi kima Adi Komii siirim bi naingwowaokim. Biya kima siyiu miyik iir tiki tir mi Adi Komii siiram daingwo mi ti dimin komii komiiyim simiir tir, ti hiriinan siyiuin siya wadieyin. Ti siyiuin kima tirin dimin haimiiyim Adi Komii siir hauuim yio siyiu wadiekin siir kipi haiburgik. Mi ti dimin komii whirin Adi Komii siirim naingwonanaeyin siir warar dinkin tir.

⁴³ Farisi kamim, kima mintarao! Kima omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeya, pi iikamim simiir whwonkam ida hinar nidwokaiyamar maigimaigaeikim sima kimiir boin maigimaigam. Mi kima minam mi aingwowikim maeyaua iripa yai nidwo boinaiya iikamim sima kimiir inig imiir nwoki hainanim. ⁴⁴ Kima mintarao! Kima ini ieyin inkam whigi nwokaiyin owainie krin karamae nwowiyin mi iikamim sima siir idwovar ninap anapi, sima ninokninkin tani. Mi iikamim sima kimiirin hiniina kigi kima mii miyika mirii mi ta mii miyika ini nuin inkam whii priigintimdiinuiyin siir hiriinan ywowin. Mi kimiir mhi kwoinim ini biyieki biyie ywowim mi sima ninokninkin tani mi sima kimiir yai imiir asi naingwo tibmiigim.

⁴⁵ Mi inkam nwirin siyiu komii ninokninkiniyin siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin yaimin diminim sim nowomwarkaiyuwiyin, wara yaiya kira boinkiya kira

hik krimiir wara ninkin hauugii. ⁴⁶ Jisis siya ina yowarkii boinin, kima kamim siyu komi nowomwarkaiyuwiyim kima ha timi inkin mintarao! Dimusi rani, kima siyu kasaka bi haiginkim Adi Komii siir siyuin saika ninkin owim mi inkamim simiirin wi wakaeyokna dig rani. Kima siyupai siyupai imiirar haigini mi sima kam nhirim siyu komii siir sibgu ninokninkin karamae nwowiyim simiir bi whindiriraerikim. Niingaka. Mi simiirin hik komii komii imiirar hauuwi. ⁴⁷ Kima mintarao! Biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima profet inkamin Adi Komii siir yai aiar boinmimauuim simiir nisom aowim mi simiir ieyim kimar piuai haiginiu. Mhoiia sima nwoke kigninokninkinim. ⁴⁸ Ti siyuin, kima kam nhirim simiir mhi kwoin imiirin hiniina niisimauugin mi kima siyuim biya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima tirim simiiramar maigimairgaei mi ti hiriinan kwoinin ini simiir hirar nwowin. Mi profet inkamim kima nisomsom aokaokim mi ieyim simiir haingikaiyim ini kimar piuaiyim. ⁴⁹ Mi Adi Komiiyin bidiya yinokninkinin biyan Yokwo Komiiya siya hiniina win boinkikin, kara wi profet kamim mi aposel kamim simiirin wi iikamim Isrelanim simiiram nikropki mi simiirin wi kam nhirim sima ninkinaeyokiyok isomsom aokaowi. Mi nhirim hik kimpipisu ara hauugigi. ⁵⁰ Mi tariinanin kara wi iikamim nu Isrel tiranim wi hik kimiir hauuwi, biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nisomsom aokaowim profet kamim simiir. Mi kara kimiirin wi sairsi swoki itrinaei. Mi Adi Komii siya bidi bidinana nidwo kigyokiyokigin ti nu ieyar whiuwinuna kima profet kamim simiir nisomsom aokaowim mi ini tarinana yamwoniin. ⁵¹ Biiki biyan profetin Ebel siir yisomao mi ini mhoigi mhoiyan profetin Sekaraiia siirar yadigniyin. Sima siirin Adi Komii siir omaka sair bopwo hirar nisomaokin. Ihi, kara kimiir boinki, ti iikamim

nu tir nwowim. Kara kimiirin wi dimin biyie iirar nonkwobumbuninkin haiginiuwi, ti siyiu biyeyin biya kima tirin siirsiyin!

⁵² Kima kamim siyiu komii nowomwarkaiyiuiwym kima mintarao! Kima siyiun Adi Komiiniyim namiyin siirin ina ninokninkin. Mi kima ti siyiu iir wakaeyoknam naingwo rani. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir siyiu iir napim naingwowi. Sima wi dig nwo rani. Dimusi rani, kima siyiu kasaka bi haiginkim mi simiir siyiun ini kima haiginokouwin. Kima inkam biyie kiingim. Kima ini inkamin omaka nae haigiiya saiir anowin siir haiginokougigiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kima nae simiir bi hauugin mi sima yaba hirar nwowim ina yaonamin.

⁵³ Mi Jisis siya ta omaka aiir haiburgigin mi ha napniyamin mi kamim siyiu komii sim nowomwarkaiyiuiwym sima yai siir boin hiuriyiuiwym yinkinyaeyaowim. Mi sima siir yai aiirim mi kininkiu siya yai bibiyie boinim, dig bi nwokim. ⁵⁴ Mi sima ini siiramar kaowim, yai biyie kwirki pi siir yai hiranka kwimbini mi sima siirin wa nwoki isomaowim. Iriig.

12

Niksisaeni siyiun siirsi mintarao

(Mt 10:26-27)

¹ Iikam kasaka rani, hir nwomimirim. Sima ini iripa iripa ywonamin. Mi nhirim simiir iga idwovar ninkin okwo nami. Mi taki iya Jisis siya kamim siir kigna miriyyim bi simiir iki boinmimauugig, kima sibgu mintarao Farisi simiir yis iirsiyin. Kara simiir siyiun yayairgi nhinkiniyim simiir boinkin. ² Mi Farisi simiir yayim mi siyiu biyie whiekakim tariinanin aowa aowa nwowim mi mhoiia sima wi idowiyar

nimbiyami. Mi nimprio yai whiekakim mhoiia simiirin wi inkamkar ninokninkin iuguskii. ³ Mi yai whiekakim biiya niyiim niyiim kima nimprio boinim mi mhoiia iikamim sima simiirin wi idowiyar kigirkaki nabienan. Mi yai whiekakim hiinsim hiinsima kima boinim omakanau hir mi mhoiia wi Adi Komii siyar niisiimauu iuguski mi wi iikam whiekakim wi simar wakae irkaki. Iriig.

*Inkam*in dimin whirua siirsi arar didid iski
(Mt 10:28-31)

⁴ Kariir nomiiyauwim, kara kimiirin pi hiniina boinkii kima inkamki kimiir nisomaosi kipi nidid. Mhoiia sima kimiirin dimin whir swoki tirbu rani. Niingaka. ⁵ Mi inkamin kima nididanin mi kara kimiirin wi siir niisiimauuwi. Kima siirsi didid Adi Komii siiyairgin sima kimiir nisom aowi. Mi Adi Komii siya kiriekakaingin mi mhoiia siya inkamim simiir piugina wi maeyau biyieya paekaka saiir mi itkaigi. Ihi, kara kimiir boinki, kima Adi Komii siirsiyar didid.

⁶ Kima dinokninkin, inkamim sima ipiyin sisim iriyyarim umirsim kwiso (02 toea) sowiir saingin. Mi Adi Komii siya ti hiriinan ipiyin sim ira saiir bi swoki aingwowowouwika iya saeya naowiya. Niingaka. ⁷ Mi kanim kimiir mwo nwowim siya bidi mwainim mi nuan iikamim kima simiirsi kipi nidid, kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiiburim mi Adi Komii siya wi kimiirar kigriraowi. Iriig.

Jisis siir inig iir boinmimauuni siyu ikin
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Kara kimiir boinkii mi inkam nwrkin kariir inigin iikam whiekakim simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi iriipa hiriinan, Yaowae Adin ninomor kouanin kara kiriir inigin wi Adi Komii siir paekwosimim simiir whwonkam ida mi boinmimauuwi. ⁹ Mi inkamin kariir inigin

iikam whiekakim simiir whwonkam ida nimpriowi mi iriipi hiriinan kara siir inigin wa mi impriowi Adi Komii siir paekwosimim simiir whwonkam idain.

¹⁰ Mi inkam nwrkin Yaowae Adin ninomor kouanin yai biye kwir siir boini mi Adi Komii siya siir dimin biyeyim wa haiyoprimdiyumiigi. Mi inkamin Adi Komii siir naeyuin siir nikbumbuwi mi Adi Komii siya siir dimin biyeyim simiirin wi haiyoprimdiyumiigi rani. Niingaka.

¹¹ Mi sima kimiir niku nami omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeya saiir hiriir. Mi inkam komii komiyyim gavmaniyim mi kamim inigakim simiir whwonkam ida hiriir mi kima kipi nidid mi ha kipi naingwo. Mi krma simiir yai aka wi paniina nowarkii boini, ha? Mi krma wi paka hiniin yaiya saiir boini simiirin? ¹² Mi tariinanin kimiirin pi Adi Komii siir naeyuin siyar kwisiimauwi, yaiya kima nini boiniuwi simaka. Iriig.

Boiniyo yaiya inkam umirkakin whaowaeyin siir boinka

¹³ Inkam nwirin ti iikam isid komiyyin siir hiranin, siya Jisis siir boinki, iikam nowomwarkaiyuwiyin kira kariir yaowaeyin siirin pi hiniina boin, siya kririir adin siir digworaekwowim pi kwisa sioitkin hid. Mi kwira pi kariir whau. ¹⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, pi paniina tiri, yipiki kariir nimbinin kimiir digworaekwo minim simiir hidam, ha? ¹⁵ Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kima mintarao! Kima sibgu kigriraowi mi kima wi dimin whirim kigmair tani. Mi inkamin digworaekwo whiekakakin siirin kwoin miyyik wi ti digworaekwowim sima hauu rani. Niingaka, niingaka.

¹⁶ Mi Jisis siya boiniyo yaiya kwira boin simiirin mi umir digworaekwo whiekakak, inkamin mi siir nuin sasae miyyikar niigin. ¹⁷ Mi siya siir kwoinawu hirin hiniina yaingwokai, kara pi paniina tiri? Kariir numiran

sasae whiekakim simiirin omaka haigi dig karamaeka mi simiirin wa haigi dig rani. ¹⁸ Mi siya boin, kara wi hiniina tiri. Kara wi kariir omakaim nae haigiyim wi simiir niinimnhinkigi mi wi komii komii ara mirii. Mi kariir wit whiekakim mi sasae miyik miyik whiekak ikim, wi ti omaka imiir haigii. ¹⁹ Mi mhoiia kara wi hiniina nwoki boinim, kara dimin miyikak inkamkin. Ti kariir nae dimin miyik whiekakim wi biewii kasaka nwo rani. Mi kara nae opmin kwiyai mi kara wi hiinsimhiinsima maigimaigra nwowi. ²⁰ Mi Adi Komii siya siir boinki, kira inkam habwowaekin, ta niyaka kira pi sairar nao nami mi digworaekwo whiekakim kira diriraerargikim wi nhinga haii? ²¹ Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin iriipi hiriinan inkamin siya digworaekwo whiekak imiir haingiriyiu haiginmimiriyin siyamar mi siya Adi Komii siir whwonkam ida wi digworaekwokak nwo rani. Niingaka. Siya wi inkam paeprikabnan nwowi. Iriig.

Naingwoyimiyokni siyugin

²² Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyim simiir boinki, kara kimiirin pi hiniina boinki, kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimiyok mi hiniina kipi boin, krma wi dimu naei? Mi kima kimiir piu aiirsi kipi naingwoyimiyoknae. Mi hiniina kipi boin, krma krimiir pua wi dimu dimin nitimwaniwi? ²³ Kwoin budin yo nae siir hiriinan tani. Mi pua ya yuis sair hiriinan tani. Niingaka. ²⁴ Kima ipiyinim simiir kigninokninkinki sima sasae bi ninkinikim mi sima sasae bi ningugu haigim mi sima nae biri haingiriyiu haiginikim. Mi sima nae digworaekwo minim, simiir omaka karamaekim. Mi simiirin naeyim Adi Komii siyar hauuwikim. Adi Komii siir kwoinin hiniina naingowoi,

kima ini ipiyin imiir haiburim! ²⁵ Mi yipiki inkamkin siya biewii nhirim omwai swoki hainis waiyayokiyokiyim swoki aingwowa, ha? ²⁶ Mi kima hiriinan diminsim whir tir kamae nwowi mi kimiir kwoinim ti hiriinan dimin whir iirsi dimusi naingwoyimi yokim, ha? Mi kima hiriinan kipi tir. ²⁷ Kima kip imiir kigi sima mwriiyim mi sima yuis minim sima sima bi miriinanaeikim. Niingaka. Biya Solomon siya piuai miyik whiekakairgin. Mi siir piuaiyim ti kipim simiir bi haiburgim. Niingaka. ²⁸ Ihi, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim wadiekiwadieyairgin. Kowim panaoin sima pi numir hir whaki mi ko imiirin wakar swoki akitkaigaigi pae-nau hiriir. Mi ti kip hiriinanim yim Adi Komii siya piuaiigim mi kipa ya dimin komii rani. Mi kimiir naingwo tibmiya komii rani mi iikam kima ini kou ywowim. Mi kima hiriinana timi inokninkinkin. Adi Komii siya wi kimiirar mi sibgu kigriraowi mi kimiir digworaekwo whiekak ikim. ²⁹ Mi kima hiniina kipi naingwoyimyok boin, krime wi dimu dimin naei mi wi papiyan op mi kwiyaei. ³⁰ Sima kamim naingwo tibmii kamaeyim ti nuin siir tiranim, simiir kwoinim ti dimin hiriinanim simiirimar naingwokwo nanaeikim. Mi kimiir Adin siya bidi yinokninkin, kima wi piki hiniin diminin siir haii. ³¹ Mi kima Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana kimiir kwoinim saiirim naingwokini mi ti dimin hiriinanim siya wi kimiirar ninkin hauwi. Iriig.

Siyaun dimin miyikim ninomor kou haingiriyu haigini ikin

(Mt 6:19-21)

³² Kima kariir iikamim sibsib nanim kima kipi nidid. Dimusi rani, kimiirin Adi Komii siya bidi yimbiniin siir digworaekwo whiekakim yim wi kima kigriraowi. ³³ Mi kima digworaekwo whiekakim kam nhirim simiir hauwi

mi sima saini mi ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Ti hiriinan siyiuin mhoiyya wi siya whindiriraerar haiginiuwi dimin miyyik miyyikim. Adi Komii siir omin dimin biyye whirki bi swoki tirbuwikin. Mi ninomor kou hirin diminki bi swoki kiguguwikin mi hiiyan inkam karamaekin mi dimin imiirin kikomki bi swoki kripikin. Niingaka. ³⁴ Mi maeyauwa kiriir dimin miyyik miyyikim sima nwowim mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi ti om iirar mini owouwi. Iriig.

Miiyan kamim diriraerar kaowim simiir yaiga

³⁵ Mi kima yiuisim haruwa kisina kainam mi piuwop aka kigoknam. Mi yukidin kima hangumuwi mi ha dwo, diminin mhoiyya nimbiniyanin siirim. ³⁶ Kima ini kamim simiir biiyan inkam iirim nwokwokiniyim simiir hiriinan ywowim. Sima wigwas naeya saiir naenakiyim mi ina swoki itim. Mi siya ninmiga hir naka okwo kiekikomni mi sima anowin wa haiwao sasaugi. Mi Adi Komii siiram in hiriinana sibgu okwokin. ³⁷ Mi biiyan inkamin siya niti, siya siir miiyan kam imiirin hiniina nini kigiwi sima nhwo bi whwonkaigim mi ti miiyan kamim sima ha maigimaiga. Kara kimiirin yaimwovar boini mi biiyan inkamin siyarin wi yiuisa miyana wi saiir kisina kaii piuwopaka mi siya wi kimiir boinki, kima hiiya saiir didwo mi kimiirin nae wi siyar hauu aei. ³⁸ Mi siya niibopwo niti mi biiyan iuumin haigigi mi siya ha kigi sima ini siir miyar miriiyim mi ti miiyan kamim sima ha maigimaiga. ³⁹ Kima ti dimin iir daingwo. Mi omakain adin siya biiya ninokninki hiiyan inkamin pi kariir omaka niti mi siya ti hiiyan inkamin siirin wi kigninkin apninopkai rani, siir omaka hiriirin, siir digworaekwo imiir haiyam. Niingaka. ⁴⁰ Kima iriipi hiriinan ha timi o kiugiu kariiram. Dimusi

rani, kara Yaowae Adin ninomor kouanin iya kara niti kima wi sair ninokninkin tani. Niingaka. Iriig.

Miiyan inkam miiyik mi miiyan inkam biye simiir boiniyo yaiga

(Mt 24:45-51)

⁴¹ Mi Pita siya Jisis siir srii, Biyan Inkam, kira ta boiniyo yaiya krimiirarar hauuwi, iye? Mi inkam nhirim simiir wara rani. Aniya? ⁴² Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, panin biyan inkam ikim, kwoin miiyikakin siir miiyan kamim simiir sibgu kigriraowiyin? Ti hiriinan inkamin yo siya biyan inkamin siya nimbinkin siir miiyan kamim simiir kigriraowim. Simiir naeni ii aairin wi siyar nwoki inokninkin haiginiuwim. ⁴³ Mi mhoyiya Biyan Inkam Komiiyin siya wi sipi swoki iti. Mi siya ti miiyan inkamin siirin hiniina nini kigni, biya siya boingigin sair hiriinana swoki miriiyin mi siya wi siir boini Kiriir miiya wadieka, ti hiriinan miiyan inkamin siya wi maingimairga komiigaka mi owi. ⁴⁴ Kara kimiirin yaimwower boini, Biyan Inkam Komii siya siir miiyan inkamin wi siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowan biyan inkam nokmwim owaiginiuwim. ⁴⁵ Mi ti miiyan inkam nwirin siir kwoinin tari wi hiniina naingowoi, kariir Biyan Inkam Komiiyin niki itsisau rani. Mi siya siir miiyan iikamim simiirin ha toin mi siya nae op minim mi opa kwiyae whaowaeiya mi siya sairin ina kwiaeyin. ⁴⁶ Mi siya hiriinan tiri mi ti inkamin siir biyan inkamin siya niti, iya ti miiyan inkam ieya nwowin karamae nwowa sair mi siya wi ninokninkinwin tani iya siya hindara kinkak iti. Mi siir biyan inkamin, siirin wi haningi nonkwobumbuninkin haiginiuwim. Mi siya siirin wi iki siir miiyan kam nhirim siir yai aair wakaeyokna karamae nwowim, wi simakar ninkin ikropkii.

⁴⁷ Mi inkamin siya siir biyan inkamin siir yai imiirin bidiyar yinokninkinin mi siya biyan inkamin siya boinin simiir bi wakaeyokna diriraerarkin mi siirin biyan inkamin siya idgiuni wi kasaka nipimpar tani. ⁴⁸ Mi miyan inkamin siya biyan inkamin siir kwoin iir ninokninkin karamae nwowi mi siya mi miyik mirii karamae ha nwowi mi siirin idgiun wi komii nipimpar tani, biyan inkamin siya. Mi yipiki iikamkim digworaekwo whiekak Adi Komii siya hauuwim mi sima hoimgak mirii digworaekwowim simiir swoki iyopkiyuwim yamdi. Mi yipiki iikamkim digworaekwo Adi Komii siya swoki inkun hauuwim mi ti iikamim sima ti digworaekwowim simiir swoki iyopkiyuwamin, kima mi nhami nhami kipi mirii. Iriig.

*Jisis siya iikam isidin simiir ninikibirim nitkin
(Mt 10:34-36)*

⁴⁹ Mi Jisis siya boin, kara iikamim simiir ninikibirim nitkin inkamin pae nikrimtiowiyin haimii haimiyya siir hiriinan. Kara hiniina naingwowi ti diminin siya dimbiyamki. ⁵⁰ Biyin kara hik mi kimpipisu mi wa naonami, wi simiir niki haii. Mi ti diminin siya nimbiniyiyin ta kariir hika wi hiriyya niki oyokiyokwiii. ⁵¹ Mi kimiir kwoinim ha naingwowi, kara nu tirin yayiyim simiir nikwowaisiyim nitkin. Niingaka. Kara kimiir boinki. Kara iikamim simiir ninikibirim nitkin. ⁵² Mi tariinan mi mhoiyya iriipi hiriinan iikam iriyyarim sima omaka irni nwowi mi isidin wi whisa nwowi ouumim wi iso sowaka ninii mi iso wi ouumim simaka ninii. ⁵³ Mi iikamim sima wi yapayapa nwoki. Mi adin wi siir yinisim yinkamiyinin saika swoki kwinii mi yinisim yinkamiyinin wi siir adin saikar swoki inii. Mi yopiiya wi saiir yinisim yinugiyina saika swoki kwinii mi yinisim yinugiyina wi saiir yopi

anakar swoki kwini. Mi giwaiya wi saiir yiniwig anakar kwini mi yiniwiga wi saiir giwai anakar mi nini. Iriig.

*Siyuun diminki nimbiamiyin siir ninokninkini ikin
(Mt 16:2-3)*

⁵⁴ Mi Jisis siya ha boin digiyin, siya iikamim simiir boinki, kima ha kigikim waua maeyaua bieki nikiiyamtibiyin hiranki nimbiniya mi kima bi kimiminkikim pa boinki, naoin kinim mini? Mi kaimwowaiga naowin ha kinikin. ⁵⁵ Mi kima hiniina kigiwii iya krakarwaiga mi kima pi hiniina boini waka biewii prasae nikii rani. Mi saeya wi hiriinana mi imbiyami. ⁵⁶ Kima yayiairgi nhinkini inkamim! Kima nu ninomor sowiir diminim simiirar bidi sibgu kigninokninkinim. Mi kima ta miya Adi Komii siya miriyya saiir ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Iriig.

Kira inkamin kiriir boinhiuriyyu boiniyyin saika kitibmii boin

(Mt 5:25-26)

⁵⁷ Mi kima siyyu miyyikin siir sibgu naingwo hid karamae dimusi nwokim mi ha diriraerarim, ha? ⁵⁸ Iya kira boinam nami inkamin kiriir boinhiuriyyu boinin saika boinim, kowa siyyu hinar niki owamiywo mi ta iya kowa iripa yai saiirar sibgu boinam. Mi kowa hiriinan tir karamae nwowi mi siya kiriirin wi inkamin yai hidiyin siirim nikiu namisi mi inkamin yai hidiyin siya wi poris inkamin siir in hauugiisi mi poris inkamin kiriirin wi maeyaua hiuyokiyokaiya mii biye miriyya saiirim nikropkisi. ⁵⁹ Kara kimiir boinkii, kira maeyauwa hiuyokiyokaiya saiirin wi niki haiburgig sasau rani. Bii kira digworaekwo whiekakim kira niki prii haiyim, simiir tiki hauukiyyu dig. Iriig.

13

*Inkam*in siir mhii kwoinim ninkpit haigi karamae nwowi yio wa kigugu iuguski

¹ Mi ta ii aiirin iikam nhirim hiran nwokim mi sima Jisis siirin kam nhirim Galiliyanim simiir boinmauu. Mi kamim wraisu Adi komii siir ninkin imiiaeyim, Adi Komii siir omaka aiir sima ha namim mi Pailat siir isidin warar yinkin apninopkainam. Mi simiirin ini simar yisomaowim mi simiir nhieyim ini wraisu nhieyim simaka yinkin okiyim. ² Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ha naingwowi, ti Galiliyan inkam nhirim hiniina naowim, simiir dimin biyieyim ini iikam nhirim Galiliyanim simiir dimin biye imiir haiburim, aniya? Niingaka, niingakiinga. ³ Kara kimiirin pi hiniina boini. Niingaka, niingakiinga! Mi kimiir mhii kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu iuguski simiir hiriinan. ⁴ Mi biya ti iikam iuur iriyyar nwoimim om Siloam siir hiran omaka briipriya saeya nirimdinu aokaowim, kima paniina naingwowi ti iikamim simiir dimin biyieyim ini iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biye imiir haiburim, aniya? Niingaki, niingaka. ⁵ Kara kimiirin pi hiniina boini. Niingaka, niingakiinga! Kimiir mhii kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu iuguski. triig.

Paeyin nae miyyik bud karamaeyin siir boiniyio yaiga

⁶ Mi Jisis siya boiniyio yai kwira ina swoki boinin, inkam nwirin siya swapwo wira yinkin siir wain numira saiirin mi mhoiya siir paenid iirim yit. Mi ini niinga ywowin. ⁷ Mi siya numiran miyyan inkamin siir asi boinkikin, kigi. Mi biya biewii whoimim kara ti swapwoin siirin hiniina bi kigin. Siya naekak bidi ywowin. Niingaka. Siya ini hiriinana swoki okripkaiyin. Mi kira siirin diigi. Mi

siya nu siir hiiya whisariiyar niugugusi. ⁸ Mi numir hiran miyan inkamin siya ina yowarkii boinin siir yai anakan, Biiyan Inkam Komii, kira siirin ti biewii iirara tiki kigninkin osasae. Kara siir miyin wa hambimbiri mi whirinim wa krinkinki. ⁹ Mi nae wi iki biewii whirin siir budi. Mi niingakiniuwi mi kira wa diigi. iriig.

Mi Juda simiir ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat Jisis siya wig ira saiir haiswoniskigin

¹⁰ Mi Juda simiir ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya iikamin simiirin maeyauwa Adi Komii krimiir Wanin siir yai nidwokai wakaeiya saiir hir nowamwarkaiyugin. ¹¹ Mi wig ira hir nwoka mi uridyiu biyie whirin saiir nwokin mi ti uridyiu biyeyin siya ma saiir hauwin biewiyim iur iriyyar whoingim. Mi ta wiga saiir digiukuin asi ninsimsiriugin mi saeya paniinsi sibgu okwosi. ¹² Mi Jisis siya saiir kigin mi saiirin ina yikunan mi siya saiir boinki, ta wiga kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi kira ini wadeyar sibgu okiya. ¹³ Mi siir ina ta wiga saiir yonkwoki mi bi kimiminkika saeya ina sibgu okwo tidwokiya. Mi saeya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiya. ¹⁴ Mi prismi biiyan inkam komiyyin maeyauwa Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saiir bii nwowiyn, siir mhi kwoinin ini haughauga whiyekiyin Jisis siya ta wiga Judami ii komiyya Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ini saiir haiswoniskiyin. Mi siya simiirin hiniina boinki. Mii mirii iyyim iriyyar kwirkim. Mi kima minam naingwowi inkamki kimiir ma imiir haiswoniskiyim. Mi kima miini ii imiirar wit. Kima ti dimin hiniinin Judami ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir kipi nit. ¹⁵ Mi Jisis siya siir yaiyaka hiniina yowarkii boin, kima yai airta nhinkinin inkamkim! Judami ii

komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiirin, kima whiekakim pa nami omaka bulmakau-miya saiir mi simiirin pa mi ikiunami sima op nini kwiyaeyiuwim. ¹⁶ Mi taka wiga saeya, Ebrahim siir isidin simiir yinisimka. Biewiyim Setan siya nonkwowim saiir iuur iriiyar whoimgim. Mi ini wadiyar mi owa, ta wiga saeya ini ti bulmakauwim simiir haiburim mi kara ta wiga Judami ii komiiya Sabat saiir asi haiswoniskigin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan boinin mi kamim io siir nwowim sima nidid prasae bi kinkim mi sima ini yai mikrima ywokiyim. Mi iikam whiekakim sima ini maingimainga ywokiyim ti dimin komii komiiyim siya tirkiyim simiiramim. Iriig.

Mastet nid mi wit sowiir boiniyo yaiga
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana, saeya ini dimu diminan ywowa? Kara saiirin pi dimu nikrii, ha? ¹⁹ Adi Komii siir isidin sima ini ti paenid whirin siir hiriinan ywowin, krime dapiyin mastet. Mi mhoiia siya wi pae komiinan namwoiuwim mi siya ini pae nhirim simiir haiburim. Mi ipiyan whieyim ini siir kwiya imiir haigiirim.

Yisni boiniyo yaiga.
(Mt 13:33)

²⁰ Mi siya ina swoki boinin, kara Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana wi dimu dimin nikrii, ha? ²¹ Ti iikamim sima yisnankim. Mi wig ira yisin plaua two komii saika pridgika. Mi mhoiia ti plauan ina iyopingiyim mi ini saa yimbiiyamim. Mi Adi Komii siir iikamim wi hiriinan nimbiiyamim. Iriig.

Ano simkin
(Mt 7:13-14,21-23)

²² Mi iya Jisis siya om komii Jerusalem hiriir namin mi om komii komii mi omisisimim simiir hiran iikamim simiir warar yowimwarkaiyuam Adi Komii siir yai aair. ²³ Mi inkam nwirin siir sriigi, Biyan Inkam Komii, Adi Komii siya krimiirin wi nhirmiyarar nanmaiwarkainaei saika nini owouwam iye? Niingaka, aniya? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, ²⁴ kima kimasiyar mintaraona. Mi kima miinan mirii ti ninomor kouan anosimin siir napninopkainamamin. Anoin karargin, iikam whiekakim sima hiriir namamar naingwowi mi sima wi dig nwo rani. ²⁵ Mi omakan Adin saiir anoin wi siyar ninsiin haiginikouwi. Mi kima wi yaba hirar nini okwo kaigakan boini, Biyan Inkam Komii, kira anoin krimiiram haiwaoki! Mi kimiirin wi hiniina nowarkii boini, kara kimiir ninokninkin tani, kima papiyan omanki nitkim? ²⁶ Mi krima siir yai aairin wi hiniina nowarkii boini, biya krima nae op minim kinakar nae kwiaekin. Mi kira krimiir oman siyu iir nokwoin mi krimiirin ini kirar yowomwarkaiyuun dimin taemin imiirin. ²⁷ Mi siya wi kimiir swoki boinki, kara ninokninkin tani kima papiyankim, kima siyu biye tiran iikamkim, kima dimin biyekak kamkim kariir haiburgik mi ha dam! ²⁸ Mi kima wi Ebrahim, Aisak, Jekop mi profet inkam whiekakim Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana saiir nwowim mi wim kima damki yab hirar dwoki! Mi kima wa kauwaeyimiyok ouwi mi kimiir bigmiuim wi kikiyikikiyika kini io nwowimin. ²⁹ Mi iikam bieki nimbiniyin mi bieki nikiiyamiyin mi maeyau kwiran ikim, sima wi iya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana wi saiirar ninkin idwokai aei. ³⁰ Ihi, iikamim tariinan inig komii karamae nwowim mi mhoiia inig komiigak wi sima nwowi. Mi iikamim tariinan inig komiigak nwowim mhoiia sima wi inig

komiigak nwo rani. Iriig.

Jisis siya Jerusalem siirsi nougin

(Mt 23:37-39)

³¹ Mi bi kimiminkikin ta ii aiirarin Farisi kam nhirim sima ina yitim mi siir boinmauu, kira ti omin siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Herotin kiriir nisomaowam tiri. ³² Mi Jisis siya simiir boinki, kima wra biyieyin siirin hiniina tini boiniu. Wakae, panao waka kara pi uridyiu biyieyim mi kamim makakim pi simiir niki haiswonimniskii. Mi mhoiyya kariir miyim digi mi kara piu wa siisi. Herot siya wi kariir nisomao rani mi wi kariir mii aeyar nadigiwi. ³³ Mi panao waka uga kara wa napnami. Dimusi rani, sima profet inkamin kariirin om whir kipi nisomao. Niingaka. Sima kariirin Jerusalem hirar disomao iski.

³⁴ Jerusalem, Jerusalem, profet inkamim kirar nisomsom aokaowikin mi kamim Adi Komii siya kimiiram nikropkiyim, kima siiyani simiirar mi kaiyimikikim. Mi ii kasa rani, kara kiriir yinisisimim simiirin iripa haingiriyiu kigriraowama tiri, kakaruk yopiiya saiir hiriinan ywowin saeya saiir yinim saiir pidga aowa hopkrimkrikiuwiyim. Mi kima pi boriisopi. ³⁵ Wakae! Tariinanin Adi Komii siya digiumii kimiir om iir bidi haimriiyugiyin kimiir omin kimar kigrirao, kara kimiir boinki. Mi kima wi kariir kig rani mi ti ii aeya nadigiwi iya kima hiniina boini, Adi Komii kira ti inkamin kiriir inigi nitin siir whinkinsiis mi wadie siir dwowaiginiu! Iriig.

14

Jisis siya inkamin piu minkin noni aokaowin siir hais-woniskigin

¹ Mi Juda simiir ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya Farisimi biyan

inkamın siir omaka hir nini aeyiugin. Iikamın sima ini siiramar kaoraraowim, siya inkam haiswoniskiyim. ² Mi inkam nwirin siir pua noni aokaowin, Jisis siir kingiinar nwokin. ³ Mi Jisis siya ti inkam iir kigin mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, Farisi kamim siya simiir sriigi mi ina boinin, Moses siir siyuin wadie bidi ywokiyin. Mi krıma inkam makakin ta Judami ii komiıya piu siısiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya sairar haiswoniski, iyie? Niingaka? ⁴ Mi sima ini wakae-mumuim. Mi Jisis siya ti inkamın siirin ina yikiunan mi ina haiswoniskiyin mi siirin ina yikropkiyin. ⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwoniya waraurin, siir yinisimin mi siir bulmakauin siya ie whira namai whiriidami mi ti inkamın siya siirin wi Judami ii komiıya piu siısiya dimin taemin tir karamae nwowiya wi saiir haisasauki rani, iyie? Niingaka? ⁶ Mi sima ta yaiya siya boina, saiirin yai kwir bi nowarki boinkim. Iriig.

Inkamın siya hiniina kipi naingwo kara inig komiigakin

⁷ Jisis siya ta nae aiiram nitim kamim simiir kigin sima biıyan ipiiyim simiir nidwokaigim. Mi siya boiniyo yai kwira simiir asi boinkin, siya ina boinin. ⁸ Mi inkam nwirki kiriir nikiunami, wigwas nae komiıya saiirim. Mi kira ipiıya biıyana saiir kipi nidwokai. Dimusi rani, ti inkamın siya wi inkam inig komiıgakin kiriir haiburin siir nikiunaeisi. ⁹ Mi hiriinanki niıwi, ti inkamın kiriir nikiunain siya kiriirin wi hiniina boini, kira ta biıyan ipiıya ti inkamın siir hauugi mi kira wi nidid komiıgakar nwowi kira mhoigi mhoiıyan ipiıya saiir nini idwoııwi. ¹⁰ Mi kira hiriinan kipi tir mi iıya inkam nwirin kiriiram nikiugi naeyam kira mhoiıyan ipiıya sairar tini idwoıı. Kira hiriinan tiri mi ti inkamın kiriir nikiunain siya niti

mi siya wi kiriir boini, nomiiyau kira ta biiyan ipiyya saiir wini idwokaini. Mi siya hiriinan tiri. Mi kira wi inig komi-igakar nwowi ti iikamim kinaka nidwokai aeyim simiir whwonkam ida. ¹¹ Inkamin siir inig iirar hainanaeyin, siirin wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin siyamar naingwona karam nwowiyin mi siir inigin wi Adi Komii siya haiginki kougikou. Iriig.

¹² Mi Jisis siya ti inkamin naeyim siirim nikiunain simiir boinki mi kira nae kwir diriraeri, kira kiriir nomiiyau nomousim mi kiriir iripa isidin simiir kipi nikiuna mi kiriir iripa omom umir hoimgakakim. Mi mhoiyya wi sima nikiunaeksi kira simiir omaka hir nini aeyuim mi sima wi nae kiriir swoki hauukiyyusi. ¹³ Niingaka. Kira nae komii diriraerari mi kira wi inkam paeprikabim mi iikamim piu simiirim biyie nwowim mi iga biyekakim mi nhwokwisaeyim simiir dikiuna. ¹⁴ Ti hiriinan iikamim sima naei wi kiriir swoki ikiuna hauu ae rani mi kira wa maingimainga. Dimusi rani, mhoiyya nae kiriirim, wi Adi Komii siya swoki hauuwi dimin miyyikim kimiir, iya iikam miyyik miyyikim sima swoki insiin idwowi ie hirankin saiir. Sima inokiinokin wi saikar nwoyokiyokiii. Iriig.

Nae komiini boiniyio yaiga

(Mt 22:1-10)

¹⁵ Ti iikam nae saika naeyim simiir nwirin siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya Jisis siir boinki, inkamin Adi Komii siir iikamim simiir maeyaua kigirkakana, saiir nidwokai aei siya ha maingimainga. ¹⁶ Mi Jisis siya siir boinki, inkam nwirin nae komii bidi diriraerarin. Mi siya iikam whiekakim simiir bidi yimbinin ta naeya saiirim nitimin. ¹⁷ Mi naeni iya ha nimbiyama mi siya siir miyyan inkam iir yikropki, siya iikamim biyya siya nimbinim simiir nikiunakiyim. Siya simiirin hiniina boin: Kima wit. Digworaekwo whiekakim bidi diriraerar digim. ¹⁸ Mi iikamim

sima sima hiniina yomboin amboin, krīma wī nam tani. Inkam nwirin siya miyan inkamin siir boin, kara numira kwira sain, kara pi saiir nini kigiwi. Kaimwoka kara pi nam tani naeyimin. Kara kiriir naeyam bi nitkin mi kara pi boriisopi kira io saiirsi kipi nwo. ¹⁹ Mi nwirin ina mi boinkiyin, kara mi miriyim bulmakauim iura sain mi kara simiir nini kigiwam mini. Wakae! Kara pi nam tani. Kara kiriir naeyam bi nitkin mi kira pi io kariir kipi nwo kara pi boriisopi. ²⁰ Mi nwirin ina mi boinin, kariir wiga tapa nonkwonaka kara pi nam tani, kiriir nae aiiram. ²¹ Mi ti miyan inkamin ha swoki amin siir biyan inkam iiram mi ti yayim simiir ini boinmimauuu. Mi omakain adin siir kwoinin ini haugihauga whiyekiyin mi siir miyan inkam iir boinki, kira ha damsisauu siyusisimim ti omin siirim mi kira kam paeprikabim mi kamim piu simiirim biye nwowim mi nhwokwisaeyim mi iga biye ikim. Kira simiirin kariir omaka tiriir wikuunani. ²² Mi mhoiia ti miyan inkamin siya boin, biyan inkam, kara kiriir yai aiirar bidi wakaeyoknan mi ipii nhirim ini niinga niki owim. ²³ Biyan inkamin miyan inkam iir boin, kira siyu komii simiir omisisim whiekakim simiir dam. Mi iikamim simiir wikuuna ninopkainani. Kara minam naingwowi kariir omaka mirninkinkiyim. ²⁴ Kara kiriir boini. Ti iikam whiekakim biya kara niki ikunam, sima wi kariir naeya saiir swoki ae rani. Iriig.

*Inkam*in tiki sibgu aingwo Jisis siir mi aiir miriyamin
(Mt 10:37-38)

²⁵ Iikam isid komiyyin Jisis saikar napnamkim mi siya ha haimasiyao kaowin mi simiir boinki. ²⁶ Mi inkamin kariirim niti mi siya siir ad yopii wig mi yokman mi siir nomousismim digiumii simiir haimriiyugig mi digworaekwowim siir kwoinki naingwo ikim mi hiriinan tir karamae nwowi sima wi kariir mhoiia nit rani. ²⁷ Yipiki

inkamkin kariir mhoiyya niti mi siya paeyin hiiniya nirioninkinin siir haisi nididi mi ti hiriinan inkamin siya wi kariir mhoiyya sibgu it rani. Niingaka. ²⁸ Mi kimiir nwrkin siya omaka bripri ira miriinainamim mini koua hiriir mi bii siya pi niki sibgu idwo hidi, ta omaka saiir miriyan naemar imiiram siya niki inokninkinim siir naeyim wi ta omaka saiirar digi, iyie? Niingaka. ²⁹ Mi siya bii hiriinan tir karamae nwowi mi mhoiyya sima yin ninansiingiyim mi siya ta omaka saiir mirii ninokou karamae nwowi. Mi iikamim sima wi siir niewaeyiwi. Mi sima wi hiniina boini, ³⁰ ti inkamin ta omaka saiir miriyyin, siya wi saiir mirii ninokougik rani. ³¹ Mi inkam komiyyin nu kigriraowiyin, siya inkam komii nwirin nu kigriraowiyin yaii saika ninii mi siya pa niki idwo hidnami. Mi siyarin siir sauan kamim (10 Tausen) hoimgak karamaeki niuwi mi inkam komii nwirin siir sauan kam ima ywo hoimgak (20 tausen) mi siya bii tiki sibgu hid mi siirin wi ti inkam komii nwirin siir isid ieya niyopakaiyiwi, iyie? Niingaka? ³² Mi siya hiniina naingwowi, kara wi dig wwo rani mi siir sauan omomin aru hirar niki owim, kam nhirim saiirar nikropki, ti io aiir nokwowaisiyyim. ³³ Mi iriipi hiriinan mi kimiir nwrkin siya siir digworaekwo whiekakim digiumii simiir haimriiyiwi mi siya sibgu naingwo karamae nwowi mi siya wi kariir kigna miriyan inkam nwo rani. Iriig.

*Wa kirie karamaekin
(Mt 5:13; Mk 9:50)*

³⁴ Wa siya dimin miyyikin. Mi wa siya hii karamae nwowi mi ti wa siirin wi paniina swoki tiri, siya wadie swoki amwoiuuwamin, ha? ³⁵ Ti hiriinan wain naeyaka siir bi pridikin. Mi krime siirin nu miyyik nitkiigi numiran sasaeyim wi miyyik sibgu ii rani. Wakae, kima hindarar prii itkaigi. Iriig.

15

Sibsibin whaowaeyin siir boiniyio yaiga
(Mt 18:12-14)

¹ Mi iigwira kamim omom omomi umir haiiyim mi kam nhirim dimin biyie tiriyim mi kam nhir ikim, sima Jisis siir kingiina yit siir yai imiir wakaeyam. ² Mi Farisi kamim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim sima io nwokim Jisis siirin mi sima hiniina boin, ti inkamin kamim dimin biyie tiriyim nae simaka nidwokai aekin. ³ Mi Jisis siya ta boiniyio yayia simiir asi boinkin

⁴ mi kimiir inkam nwirki siir sibsibim kamairim iriyarki niuwi, (100) mi siir sibsib irin whaowaei mi siir adin wi panina tiri? Mi siya ti sibsib kamnwii iuur iriyar idiyim (99) wi hihar haiburgigi mi yim wi hihar nokwo aekii. Mi siya wi ti sibsib irin siirim nini hansir iuwi. ⁵ Mi siya siir hansir haii mi siya siirin wi siir waeyao niwouu apnami. Mi siya pi maigimaiga nwonami. ⁶ Mi iiya siya siir omaka hiriir swoki imbiyami mi siya wa kauwok boinami siir nomiiyauim mi siir inkamnanim, simiiramin, iripa saika haingiriyu owim. Mi siya wi simiir boinki, kima kanaka timi maigimaiga! Dimusi rani, kariir sibsib irin niki whaowaekiyin kara siir bidi hansiryiskai haiyin. ⁷ Kara kimiir boinkii mi ninomor kou hiran iikamim yim ini, iriipi hiriinanar mi owim. Mi iikam kamnwii iuur iriyar nwiyim, (99) sima ha naingwowi, sima dimin biyie bi tirkim mi sima ti hiriinan iikam imiirin maigimaiga wao kintani. Mi dimin biyie inkam nwiruwakar tiri mi siir kwoinin ha kisina haigii mi ninomor kou hirin wi maigimaiga komiia nwowi siiramin. Iriig.

Umira whaowaeya sair boiniyio yaiga

⁸ Mi wiga umir iurgaki niuwi mi mhoiia kwira ina swoki whaowaekiya mi saeya wi panina tiri, ha?

Saeya wi iriyyasmir pae bignaei. Mipa bigna nhiskig kaeyami, saiir bidi mi kiga. ⁹ Mi saeya hansir haii mipa kauwok boinki saiir nomiiyauim mi saiir inkam inkamnanim, sima iripi nwowim. Mi saeya ina boinkiya, kima maingimairga kanaka dwo! Kariir umir kwira niki whaowaekiya bidi swoki hansiryiskaiya! ¹⁰ Kara kimiir boinkii mi iripi hiriinan Adi Komii siir paekwosimin siya inkamin dimin biyekakin naingwo tibmiyyin siirimar maingimairgaeikin. Iriig.

Whranisim nwirin ad haiburgigin siir boiniyo yaiga

¹¹ Jisis siya boin, inkam nwirin siir yinisim yinkamiyino nwisko. ¹² Mi nomousimin ad iir boin, adi, kara minam naingwowi, kira digworaekwo whiekakim kririr yao whid hauu kariirin panaowar whauu. Mi adin ina hidgiyin siir digworaekwo whiekakim siir yinisim nwis owiiram. ¹³ Mi bi kimiminkin, ti nomousimin siir umir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim, inkam nhirkim sainim. Mi siya om whirin kingiin tani, siir ini owou. Mi siya ti om iir nwowin mi siir umir digworaekwo whiekakim ini siyiu biyeyim siya tirim simiir yuguguskiyim. ¹⁴ Mi siya siir digworaekwo whiekakim hiriinan niuguguskiyim mi mhoiia ti omin siirin mhi komiia ina yamaoiua. Mi siya ini dimin whirmin whirmin karamaeyar yamwo iuwun. ¹⁵ Mi siya ti om whirin siir hiran inkamin siir mii asi nini miriyugin. Mi ti inkamin siya yikropki siirin, maeyaua hu nimiyaeyia saiirim, siya kigriiraowim simiirin. ¹⁶ Siya minam naingwowi siir mhiya ti binim simiir isim hugi sim naemimin itkikinim simiir naeyim. Mi siirin nae minim, inkam nwirki bi swoki hauugin. ¹⁷ Mi mhiinae karamae siya nwowa mi siya ha naingwoyimyokin mi siya ina boinkiyin, kariir adin siir miyan kamim yim sima naeyim wara whaowae rani. Mi kara tir namwoniyyin

mhii ina yamaoniyin. Mi kara hiriirnanar nwowi, an wi kapi naowi. ¹⁸ Mi haniingi niuwi, an ti swoki am kariir adin siirim. Mi kara siirin wi hiniina boini, adi kara siyiu biyie Adi Komii mi kira kowiir whwonkam ida bidi tirin. ¹⁹ Kara inkam miyik rani mi kira kariirin kiriir yinisim kipi nikiu. Mi kira kariirin, kiriir miyan inkamnan boin. ²⁰ Mi siya hiriinan boinkiyin mi siya ina swoki amin siir ad iiramar. Mi siya aru tirar nwowamin, siir adin sairar kigwinin. Mi siir adin siirsiyin naingwoyimyok prasae bi kinkin. Mi siya niwitnamin mi ini yinisim iir yaka iwit ankabmamairiuwin. ²¹ Mi yinisimin ina boinkiyin Adi, kara dimin biyie Adi Komii mi kira, kowiir whwonkam ida tirkin. Mi kara inkam miyik rani, kira kariirin, kiriir yinisim kipi nikiu. ²² Mi adin siir miyan kam imiir boinki, kima biyan yuis prieiya saiir whainanisasau mipi siir wini kaiyaginuni. Mi siirin iindihop ha timi iyopkikiu haiginiu. Mi siirin su ha timi ii haiginiu. Mi siya siiramin pranaepranae bi mairgimairgakim. ²³ Bulmakau irpakiyinin ira tini hainaki mipa disomao. Mipi krimar nongwomamair aei. ²⁴ Dimusi rani, ti kariir yinisimin siya naonamnan bidi yowin. Mi tariinanin siya ini omwaiya swoki waiyan siya bidiyar iki whaowaekiyin. Mi kara siir bidi swoki kigin mi sima nae komii asi naekim.

²⁵ Mi yaowaeyin numir nwokin mi mhoiia siya ha nitin omaka kingiin hiriir mi siyar wakaeni, ii kidim, pi ninkiniuwi. Yim sima mwai waowi. ²⁶ Mi siya siir miyan inkam nwir iir yikiuna mi ina sriiyin, sima dimu dimin tiri? ²⁷ Mi siir miyan inkamin siirin ina boinin, kiriir nomousimin bidi swoki itin. Mi kiriir adin siya kao irpakiyinin ira yisomao siirim. Dimusi rani, siya siir yinisim iir bidi swoki kigin. Mi siir dimin whirki bi kimbugin. ²⁸ Mi yaowae siir kwoinin ini haugihauga whiyekiyin. Mi siya omaka hiriir paninsi

yapninopkainamsi. Mi siir adin ha napnaniniyin mi siirin yai miyyik imiirar yani boini siya napninopkainamim. ²⁹ Mi siya adin siir yayyaka hiniina yowarkii boin, biewii kasaka rani, kara kiriir miyan inkamnan nwowin mi kara kiriir yayyaka iigwir bi nantamyiriyirkin. Mi kira meme ii kariir bi swoki hauugin. Kara kariir nomiiyauim maigimaiga simaka mi owin. Niingaki, niingakiinga. ³⁰ Mi ti kiriir yinisimin siya kiriir digworaekwo whiekakim ini iki wigim hii nanaeyim, simiir yuguguskikin mi siya ha swoki itin mi kira ini siirsi yaingwoyimyokin. Mi kira bulmakau yinisim irpakiyananin ina mi isomin siirim. ³¹ Mi adin siir boinki, yinisim, inokinokin kira kanaka nwokin mi kariir digworaekwo whiekakim, yim kiriirgim. ³² Mi tariinanin krima ha maigimaiga mi krimiir mhii kwoinim, wadiyar dwo. Ti kiriir nomousimin siya naon-annan bidiyar iki owin. Mi tariinanin siya ini omwaiyar swoki waiyan. Siya bidiyar iki whaowaekiyin mi tariinanin krima siir bidi swoki hansiryiskaiyin. Iriig.

16

Biiyan inkam nhirim simiir boiniyo yaiga

¹ Mi Jisis siya kamim siir mii kigna miriiyim simiir boinki mi inkam nwirin umir digworaekwokakin siya biiyan inkam bidi yimbinin, siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowim. Mi inkam nhirim sima ini boini ti inkamin digworaekwo whiekakin siir, ti kiriir biiyan inkamin siya kiriir umir digworaekwowim kasaka bi niuguguskikim mi iya ini kingiina nwowa kiriir digworaekwowim sima digi. ² Mi biiyan inkamin siir hiriinan wakaeyin mi siya biiyan inkamin siiram yikiugi mi ina boinin siirin, panin panina tirkin ta yayi kara wakaeya kiriir? Kira kariir digworaekwo whiekakim kiriir in nwowim simiir tini win naki. Kira wi kariir biiyan inkam

nwo rani. ³ Mi ti biiyan inkamin siir kwoinin aowa aowa hiniina yaingwo. Kara pi paniina tiri? Biiyan Inkam Komiiyin siya kariir hiuriiyumigiyim tiri. Mi kara kiriekak rani, nu wa nop rani. Kara inkam nwirni nae umir digworaekwo kaugiki aeyim pi nididi. ⁴ Mi tariinanin kara bidi yinokninkinkiyin, diminin kara tiranin mi iya inkamin siya kariir hiuriiyumigi siir mi saiir hirankin mi ta hiriinana saiirsiyin kariirin wi inkam nhirim sima nikiunami, simiir omaka hiriirin. ⁵ Mi siya inkamim siir biiyan inkamin siir dimin priihaiyim simiirin nwirwira yikiuna mi siirimin ina yamim. Mi biiyin nwira ieya yam mi mii kigriraowan inkamin ina sriiyin siirin. Diminin kira priihaiyim kariir biiyan inkamin siir hirankin pariigim? ⁶ Mi siya boin, wel twowim kamairim iriiyarkim. Mi mii kigriraowi inkamin ina boinin, kira ti diminim kira priihaiyim simiir yokwo aiir hai mi kira kamnwis iuuriuwa 50 simiirar kwidwo winki. ⁷ Mi mhoyiya inkam nwirin ina swoki itin, biiyan inkamin mii kigriraowiyin siya ina sriiyin, diminim kira priihaiyim pariigim? Mi siya ina boinin, wit nibim kamairim iriiyarkim 100 mi siya siir boinki, kira ta yokwowa kira wina diminim kira priihaiyim saiirim pi kam nwiiyuwa winki. ⁸ Mi mhoyiya biiyan inkamin siya ini ti inkamin mii kigriraowiyin siir inig iir hainankiyin. Dimusi rani, siya inkamin kwoin miyikakin, siir siyuun siir hiriinan tirkin. Mi Jisis siya ha niki boinin mi nu tiran iikamim simiir kwoinin umir diriraerar sainiyim ini Adi Komii siir iikamim simiir haiburim, sima ninokninkin miyikakim.

⁹ Mi Jisis siya hiniina boinki simiirin. Mi umir digworaekwo whiekakim kima nonkwowim kima iikam nhirim umir digworaekwowim whaowaeyim simiir hauu. Mi sima wi kimiir nomiiyau kiin nwoki owim. Mhoyiya kima naonami mi kima wi Adi Komii siir om miyikin

siir nami. Mi siya kimiirin wi hiniina boini, kima siyiu miyik bidi tirim. Mi inokinokin kima wi kanaka nwoyokiyokii. ¹⁰ Mi inkam nwirin siya dimin simim simiir sibgu kigriraowi mi siya wi dimin komii komiiyim simiir warar mi sibgu inkin kigriraowi. Mi inkamin miisimim simiir sibgu mirii karamae nwowi mi siya mii komii komiiyim simiirin wi mi sibgu mirii rani. ¹¹ Mi kima umirim nu tiranim simiir sibgu kigrirao karamae nwowi mi kima Adi Komii siir dimin miyik imiirin wi paniina sibgu kigriraowi, ha? Niingaka, kima inkam wi dig nwo rani. ¹² Mi kima inkam nwirni dimin sibgu kigrirao karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miyikin wi paniina hauwi, inokinok nwoyokiyokiiyin, ha?

¹³ Mi miyan inkam nwirin siya, biyan inkam nwiso sowiir miyim ikwiruwa bi swoki miriikin. Niingaka. Mi siya kwoin biyie wi nwirin siir nwowi mi nwirin wi miyik siir nwowi. Mi siya wi nwirin siir wakaeyoknaei mi nwirin wi digiumii haimriyuwi. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirim miriiyim, umir saiirim wara kipi naingwo. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir kigirkakana saiir boinkin

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ Farisi sima umirim naingwokwowikim. Mi sima ti hiriinan yai whiekakim Jisis siya boinkiyim simiir wakaekiyim mi sima siir yikbumbu boin. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi kima kimiir siyiu miyikin iikam whiekakim simiir whwonkam ida hiniina niisiimauuwi kima iikam miyikim. Mi Adi Komii siya kimiir kwoin imiir bidi yinokninkinim. Diminim inkamki hainaniyim, yim Adi Komii siir whwonkam idain dimin komii rani.

¹⁶ Moses siir siyiu komiini yai mi profet kamim simiir yai aka sowa iya Jonin op baptaisiyin siya nwowa saiirar

yadigiwa. Mi Jon siir iya tasi tariinana namwoniya mi Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana mi saiir yaiwin kibiya omom omom whiekakim simiir nimbiyami. Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiir namamar naingwokwowi. ¹⁷ Ninomor nu sowa wa digi. Mi Moses siir siyu komii siir yaisisimim sima wi wara swoki kigugu rani.

¹⁸ Mi kamin siya siir wig aiir sopki mi irni swoki inkwonaei, yio wig nonkwonani siyugi siyu iirar nikripkikin. Mi inkam nwirin siya wig ira inkam nwirki sopkiya saiir nonkwonaei, yio wig nonkwonani siyuin siir taouugakin mi siya hii nanaenanaei. Iriig.

Umirkak inkam mi Lasaras so

¹⁹ Biya inkam nwirin umirki naokingugunankaiyin, siya tir nwokin mi inokiiinokin siya yiuis miyik miyik imiirar niigin. Mi inokiiinokin siya nae miyik imiirar haiikin mi simiirar naeikin siya wadie nwowim. ²⁰ Mi inkam paeprikab nwirin hirar mi inkin okin siir inigin Lasaraskin, siir piua paowai biyieya. Mi siirin siir isid ieyar hainam umirkak inkamin siir omaka anoka kingiin hir ini kikiniugik. ²¹ Mi siya ti umirkak inkamin naeyim siir hii aowa naekrimkrinkiiyim simiir niuimim aeyamar naingwowi mi iya ti umirkak inkamin siir miyan kamim sima nhiskiiyim naemimim priiginim naeyim simiir mi ti inkam paeprikabin siir mhiya ini simiirar yaekiniuin. Mi wraim sima nitiiyim pi siir paowai imiir taowaei. ²² Mhoiyya ti inkam paeprikabin ha naonamin mi siirin Adi Komii siir paekwosimim sima hainam mi siya Ebraham saika ini owou. Mi ti inkam umirkakin ina mi aowin mi siirin ina haingikaiyin. ²³ Mi siya ini maeyau paekaka saiir nwowin mi hik kimpisu komii hir haiyin. Mi siya koua hiriir kaokiiyin mi siya kigi Ebraham siya

kingiin nwo rani mi Lasaras siya saika ninkin owi. ²⁴ Mi umirkak inkamin ina kauwokiyin, adi Ebrahim kira kariirsi daingwoyimiyok mi kira Lasaras siir dikrop iuungi siir inain op hopmayim mi opa kariir kworiyaeya saiir hougin noksisaekiyim. Kara ta pae aiirin hik kimpipisu prasae hai rani. ²⁵ Mi Ebrahim siya boin, yinisim tariinanin kira dimin whirin ina naingwokiyin. Biiya kira omwaiya niki waiyan mi kira digworaekwo whiekakakar nwokin. Mi Lasaras siya dimin biyie biyeyim simiir haigin. Mi tariinanin siir kwoinin ti om iirin ini wadieyar yamwoniya mi ni kira ini hik kimpipisu yama haiyuuin. ²⁶ Mi dimin whirin Adi Komii siya bidi haiginin, ie komii whirin kimiir mi krimiir bopwoniya tir. Mi iikamim tir nwowim sima ti ieyin siir niyapidnadamim sima dig nwo rani. Mi iikamim yarmiiya mi owi, krimiir tiriir niyapidnadiyahim sima wi dig mi o rani. ²⁷ Mi umirkak inkamin siya boin, adi kara kiriirin hiriinansi srii, kira Lasaras siirin kariir adin siir omaka hiriir dikropki. ²⁸ Kariir nomousimim iriiyarkim. Mi Lasaras siya simiirin yai kirie ailar tini boiniu. Mi sima wi ti om biyeyin hik kimpipisu kara haiiyin siirar swoki inkin itisi. ²⁹ Mi Ebrahim siya ina boinin, sima Moses mi profet kam ikim simiir yaigakargim. Sima simiirin igao yai bidiya boinim sima ta yai ailar wakaeyokna. ³⁰ Mi umirkak inkam ieya boin. Niingaka. Adi Ebrahim ta yaiya saeya simiirin wi dig nwo rani. Mi inkam wir nwirin siya ie hiranki ninsiin idwowi mi simiiramin ha nami mi simiir mhi kwoinim wa ninkpit haigii. ³¹ Mi Ebrahim siya ina boinkiyin siirin mi sima Moses mi profet kamim simiir yai imiir wakaeyokna karamae nwowi mi inkam nwirin ie ankin ninsiin idwowi mi sima iriipi hiriinan wi siir swoki aingwo tibmii rani. Niingaka. Iriig.

17

Dimin biyieni siyugin
(Mt 18:6-7,21-22; Mk 9:42)

¹ Aiyo, aiyo mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, diminpai diminpaiyyim wa nimbiyami iikam whiekakim simiir kwoin imiir nipiyaokiyyam mi sima dimin biyie tiram. Mi simiir naingwo tibmiiya wa whaowae iuguskii. Aiyo, aiyo mi inkamin, inkam nwirni naingwo tibmiiya saiir tirbuwiyin kira mintarao mhoiyya kira wi hik komiigi komii haii. ² Mi siya ti yinisim sapisapim simiir nwir iir tirkii, siyiu biyie tiram mi hiriinankiniuwu, ini mi owin kam nhirim sima siir niyyin siya komiyya saika dinkin kog. Mi siirin whii komii solwara saiir ditmai whiridgi, yipi nwoki aeyikrikiu whiridamim. ³ Kimakimasiyar mintaraona! Mi kimiir nomiiyauin, siya siyiu biyie tiri, kima io saiir dwo mi siya siir kwoinin kisina haigii mi kira siir dankabmamair boin. ⁴ Mi siya dimin biyie kiriirin ii kwiruwa saiirararin idip idipin iriyyar kwisa tiri mi siya kiriiramain idip idipin iriyyar kwisa niti mi ha nini boini, kara pi naingwoyimyoki kira kariir dimin biyieyim simiir haiy-oprimdiyumiigiyim. Iriig.

Naingwo tibmiini siyugin

⁵ Aposel kamim sima Biyyan Inkam Komiiyyin siir boinki, kira krimiir naingwo tibmiiya saiirin komii swoki inkin hauugi. ⁶ Mi Biyyan Inkam Komii siya simiir boin mi kiriir naingwo tibmiiya saeya mastid nidni hanin sapisapki niuwu mi Adi Komii siya kiriirin wi dimin komii iirar tirhaiginiuwu. Mi kira paeyin siirin ha boinkii, kira, wara kiriir miyyim ti ophainam whii komii solwara hiriir! Mi siya wi kiriir yai aiarar mi wakaeyoknaei. Iriig.

Miiyan kamim simiir siyugin

⁷ Mi kimiir inkam nwiirki siya miyan inkamkaki niwi, siir numir aiir hainopam mi siir sibsib imiir kigriraowam mi mhoiya siya ha swoki iti mi siir biyan inkamin siirin wi hiniina boini, kira ha witsisau, nae kanaka wini idwokai aeni. Mi kira wi hiniina boini, aniya? ⁸ Niingaki, niingakiinga. Mi kira wi siir boinmauwuwi, kira kariir nae imiir diriraerar mi kira yaeya piuwopa ha kikognani mi naeyim ha diriraerar hainani. Bii op nae minim pi kara niki ae kwiya mi mhoiya kira op nae minim pa timi ae kwiya. ⁹ Mi siya ti siir miyan inkamin siirin pa boin wadie ta siya siir yai aiir wakaeyokna diriraerara sairsiyin, aniya? Niingaki, niingaka. Ya siirar miiga. ¹⁰ Mi kima iriipi hiriinan digworaekwo whiekakim Adi Komii siya boinim, kima simiir diriraerari mi kima wi hiniina boin, krima miyan iikam miyik rani. Diminim krima diriraerariyim krima Adi Komii siir kwoin iirar diriraerari. Iriig.

Kam iuurim paowagi piskimkopouwim Jisis siya hais-woniskiigim

¹¹ Jisis siya siyiuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir namkin mi siya nu Sameria nu Galili sowiir bopwower napnamkin. ¹² Mi siya om whirin siir nimbiyamin mi kam iuurim paowagi piskimkopouwim siirin siyu hir yapyiskaiwin. Mi sima aru hirar niki okwowim ¹³ mi sima ina kauwok boinaekiyim, Biyan Inkam Komii, Jisis kira krimiirsi daingwoyimiyo. ¹⁴ Mi Jisis siya simiir kigin mi siya ina kauwok boinkiyin simiirin, kima ha dam, wara kimiir piuim prismi tini isiimauuu. Mi sima ha napnamim mi simiir piuim ini miyikar ywoyiyim. ¹⁵ Mi simasimar yinkig ankigna simiir piuim wadie nwokiyim. Mi simiir nwirin sasa swoki iwitamin. Mi siya ina kauwok boin hainan prapasamin Adi Komii siir inig iir. ¹⁶ Mi siya

Jisis siir igmiiga whwonkam ida ini hiiuu. Mi siya ina boin wadiekiyin siirin. Ti inkamin siya nu Samarian inkamkin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya ina boinkiyin, ti kam iuurim paowaigi piskimkopouwim, simiirin kara haiswoniskiigiyim mi iriyyar nwiiyim ini papi nwowim? ¹⁸ Mi ti iriyyar nwiiyim Adi Komii siir inig iir hainanam bi nitkim, aniya? Mi ti inkam nwiruan om whiranin sasar yit Adi Komii siir inig iir hainanam. Mi ti kam iriyyar nwiiyim Isrelmiyim, yim ini paniina tirim, ha? ¹⁹ Mi mhoyiya Jisis siya boinki, kira dinsiingi mi ha dinsiin apnam, kira naingwo tibmiiya kariiram, kiriirin wadie saeyar nwowaiginugun. Iriig.

Iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi sapi nimbini

(Mt 24:23-28,37-41)

²⁰ Mi Farisi kamim sima Jisis siir sriigi, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi paka hiniin iya sae nimbini? Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana saeya nimbiyami, iikamim simiir nhwowim wi dimin kirie kirie komii komii kig rani. ²¹ Mi sima wi hiniina boin tani, kigi, siya tisi tapi nwowin. Niingaka. Wakae, iiya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini kimiir mhii kwoinaw waraurar nwowa kima wi saair kig rani. Niingaka.

²² Mi siya ha boin digiyin mi siya kamim siir kigna miriyyim, simiir boinki, mhoyiya iya wa nimbiyami mi kimiir mhii kwoinim Yaowae Adin ninomor kouanin kara nitana iya, saair kigamar naingwowi mi kima wi siir kig rani. ²³ Mi mhoyiya kam nhirim wi sima boini kimiirin, kigi, siya isi hinda nwowin, kigi siya tisi tinda nwowin. Mi wim kima wi hiriinan inkamim simiir yai kipi wakaeyokna yim sima kimiir niksisaei. ²⁴ Kima

ina ninokninkinim iya ninomora yakii mi ta ninomor kwirkaka wa yaarkakii. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin siya nimbini, wi hiriinanar tiri. Mi iikam whiekakim sima siirin wa kigirkakwini. ²⁵ Mi bii kara wi hik kimpipisuwar niki haii mi iikamim ta ii aiirar niki owim, sima digiumii wi kariir haimriyuwi. ²⁶ Siyuin biya Noaki nwowa iya saiir tirin. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya siya nitana yo wi iriipi hiriinanar mi tiri. ²⁷ Mi sima nae hirar niki aeyim mi op minim hirar niki kwiaeyim mi wigkamim ha nonkwonam iya Noa siya siyaiya hiriir napninopkainamin mi op komiyyin ha nitin, simiirin ini siya yakiirimdipugiyim. ²⁸ Mi Lot siir iya, ya iriipi hiriinanar mi tir. Mi sima naemin hirar niki aeyim mi opmin hirar niki kwiaeyim mi digworaekwo minim hirar niki sainim mi digworaekwo nhirim, inkam nhirmi hauuwim sima sainim mi numir sasae ha ninkikinim mi omaka minim ha mi mirii. ²⁹ Mi Lot siya om komii Sodom siir haiburgigin mi ha namim mi ta ii aiirin Adi Komii siya pae aiir yikropki. Mi siiya komii komiyyim paekak paekakim, ina kinanaaiiniyim ninomor kouankin iikamim simiir tioidwomaiyam. ³⁰ Mi iriipi hiriinan iya Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti, wi idowiiyar nimbini, iikamim simiir whwonkam idar. Mi sima wi digworaekwo kasa tir tani.

³¹ Mi ta hiriinan iya inkam nwirin siya omakanau hir nwowi mi siir digworaekwowim, nu hir nwowi mi siya wi siir digworaekwo imiiram niuunaiinam tani, simiir hainakiyam. Mi siya wi hindara nidam iuguski. Mi iriipi hiriinan inkam nwirin siya numir hir nwowi mi siya wi omaka tiriir swoki it rani, yuismim imiir hainankiyam. Niingaka. Siya wi hindara nidam iuguski. ³² Mi kima Lot siir wig aiir dinokninkinki, saeya om komii Sodom siir swoki haiyuug kaokiya mi saiirin Adi Komii siya

diriraerarki mi saeya sol ha nwokiya mi yinpae yamwoiua. Mi iriipi hiriinan, kima kipi swoki haiyiug kao hindara didam iugusam. ³³ Mi inkamin siyamar naingwonaeyin, Adi Komii siiram naingwo karamae nwowiyin, yio wi hindara kigugu iuguskii. Mi inkamin siyamar naingwo karam nwowiyin mi Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyin mi siir kwoinin wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami, Adi Komii saikar. ³⁴ Kara kimiir boinkii, ta nii aiirarin, inkam nwisoo hii kwiruha saiirarar whwonkai mi Adi Komii siya sowiir nwirin siir hainami mi siir nwirin, yio wi hirar nwokii. ³⁵ Mi wig iso sowa mii iripa miriiguwaki mi Adi Komii siya sowiir ir aiir nikiunami mi ira, ya wi hirar nwokii. ³⁶ Mi inkam nwisoo sowa numir hir nwowi mi Adi Komii siya wi nwir iirara nikiunami mi nwirin yio wi hirar haiburgigi. ³⁷ Mi kamim siir kigna miriyyim, sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina sriyyim, Biyyan Inkam Komii ti diminin wi papi nimbiam? Mi Jisis siya simiirin boiniyio yai boinkin, maeyauwa inkam whiigi nwowa, wakikiyao wabim saiir nwowikim mi inkam whiyyim pi simar mi aei. Iriig.

18

Wiga inkamin yai hidiyin siirim nikiunain saiir whindiriraerarim saiir boiniyio yaiga

¹ Jisis siya boiniyio yai kwira simiir boin simiir niisiisiimauugin sima inokiiinokin nhwo Adi Komii siirim kwisboinim mi sima kipi nhaku. ² Siya hiniina boin mi om komii whirin yai hidi inkam nwirin hir nwokin. Ti yai hidi inkamin siya Adi Komii siirsi bi swoki ididikin. Mi iriipi hiriinan inkam imiirsi bi mi aingwoyimiyyokikin. ³ Mi wig igabae ira ti om iir nwoka. Inokiiinokin saeya ti inkamin yai hidiyin siirin hiniina nini boiniuwika, kariir ioan inkamin siya kariir nonkwobumbuwwam tiri mi kira siir boin hiuriyyunatkaigi. ⁴ Biyya ti inkamin

yai hidiyin saiir whindiriraeraram bi naingwokin. Mi mhoiyya siya siir mhii kwoinawin hiniina yaingwo, kara Adi Komii siirsi nidid rani mi kara iikam imiirsi bi mi aingwo ididkin. ⁵ Mi taka wig igabaeya kariirin kiigi saeya ninkinanaei. Kiya saiirin yai pi kara whinboini mi iinokiinokin saeya wi kariiram nitnanaeisi mi kariir piua mhoiyya wa nhaku iuguski. ⁶ Mi Biyan Inkam Komii siya ina boinin, kima ti yai hidan inkam biyeyin siir yai imiir wakaeki mi ti yai hidan inkam biyeyin, siya ta wiga saiir yai bidi whindiriraerarin. ⁷ Mi wi paniina tiri? Mi iikamim Adi Komii siya nimbinim siirim mi nii nabie siirim nouim mi tari Adi Komii siya yai wi simiir whinboin tani, aniya? Mi siya kaoguguwi mi tari wi simiir whindiriraerar tani, aniya? Niingaka. Adi Komii siya yai hidan inkam miyikiingin. ⁸ Kara kimiir boinki mi siya simiirin siyiu wa whindiriraerar sasauji. Mi mhoiyya Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya, siya wi saiir kigi iikamim simiirin sima bidi yamsi aingwo tibmiiyim, iye? Niingaka? Iriig.

Farisi kamim mi kamim omom omomi umir haiiyim simiir boiniyo yaiga

⁹ Kam sima hiniina naingwowi, sima inkam miyikim mi sima hiniina naingwowi inkam nhirim sima inkam miyik rani. Ti hiriinan inkamim Jisis siya boiniyo yayi simiir boinkin, ¹⁰ inkam nwisu nhwo kwisboinim namko omaka Adi Komii siira saiir hiriir. Mi nwirin inkamin omom omomi umir haii ikin mi nwirin Farisi inkamkin. ¹¹ Mi ti Farisi inkamin sasa ha nokwokiyan mi siir mhii kwoinaw hirin hiniina kwisboinki, Adi Komii kara ti inkam nhirim simiir hiriinan tani, kara ti kiriirim sriiyin. Mi sima hiya tauaeikim mi siyiu biyeyar mi tirikim mi wiga mi sopikim. An kara, niingaka. Kara ti inkamin omom omomi umir haiiyin siir hiriinan tani. ¹² Mi

wik whiekakim simiirin kara ii kwokwisa haiyaeikin nae karamae. Mi digworaekwo whiekakim kara haiiyim, kara iuura sioitkinikin mi haimii pi kiriir mi hauuwi. ¹³ Mi inkamin omom omomi umir haiiyin siya arurig ha nok-wokiyin mi siya ninomor koua hiriir kaowim pi boriisopi. Niingaka. Mi siir niyyin ina kaiyirounaiinamin mi siya ina boinin, Adi Komii kara dimin biyeyan inkamkin. Kira kariirsi daingwobumbu! ¹⁴ Kara kimiir boinki, ti inkamin omom omomi umir haiiyin, Adi Komii siya siirin inkam miyyik yikiuwim. Mi siya siir omaka hiriirar swoki amin. Mi ti inkam nwirin yio. Niingaka. Mi inkam saama naingwonaeyin, yio wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin saam naingwo karamae nwowiyin mi Adi Komii siya siir inigin wi kougikou haiginki. Iriig.

*Jisis siya yinisim sapisapim simiir nokboinmamaingin
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)*

¹⁵ Mi sima yinisim sapisapim Jisis siirim nikiunanikim. Sima minam naingwokim, Jisis siya in simiir nonkwowim. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ti hiriinan kigiyim mi sima io simiir ywoki. ¹⁶ Mi Jisis siya yinisim sapisapim simiirin ina yikiunan siir kingiin hiriir mi siya ina boinin kima yinisimim kariirim kigninkinki, kima simiir kipi nikidu. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana ti hiriinan iikamim simiirgim. ¹⁷ Kara kimiirin yaimwovar boini, inkamin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir nitam naingwowi mi siya ti yinisim sapisapim simiir hiriinan dwo mi hiriinan karamki niuwi mi siya wi saiir napninopkainam tani. Niingaki, niingakiinga. Iriig.

*Biiyan inkamin umir digworaekwo whiekakakin siir
yaiga*

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Mi Judami biyan inkam nwirin siya Jisis siirin hinina srii nowomwarkaiyuwan inkam miyik mi kara wi panina tiri. Kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin inokinok siir haiyamin, ha? ¹⁹ Mi Jisis siya siir boinki, kira kariirin inkam miyik dimusi dapkin, ha? Adi Komii sasairgin inkam miyikin. ²⁰ Kira siyu komii iir bidiyar yinokninkin. Kira wig kipi hainiki nonkwona. Mi inkam kipi mi isom ao. Mi hii kipi mi tauae mi kira inkam nwirni kipi mi iksisae boinhuriyu, kira kiriir yopii ado sowirwai yai imiirar wakaeyokna. ²¹ Mi biyan inkamin ina boinin, iya kara yinisi nwonaniyin mi ini tariinanar yamwoniyin kara ti siyu iirar wakaeyoknakin. ²² Jisis siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya siir boinki, dimin whira niki whaowaei. Kira kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhirim simiir hauu sima sainim mi kira ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Mi kira hiriinan tiri mi ninomor kou hirin kira wi digworaekwo whiekakakar nwowi. Mi kira kariir mhoiyar wit. ²³ Mi ti biyan inkamin ta yai aiir wakaekiyin mi siya ini hikakar ywokiyin. Dimusi rani, siya umir digworaekwo whiekakak inkam kingin.

²⁴ Jisis siya ti inkamin siir mhi kwoinim hikak nwokiyim simiir kigyin mi ina boinin, inkamin digworaekwo hoimgakakin, siya Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin dimin taemin imiir siir namimin wi miinan mirii. ²⁵ Mi haba ti tidiyinin yuis paniyin siir no iir ninopkainamin wi miinan mirii. Mi inkamin umir digworaekwo whiekakin siya wi ta haba miinan saeya miriia sair hiriinan mi mirii rani. Niingaka. Yio wi mi komigi komii mirii nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir namimin. ²⁶ Mi kamim sima hiriinan wakaekiyim mi sima ina boinim mi hiriinanki niuwi mi kwoinbudin inokinokin omwai

waiyayokiyokiiyin wi nginga haii? ²⁷ Mi Jisis siya ina boinin, diminin inkamki tir karamae nwowiyin yim wi Adi Komii krimiir Wanin siyar diriraerari.

²⁸ Mi Pita siya ina boinin, wakae, krīma krimiir omin mi krimiir digworaekwowim simiir bīdi haiburgigim mi krīma tisi kiriir mhoiīya nitim. ²⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, ihi, kara kimiirin yaimwower boini mi yipiki inkamkin Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakina saiirim sibgu naingwowing mi siya omaka mi wig mi nomiiyau mi yopii ad yinisisim, simiir haiburgik ³⁰ mi ti iiyim Adi Komii siya wi hiriinan ii imiirar swoki inkin hauukiīyūwi. Mhoiīya iya saeya nimbiyami mi sima kwoinbudin iinokiinok omwai waiyayokiyokiiyin wi siir haii. Iriig.

*Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin kara naonami wa swoki insiin idwowi
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)*

³¹ Mi Jisis siya kam iuur nwisō siir kigna miriīyim simiir yikiuna mi simiir boinmauu, wakae, panao krīma om komii Jerusalem hiriir nami. Mi yai whiekakim profet kamim sima win boinim, Yaowae Adin ninomor kouanin kariiram, sima wa nimbiyamkiini. ³² Mi sima kariirin wi kam nhirim isid whiranim Juda inkam tani simiir hauugi. Mi sima wi kariir nigbumbu tirbumbu haiginiūwi mi wi yaeyop kariir mi yaswaiyūwi ³³ mi sima kariirin wi idgiu mini nipimpari mi wi kariir nisomaoki mi sima kariirin hiriinan tiri mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hiranki. ³⁴ Mi kamim siir kigna miriīyim sima ta yai aiir bi ninokninkinkim. Ta yaiya saiir yaimwoki yaimwowa saeya simiirsi nimprioka mi sima ta yaiya siya boina saiir bi sibgu naingwokim. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwirin siir haiswoniskikin

(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Mi Jisis siya om komii Jeriko kingiin ha nimbiyamin mi inkam nhwokwisae nwirin siya siyu mig hirar nidwowikin. Mi siya inkamim simiiramar mi priikau priikauwikin umir digworaekwoim. ³⁶ Mi siyar wakaewin iikam isid komiiyin napnaniyim mi siya kam nhirim simiir sriiwin, sima dimu mini? ³⁷ Mi sima siir boinki, Jisisin omisim Nasaretanin isi napnaniyin. ³⁸ Mi siya ina kauwok boinanaekiyin, Jisis kira Devidni isidin siir yinisimkin, kira kariirsi daingwobumbu! ³⁹ Mi kamim bii napnamim sima io siir ywoki, kira yai tanki. Mi siya ina swoki kauwok boinanaekiyin, kira Devidni isidin siir yinisimkin kira kariirsi daingwobumbu! ⁴⁰ Mi Jisis siya ha namikwoniyin mi simiirin ina boinkiyin, siirin kariiram wikiunani. Mi siya kingiin ha nitin mi Jisis siya siir sriigi. ⁴¹ Kira paniina naingwowi, kara kiriirin pi dimu tiri, ha? Mi siya boin, Biyan Inkam Komii kariir nhwoin wadie swoki okiyim tiri. ⁴² Mi Jisis siya siir boinki, kiriir nhwoin ha kaoki, kiriir naingwo tibmiiya, kiriir nhwoin miyik saeya nwowaiginiugikin. ⁴³ Mi bi kimiminkikin siir nhwoin ina swoki kaokiyin. Mi siya ini Jisis siir mhoiyar yamin mi ini Adi Komii siir inig iirar boin wadiekiyin. Mi iikam isid komiiyin sima hiriinan kigiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. friig.

19

Sakias siir niwiigin

¹ Jisis siya om komii Jeriko siir yapninopkainam mi ina yapnamin. ² Mi inkam nwirin hir nwokin, siir inigin Sakiaskin. Siya kamim omom omomi umir haiiyim simiir biyan inkamkin mi siya umir hoimgakakin. ³ Siya Jisis

siir kigsibim minkin, siya yipikin. Mi iikam isid komiiyin sima hira nwokim mi Sakias siya inkam priei rani. Mi siya Jisis siir paniinsi kigsi. ⁴ Mi siya biiya iwitamkwokin mi pae wirin siir iiyam, Jisis siir kigwinam. Siya bidi yinokninkinin Jisis siya pi ti siyiu iir napnani mi siya ti pae iir asi nii winkin. ⁵ Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir nimbiyamın mi siya koua hiriir kaokiyin mi siya siir boinki, Sakias, kira ha wiuuni. Pano kara pi kiriir omaka hir nwowi. ⁶ Mi siya ha niuun idudunaiiniyin mi siir mhii kwoinim maigimaigra ha nwonaiiniyin mi siya Jisis siirin siir omaka hiriir yikunam. ⁷ Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima io siir ywo. Siya inkamin dimin biyekakin siir omaka whwonkaiyam dimusi namkin? ⁸ Mi Sakias siya ha ninsiin okwokiyin mi siya Biiyan Inkam Komii siir boinki, Biiyan Inkam Komii kira wakae! Kara panaoin digworaekwo whiekakim pi bopwoniya tir haigin mimiri mi kara haimii pi kam paeprikabim simiir hauwi. Mi kara inkam nwirni diminim kara niksisaie haiiyim mi kara siirin idip idipin wi kwiya swoki hauukiyyiwi. ⁹ Mi Jisis siya siir boinki, tapa Adi Komii siya bidi swoki an-maiwarkainam iikamim ta omaka saiir nwowim simiirin. Ti inkamin siya iriipi hiriinan Ebrahim siirar yinisimkin. ¹⁰ Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikamim kiguguwim simiirim hansirikin simiir nanmaiwarkainam. friig.

Miiyan kam iuurim umir haiyim simiir boiniyo yaiga (Mt 25:14-30)

¹¹ Iikamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir warar mi inkin boin. Mi siya om komii Jerusalem siir kingiin bidi ywowamin, sima hinina naingwokim Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, saeya wi kingiina kwombini. ¹² Mi siya ina boinin, inkam komii nwirin siya hir nwowin om whir nami mi sima siirin wi nu kigriraowan inkam komii

dikmwon owaiginiu. Mi mhoiyya siya wa swoki iti siir oma tiriir. ¹³ Mi siya miyan kamim simiir haiburgigim tirin mi siya siir miyan kam iuurim simiirim yikiugi mi siya umirim simiirin paeyarim hasisa hid hauugi. Mi siya simiirin ina boinkiyin mi kima umir mii simiir mirii mi kima wi kariirar mirii kigwin. ¹⁴ Mi tiki inkamin siir oman iikamim simiir mhii kwoinim ini hauugi hauuga whiyekiyim siiramin. Mi kam nhirim sima kam nhir imiir boin siir mhoiyya namim. Mi sima boin, krima pi boriisopi ti inkamin siya krimiir nu kigriraowan inkam komii kipi nwo.

¹⁵ Mi sima siirin ini nu kigriraowan inkam komiiyar yokmwın owaiginiuin mi mhoiyya siya ina swoki itin. Mi siya boin, ti miyan kamim simiirim dikiugi, biyya umir kara niki hauugikim. Mi kara ninokninkinim tiri sima ti umirim kara hauuwim sima nwinwira pariiga swoki inkin mirii hai. ¹⁶ Mi nwirin bii siya yit, yio hinina boin, biyyan inkam kara umir mii ti umir paeyar haso sowiirin, umir paeyarim kam nwira (200 Kina) mirii hai. ¹⁷ Mi biyyan inkam ieya boinki, kira miyan inkam wadiekim mi mii miyikar sibgu miriikin. Mi kira dimin simin siirin bidi sibgu kigriraowin. Mi kara kiriirin pi inig komiigak nwowaiginiugi, kira wi om komii komii iuurim simiir kigriraowi. ¹⁸ Mi nwisaka ina mi itin, yio ina mi boinin, biyyan inkam kara kiriir umir paeyar haso, sowiirin umir paeyarim iuura (100 Kina) swoki inkin mirii hai. ¹⁹ Mi biyyan inkamin siya siir boinki, kara kiriirin om komii iriyyarim simiir kigriraowan inkam nikmwın owaiginiuiwi. ²⁰ Mi nwirin ina mi itin, yio ina mi boinin, biyyan inkam kiriir umir paeyar haso tisi tapi nwowo. Kara sowiirin kwankab aka kogin. ²¹ Kara kiriirsiyin dimusi bi nididgin, kira inkam paii rani. Diminin inkam nwirki haiginiyin mi kira siirsi bi naingwoyimiyyokikin pi kira mi haii. Mi

sasaeyim inkam nwirki ninkiniyim, iriipi hiriinan pi kira swoki ingugu haii. ²² Mi biyan inkamin siya ti miyan inkam iir boinki, kira miyan inkam biyekin! Kiriir yaiya kara kiriirin wi sairsi boin wokiyopnatkaigi. Mi kira hiriinan ninokninkini, kara inkam miyik rani mi kara diminim inkam nwirki haiginiyim pi kara mi haii mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyim pi kara mi ingugu haii. ²³ Mi kira umirim miyanau haigi karamae dimusi nwokin mi kara swoki itkiswo wa pini haini, yaeya umir nhirim simiir warar. ²⁴ Mi siya kamim siir kingiin nokwowim simiirin hiniina boinki, kima wara umir paeyar haso sowiir hai, iki inkamin umir paeyarim kam nwirkakin siir hauugi. ²⁵ Mi sima siir boinki, biyan inkam, siya umir paeyarim kam nwira bidi haiyin. ²⁶ Mi siya ina boinin, kara kimiir boinki, yipiki inkamkin digworaekwo whiekak nonkwowim mi mii miyik miriiyim kara simiirin digworaekwo nhirim wi idwowa swoki inkin hauugi. Yipiki inkamkin digworaekwo hoingak karamae nwowin mi mii miyik mirii karamae nwowin mi mhoiya siya wi niinga niinga nwowi, digworaekwowim wi karar swoki hai. ²⁷ Mi yipiki iikamim sima io kariir nwowiyim, sima pi boriisopi, kara simiir mi kigriraowan inkam komii nwowim, kima simiirin tiriir wikiu nani mi simiirin kariir whwonkam ida disomaoki. Iriig.

Jisis siya Jerusalem hiriirin inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan napninopkai namkin

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jo 12:12-19)

²⁸ Mi Jisis siya simiir yai aair nowarkii boin digiyin mi siya biyar yapnamkwokin, siyiun om komii Jerusalem hiriir namiyin siir. ²⁹ Mi siya om Betfasi om Betani, mhu whirin sima dapiyin Oliv siir kingiin nwowamin mi siya biyin inkam nwiso siir kigna miriiyo sowiir yikropki.

³⁰ Mi siya sowiir boinmauugi, kowa iki omin hapi nwowin siirim dam mi kowa pi donki haom irin siir kigi, sima bidi yeyok okwowin pae aka. Mi siirin inkam nwirkin bi nidwokin. Mi kowa pi siir whakainani. ³¹ Mi inkam nwirin siya kowiirin hiniina srii, kowa wara donkiyin dimusi hak hai nami? Mi kowa hiniina dowarkii boin, Biyan Inkam Komiiyin siya miigakin siirin. ³² Mi Jisis siya sowiirin ina yikropkiyin mi sowa ha namo mi sowa ti digworaekwo whiekakim siya boinkiyin simiirar ini kigu. ³³ Mi sowa wiewinsopin ti donki haomin siir niyokin siir houwhroko mi siir adin siya sowiir srii, kowa wari donki haomin siirin whisarii dimusi haki, ha? ³⁴ Mi sowa ina boino, Biyan Inkam Komii siya siirin miigakin. ³⁵ Mi sowa donki haomin ina hainaniyin Jisis siirim. Mi simiir yuisim donki siir idwo yitimwaniu. Mi sima Jisis siirin siir idwo yokmwın idwo. ³⁶ Mi siya donki siir idwo ha nidwo namin mi iikamim simiir yuisim ini siyu iirar piuai winim. ³⁷ Mi siya mhiu Oliv siir haiburgigin mi ina yuunamin mi siyuin om komii Jerusalem siirim namiyin, siir kingiin nwoniyim mi iikam isid komiiyin siir kigna miriiyim sima ina maigimaiga bwakai namim. Sima min swoki aingwokikim, kiriepai kiriepaiyim biya sima kigim mi sima ha kauwoknanaekiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. ³⁸ Mi sima ina kauwokiyim, Adi Komii kira ti inkam komii nu kigriraowiyin Biyan Inkam Komiiyin siir inigi nitin siir whinkinsiis haiginiu! Iikamim ninomor kouanim sima Adi Komii siiramin wi wadieyar nwowi mi wi mhi hiinsima nwowi. Krima Adi Komii krimiir Wanin ninomor kouanin siiramar daingwo iski siir inig hainanim. ³⁹ Mi Farisi kam nhirim sima ti iikam isid komiiyin saika ninkin okim mi sima Jisis siir boinki, nowamwarkaiyuan inkam, kira io kamim kiriir kigna miriiyim simiir dwoki sima yai tanki! ⁴⁰ Mi siya ina

yowarkii boinin, kara kimiiir boinki mi yai mikrim nwowi mi wi siiya imar kauwok boinki, kariir inig hainanam. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siirsi nougin

⁴¹ Mi Jisis siya om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi siya om komii iir kigin mi siya ini siirsiyar youwin. ⁴² Mi siya boin mi ta ii aiirin kira hiniina ninokninkini, siyiun hiinsima kiriir nwoaiginiuwiyin, yio wi wadiyar mi owi mi tariinanin ti diminim aowa aowa nwowim, kira simiir bi kigin. Mi kima wi miyik nwo rani. ⁴³ Kira wakaeki! Mhoiia ii kwira nimbiamy mi sima wi io kiriir nwowi mi sima ieyin wi whira nopi yai kinaka niniyim. Mi kiriirin hinda tinda wi simar kaeyokwai irkaki. ⁴⁴ Mi sima wi kiriir nonkwobumbu ninkini mi iikamim ta hiir aiir kinaka nwowim simiir warar. Mi sima siiyam wi siiya nhirni idwo kigninkingik rani. Niingaka. Dimusi rani, kira iya Adi Komii siya kiriir nanmaiwarkainanaei saiir bi naingwokin. Iriig.

Jisis siya iikamim omaka Adi Komii siira umir saiir ninwovana haiyim simiir nhinikropkikim

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jo 2:13-22)

⁴⁵ Mi Jisis siya omaka Adi Komii siira saiir napninopkai namim mi siya iikamim umir mi ta omaka aiir miriyim simiirin ina yikrirop atkiigiyim. ⁴⁶ Mi siya simiir swoki boinki, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kariir omaka Adi Komii siirim kwisboinan omakaka. Kima saiirin hiyan kamim simiir omakanan diriraerarkim.

⁴⁷ Mi inokinokin siya iikamim simiirin omaka Adi Komii siira saiirar nowomwarkaiyuwikin. Mi prismi yaowae adim mi siyu komii ninokninkiniyim mi iikamim simiir biyan kam ikim, sima Jisis siir nisomaoni siyuum noksirkim. ⁴⁸ Mi iikam whiekakim sima Jisis siir yai wakaeyamar naingwokripkaii mi kamim simiir bi

nwowiyim siir nisomaoni siyiuim asi noksirgugugim. Iriig.

20

Sima Jisis siir sriigim siirin inigak nhinga nwowaiginiugin

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ Mi iigwira Jisis siya omaka Adi Komii siira, iikamim simiirin yai saiir hir boinmimauugin mi yaiwin miyika saiir warar mi inkin iisiisiimauugin. Mi prismi biyan inkamim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi kamim bii nwowi ikim. Sima siirim nitkim. ² Mi sima siir boinki, kira krimiir boinmauugi, kira inig komii papi haigin kira ta miya saiir miriyyin? ³ Mi siya simiirin hiniina yowarkii boinki mi an kara iriipi hiriinan yai kwira kimiir sriiyim tiri. Kima kariir boinmauugi, ⁴ ta baptaisa Jon siya hauuwa ya Adi Komii siirga, iyie? Inkamniyar diminka? ⁵ Mi sima ini sima sima yomboin amboinim mi krima hiniina boini siya Adi Komii siir hiranka nitkin. Mi yio siya wi hiniina kwaboini, kima Jon siirim naingwo tibmii karamae dimusi nwokim, ha? ⁶ Mi krima ha boini, yio inkamniyar diminkin mi iikam whiekakim sima wi siiyani krimiir kaiyimiki whisarii rani, sima hiniina naingwo tibmiikiini Jon siya profetkin. ⁷ Mi sima Jisis siir yai aiir asi nowarkii boinkim, krima ninokninkin tani, Jon siirin nhinga nimbingin. ⁸ Mi siya simiir boinki mi ankara iriipa hiriinan kara kimiirin pi hiniina mi boinmauu rani. Kara ta miya saiir miriyyin ti hiniin inig komiyyin nhinga hauugin. Iriig.

Inkam biyieyim numir waina saiir kigiriraowiyim simiir boiniyio yaiga

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Jisis siya ta boiniyo yaiya iikamim simiir boinka. Inkam nwirin wain ninkinkin numir. Mi ta wain numira kam nhirim simiir in yonkwo sima umir mii saiir miriyyim. Mi siyarin om whirin aru nwowin ii haruwa bi nini owoukin siirin. ¹⁰ Mi iya numir waina saiir ningugu haiyana mi siya whisarii mii priimiriyan inkam nwirin siir yikropki, ti kamim numir waina saiir miriyyim simiirim. Siya minam naingwokin ta numira saiir nae nhirim siir hauuwim. Mi kamim sima ta numir aiir miriyyim sima ti whisarii mii priimiriyan inkamin siir yipimparki. Mi siirin ini niinga niinga swoki ikropkiyin. ¹¹ Mi siya miyan inkam nwirin ina swoki ikropkiyin simiirim. Mi siirin iripi hiriinan ina mi tirbumbu haiginiugiyin mi sima siirin ini niinga mi ikropkiyin. ¹² Mi siya miyan inkamin nwoimaka ina mi ikropkiyin. Mi sima siir tirbumbu haiginiugi mi siirin yaba hiriir yikrirop apniki. ¹³ Mi numiran adin siya boin, kara wi paniina tiri? Kara wi kariir yinisim yinkamiyinin kara naingwokwonanaeyin wi siirar nikropki mi sima wi siir yaiyar nwoki wakaeyoknaei. ¹⁴ Mi ti kamim ta numir aiir miriyyim sima kigwin siir yinisimin namin. Mi sima hiniina boin, ti yinisimin siya numiran adin siir yinisimkin. Humbae, krima siir nisomaowi mi ta numira saiirin wi krimar nwoki onkwowim. ¹⁵ Sima siirin numira saiir hiranki kinaniyamin mi siirin numwo hir yisom itkingik. Mi Jisis siya simiir sriigi mi ta numira saiir adin siya simiirin wi paniina tiri, ha? ¹⁶ Mi siya wa niti, ti kamim ta numir aiir miriyyim wi siya nisomsom aokaowi. Mi siya ta numir waina kam nhirmi hauugi. Mi ti iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima ina boinim, siya hiriinan kipi tirmimin. ¹⁷ Jisis siya simiir kaokiyin mi ina sriigiyin, ta yaiya Yokwo Komii saiir nwowim saiir yaimwoka yaimwowa paniina boinka?

Ti yinpaeyin omaka miriiyan kamim sima nitkaigiyyin tari-
inanin siya ini biyyan yinin omaka kougou nwowin
siir hiriinan yimbiamin.

¹⁸ Iikamim sima ti yinpaeyin siir idwo nikii, wi hindara
niki ikrimkrip iuguguski. Mi ti yinpaeyin siya inkam
nwirni idwo nikii mi siya wi ti inkam iir nisiimsiin iuguski
mi wi dimin sisimnan namwo iuwi, Jisis siya hiniina
boinkin.

Umir hauuni siyiugin.

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi prismi
biyyan inkam ikim sima ina ninokninkinim Jisis siya ta
boiniyo yaiya simiirar boini. Mi ta ii aiararin sima ina
nhiingiyim siir nonkwowam mi ini iikam imiirsi yididim.
Iriig.

²⁰ Mi sima siirimin ina kaowim. Mi sima kam
nhirim simiirin umir saingi mi ina yikropkiyim siir
kanau kigam. Mi ti kamim sima inkam miyiknan
niksisaenamkim, sima siirim kinankiugim. Siya pi yai
biyie kwir boini mi sima siirin wi inkam komiiyin nu
kigriraowiyin wi siir iin hauwi siya hidam mi siir wi hik
kimpipisu siya hauwi. ²¹ Mi ti kamim kanau kaowim
sima Jisis siirin hiniina boinki, inkamin dimin taeminim
sim nowamwarkaiyuwiyim krima bidi yinokninkinim,
kiriir yaiya saeya ini wadieyar ywowa, kira iikamim
simiirin yai miyik imiirar sibgu boinmamauwukin. Kira
kamim inigakim simiirsi bi nididikin. Niingaka. Kira
Adi Komii siir siyiuim mi siir yaimwokiyaimwowim,
iikamim simiirin saiirar boinmamauwukin. ²² Kira paniina
naingwowi? Krima umirim takisa inkam komii Sisa
om komii Rom kigriraowiyin siir hauu, aniya? Iyie?
Niingaka? ²³ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin, ta sima siir
kinankiua. Mi siya simiirin hiniina asi boinkin, ²⁴ umir

kwira kariir wisiimauugi. Ta aknain inig minim ta umir aiir nwowim nhiniirga? Mi sima boin, Sisa siirga. ²⁵ Mi siya simiir boinki mi Sisa siir diminin yo kima om komii Rom siir kigriraowiyin Sisa siirar hauu. Adi Komii krimiir Wanin siir diminim yim kima Adi Komii siirar timi hauu. ²⁶ Mi ta yaiya saiirin iikamim simiir whwonkam ida wi swoki kinankiu rani. Dimusi rani, siya yai biyie kwir bi boinkin mi sima ta yaiya saiir saiirar yangwokwonanaeyim mi sima yai bi wakae boinkim. Iriig.

Sima Jisis siirin iikamim naonamiyim mi ha swoki insiin idwowyim simiirim sriigim

(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Mi kam nhirim Sadyusini isidin simiir hiranim sima Jisis siirim nitkim. Sadyusi sima hiniina boinkim: Inkamin naonamiyim bi swoki insiin idwowikim. ²⁸ Mi sima siir sriigi, inkamin dimin taemin nowomwarkaiyuwiyin Moses siir yai kwira biya krimiirimin hiniina winboinkika mi inkam nwirin wig nonkwonaei mi siya yiniekak bi nwokin mi ha naonami mi ti inkamin siir wiga wi siir nomousim ieyar swoki haii. Mi siya wi siir yaowaeyin siir yinisim imiir nwoki iyowim. ²⁹ Mi iwinyaowim iriyyar nwisa nwowi. Mi yaowaeyin wig siya yonkwona mi siya ini yinisim karamaeyar yaonamin. ³⁰ Mi nwisaka siya swoki onkwona ta wig aiirin. ³¹ Mi mhoiyya nwoimaka iriipi hiriinana mi tir. Mi ti iwinyaowim ta wig aiir nonkwonam sima ini yinie niyio karamaeyar yaokaowim. ³² Mi mhoiyya ta wiga iriipa hiriinan ina mi aonama. ³³ Mi iyya inkamim naonamiyim sima nnsiin idwowi, ta wiga saeya wi nhiniir wig nwowi, ti iwinyao iriyyar nwiso saiir nonkwonam sima?

³⁴ Mi siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki mi tariinanin ti nu iirin wigkamim wa napninkwonaei. ³⁵ Mi

iikamim naokaowim sima ha swoki insiin idwowi mi omwai waiyaei mhoiyya sima wi wigkam ninap nonkwonani siyugak nwo rani. ³⁶ Mi sima wi nao rani. Sima wi Adi Komii siir paekwosimim simiir hiriinan nwowi. Adi Komii siyar hidninsiin idwokin ie hirankin. Mi sima wi siir yinisim asi nwowi. ³⁷ Moses siya krimiirin bidiyar sibgu boinmauwun, iikamim ie anki swoki ninsiin idwowyim simiirin. Yokwo Komii saeya ti paekikopin, paeya niutingi karamae nwowi saeya niunamin simiirin hiniina boinka, Biyan Inkam Komiiyin siya Ebrahim siir Adi Komii kin mi Aisak, Jekop sowiir Adi Komii warargin. ³⁸ Mi iriipi hiriinan kamim naowim, Adi Komiiyin simiir Adi Komii rani. Niingaka. Ti Adi Komiiyin kamim omwai waiyayokiyoyim ieyankin ninsiin idwowim simiir Adi Komii kin. Mi iikamim Adi Komii siya nimbinim mi omwai swoki waiyam mi sima inokininokin wi Adi Komii saikar nwoyokiyokikaeyami. ³⁹ Mi siya hiriinan boinin, kam nhirim siyu komii ninokninkiniyim, sima siir yai aka ina yowarkii boinin, inkamin dimin taemin nowamwarkaiyuwiyin, kira yai wadieyar boinkin. ⁴⁰ Mi sima yai nhirim siir swoki sriiyamin ini yididim. Iriig.

Jisis siya Farisi simiir sriigin inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Kraisin krimiir nanmaiwarkainanin siirim

(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi sima hiniina dimusi boinkin, kraisin Devidni yinisimkin, ha? ⁴² Mi yokwo Samim Devid siya hiniina boinkin, kariir Biyan Inkam Komiiyin siya kariir Biyan Inkam Komii iirin hiniina boinkin, kira kariir ina iniga saiir didwo.

⁴³ Devid siya Krai siirin hiniina boinkin, mhoiyya kara kiriir sau omomin wi kiriir aowa nokmwun owaiginiwi.

⁴⁴ Devid siya siirin Biiyan Inkam Komii dapikin. Mi siya siir yinisim dimusi swoki kwokiukin mi Farisi kamim sima hiniina sriigim, ha? Iriig.

Kamim siyiu komii nowamwarkaiyiuiwym simiir siyiugin

(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Mi iya iikam whiekakim sima hinar nwowim sima Jisis siir yaiya saiirar wakaekim. Mi siya kamim siir kigna miriyim simiir boinki, ⁴⁶ kima ti kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiirsi mintarao. Sima yiuis priei ara nii apamar naingwowikim. Mi sima minamar mi aingwowikim, iikam whiekakim sima simiirin maeyauwa iripa nwoyiya saiir nokboinmamarim. Mi sima minamar mi aingwowikim iikam whiekakim simiir whwonkam ida omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya mi saiir biiyan ipii imiir nidwokaiyim. Mi biiyan ipiyya nae komii nidwokai aeyim saiir mi idwokaiyim. ⁴⁷ Mi sima wig igabaeyim simiirar mi iksisaeikim. Simiir omaka imiir nii kinimbimbir haiikim. Mi sima nhwo priei minam kwisboini iikamim simiir inig hainanim. Mi mhoiyya Jisis siya niti sima wi hik ti hiriinan dimin imiirsi haii. Iriig.

21

Wig igabaeya saeya umir Adi Komii siir hauuga

(Mk 12:41-44)

¹ Jisis siya ha kaoyokiyokiigiyin mi siya kam umirkakim sima umir miyya Adi Komii siir omaka saiira, saiir nitkaikaiyiuiwi. ² Mi siya kig wig igabae paeprikaba mi saeya umirsim kwiso Adi Komii siir miyyanau hiriir haigigi. ³ Mi siya ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwovar boinki, wig igabae paeprikaba saeya umir komii iirar haigigika mi saiir siyiuin saeya hauugiya umir ini ti iikam whiekak imiir haiburim. ⁴ Ti kara hiriinan dimusi

boin tani. Mi ti iikamim sima umir whiekakakairgim mi sima haimiyyara hauugikim, diminin Adi Komii siir priihauunan. Mi ta wiga saeya umir karamae kiinga. Mi saiir umir haimiisima ini simiirar hauuswokiyim. Mi saeya nae sainan umir karamaeya ywokiya. friig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir boinkin wi sapi bimbiirgi

(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Kam nhirim sima hiniina boinkim Adi Komii siir omaka aiirin, ta omaka saeya omaka wadieka sima siya miyikim simiir piuaigim mi diminim Adi Komii siir priihauuwim simiir warar mi piuaigim. Mi Jisis siya boin, ⁶ ti digworaekwowim tariinan kima kigim, iya nimbiyami mi sima siya nhirin wi siya nhirni idwo kigninkin o rani. Mi sima wa nhimnhinkii iuguguski mi simiirin wa nitkaigaiki. friig.

Jisis siya hik whiekakim nimbiyamanim simiir boinkin

(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Mi sima siir sriigi, inkam nowamwarkaiyuan inkam, ti diminin wi paka hiniin iya sae nimbiyami? Mi wi piki hiniin diminin siya nimbiyami biyin mi krma wa nwoki inokninkinim, ti diminim ini kingiina nwowim wi simbi nimbiyami, ha? ⁸ Mi Jisis siya ina boinin, kima mintarao, kimiirin wi sima niksisaesi. Mi sima whiekakim sima wi kariir inig iir nini dapni mi sima wa boini, ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, yio karargin! Mi sima wi hiniina boini, iya kingiin nwowa mi kima simiir mhoii kipi nam. ⁹ Mi mhoiyya kima wi hiniina wakaei sauwa ini ninita mi yaiyya ini mi iniiya mi kima kakak kipi nwo. Ti hiriinan diminim bii wi sima nimbiyami mi kima iya Jisis siya nitina wi asiima niki imbiyam tani. Niingaka. ¹⁰ Mi siya simiirin hiniina boinki, nu whiran iikam isid

whirin, wi nu whiran iikam isid whirin yaii sima ninii. Mi inkam komii nwirin nu kigriraowiyin siir isidin, wi inkam komii nwirin iriipi nu mi kigriraowiyin wi yaii siir isid inaka mi ninii. ¹¹ Mi ti nu iirin nin komii komiiyim wa nimbiyami. Mi maeyau nhirim mhi komii wa mi aowi mi naokao komii komiiyim wa mi imbiyami. Mi ninomor kou hirin wa nimbiyami dimin kirieyim kimiir kwoin imiir kimainokam.

¹² Mi ti digworaekwo whiekakim wi niki imbiyam tani mi sima kimiir nonkworimdinu diriraerar bum-buwi. Mi sima kimiirin wi omaka Adi Komii siira wi saiir hir boinhuriyiu boini mi sima kimiirin wi maeyau biye hiuyokiyokaiiya mii biye miriia wi saiir nikmwın apninopkaigi mi sima wi kariir inig iir nikwowaisiyim tiri, whisarii rani, kima kariir mii kigna miriigim mi kimiirin wi sima nikiunami, inkam komiiyim nu kigriraowiyin mi kamim omom omom kigriraowiyim simiiram. ¹³ Ti hiriinan iya saeya wi kimiir siyiu miiyik nwowi kariir yaiwin kibi aiir boinmimauuwim. ¹⁴ Mi kima yaiya kima nowarkii boinana simiir saiirsi kipi naingwoyimiyouk. ¹⁵ Mi yaiya kima boinana wi kara hauuwi mi ninokninkin aka. Omomim sima ta yaiya kara hauuwa wi saika nantamyiriyir tani. ¹⁶ Kimiir yopii ad mi nomousisim nomi-yau mi kimiir iripa o nhieyim kimiirin wi sima kinmauu iti kimiir sau omomin simiirin. Kimiirin nhirim kimaka nwowim wi simar nisomaowi. ¹⁷ Iikam whiekakim simiir kwoinin haugihauga wi dimusi whiyie rani kimiiramın, kima kariiram naingwo tibmiigim. ¹⁸ Mi kima kariiram naingwo tibmiikini mi kariir mii aiir sibgu onkworinu mirii mi kima wi swoki kigugu rani. Niingaka. ¹⁹ Kima kirieyar sibgu o mi kima kimiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wa swoki haiyim. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir boinkin wi sipi

nidwomaii

(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ Mi mhoiia kima ha kigi sauan omomin ini om komii Jerusalem siir namwokwoyokainiyim mi kima ha dinokninkin, iya ti om komii iir nidwomwaiyana ini kingiin nwowa. ²¹ Mi taka iya nu Judia hiran iikamim sima wi mhiu iir nidamami. Mi iikamim hir nwowim sima ti om komii siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Mi iikamim om komii siir yaba nwowim, sima siir hiriir kipi swoki am. ²² Dimusi rani, taka iya ya saeya Adi Komii siya swoki tirbuwana iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biyie whiekakim simiirsi mi yai whiekakim Yokwo Komii saiir hir nwowim wa nimbiamkini. ²³ Mi naingwoyimiyouk komiiga wigim yinpiugak nwowim mi wigim yinisim mwii haigiyu imiiaeyim ta iya saiirin! Hik komiia wi ti nu iir nimbiammi mi Adi Komii krimiir Wanin siir kwoinin haughauga whiyeya wi ti iikam isidin siir naeyiskaiyuwi. ²⁴ Mi simiirin wi kamkiu ieyar niuguguski. Mi simiirin wi simiir sauan omom ieyar ninkinikou hainami mi simiirin nu whiran isidin simiir bopwoniya nini hauugigi. Mi iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir iga om komii Jerusalem siir namikwoni mi ti iikam isidin sima wi hiriirar digi mi om komii Jerusalemn wi simiir iniga nwowi mi wi simiir iya Adi Komii siya nimbina simiiram wi saiirar digi. Iriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitni ii aeya

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ Dimpinpai dimpinpai wa nimbiammi bie bwan nauun simiirin. Mi nu tirin iikam isid whiekakim simiir kwoinin wa noki, hinin komiia bipibipiyakina whii komii Solwara hir saiirsi. ²⁶ Mi iikam whiekakim simiir kwoinin wa naingwowi. Aei! Dimu dimin biyekin krimiir nimbiamin

mi simiir kwoinin wa noki mi nhwo wa mi aowabrom-brokainami. Dimusi rani, dimin komii komiiyim ninomor kouanim wi niinanar nitki. ²⁷ Takana saeya nimbiyami iiya mi wi sima kigwini kara Yaowae Adin ninomor kouanin ini waumirsim kwira saika ninkin itin, siya kirie komiigakin. Mi dimin komiiyin paenan niuyaeiyin wi saika ninkin iti. ²⁸ Mi mhoiya ti dimin hiriinanin sima nimbiyam bwakaii mi ta iiya kima wa dokwo. Mi kimiir mwowim wa kininsiina kaoki. Dimusi rani, iiya Adi Komii siya kimiir nanmaiwarkainana saeya kingiin bidi yamwoniya. Iriig.

Whrou siya ii niisiimauuwikin

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boinki. Siya ina boinin, kima whrou siir kigi mi pae nhirim simiir warar. ³⁰ Mi kima hiniina kigi auwim ini nisabim whrou wokam, kima ha dinokninkin op komiigi niuni iiya ini kingiin nwowa. ³¹ Mi iriipi hiriinan kima ti digworaekwo whiekakim nimbiyamim simiir kigi mi kima wa dinokninkinki, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. ³² Kara kimiirin yaimwowar boinkini, iikam whiekakim ta ii aiir niki owim sima wi niki ao rani mi ti dimin whiekakim sima wa nimbiyami. ³³ Nu ninomoro yo wa digi mi kariir yaiya wi wara dig rani. Niingaka. Iriig.

Mi kamim siir kigna miriiyim sima mintarao

³⁴ Mi kima, kimasiyar mintarao iinokiinokin kima nae naeyarimar kipi naingwo, kima opa kwiyaе whaowaeiya saiir kipi kwiyaе. Mi kima dimin taeminim piu aiir nwowaiginiuwiiyim wadie, simiiram kipi naingwo. Mi siyiu hiriinanin kimiirin wi siya nikwowaisii, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir iiya saeya

wi kimiirar nimbini, sauin wraisu namitiuwiyin siir hiriinan. ³⁵ Iya kara swoki iti, ta iya iikam whiekakim mi nu haimiihaimiiyim hinda tinda nwowim wi simiir nimbiyami. ³⁶ Iinokiiinokin kima hindara waikao. Mi iinokiiinokin kima nhwo Adi Komii siirimar kwisboinanae, siya kirie kimiir hauuwim. Mi ti diminin siya nimbiyami mi kima wi wadieyar nwoki mi kima wi Yaowae Adin ninomor kouanin wi siir whwonkam ida nokwowi.

³⁷ Mi iinokiiinokin Jisis siya iikamim simiirin Adi Komii siir omaka saiir hir nowamwarkaiyugin. Mi niyaka siya pi mhiu whirin sima dapiyin Oliv pi siir nini whwonkaowi. ³⁸ Mi iikam whiekakim sima iimuma ngingiyakwokikim Jisis siir yaiya saiir wakaeyim Adi Komii siir omaka saiir hir. Iriig.

22

Prismi biiyan kamim mi kamim siyu komii ninoknikini ikim, sima Jisis siir nimprio hainam tirkim.

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jo 11:45-53)

¹ Mi iya wou nikwo aeiya dimin whirki kimbu karamae nwoyiya bretin yis karamaeyin siira, sima saiirin Pasova dapikim saeya wi sapi nimbiyami. ² Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninoknikiniyim, sima Jisis siir nisomaoni siyuam hansirkim. Mi sima ini iikam imiirsi yididim. Mi sima ina boinim, krima Jisis siirin wi paniina nisomaowi?

Judas siya Jisis siirin bidi yimbinin bii nwowi kamim simiir napwouwim.

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³ Mi Setan siya Judas Iskariot, sima dapiyin, siir kwoin iir hiurworwokaigin. Mi siya ti kam iuur nwiso Jisis siir kigna miriiyim simiir nwirkin. ⁴ Mi Judas siya prismi yaowae adim mi kamim Adi Komii siir omakaim simiir

kigriraowiyim, simaka ini boiniu. Siya hiriinan minam tirkin, Jisis siir nisomaoni siyiuin siirim hansirkin simiir iin hauuim. ⁵ Mi sima ini maigimairga ywokiyim. Mi sima ina kitibmii boinim umir siir hauuwim. ⁶ Mi Judas siya simiir yai aiirin ini wadieya ywokiyin. Mi siya ina hansirin Jisis siirin simiir kinmauu itim. Mi siya minam naingwokin iikamim sima ti diminin siir kipi ninokninkin. Jisis siir kinmauu iti. Iriig.

Inkam nwiso Jisis siir kigna miriyo yaewouwa saiir naeyim sowa ini diriraerarkwokin

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jo 13:21-30)

⁷ Iiya wou nikwoaeiya, dimin whirki kimbu karamae nwowiya, bretin yis karamaeyin ina yimbiyama. Mi ta iya sima sibsib yinisim iirin wi saiir nisomaowi, ta Pasova nae komiia saiir naeyam. ⁸ Mi Jisis siya Pita, Jon, sowiir yikropki mi siya sowiirin, ina boinmimauugiyin, kowa dam, krimiir naeyim wou nikwo aeyim, pasova, pi kowa tini diriraerarkwokin, krima naeyam. ⁹ Mi siirin ina yowarkii boinkiyin, kira paniina naingwowi, krira pi papi diriraerar haigin kwokini? ¹⁰ Mi siya sowiirin ina boinmimauugiyin, waka! Kowa pi om komiia hiriir napninopkainami mi inkam nwirin op twokak haiyapni, siya kowiirin pi siyu hir napyiskaiwini mi kowa pi siir mhoiyar dam. Mi omaka siya mi apninopkainami, wo kowa pi saiir warar timi apninopkainam. ¹¹ Mi kowa pi ta omaka saiir adin siir tini boiniu, inkamin dimin taemin nowomwarkaiyuwiyin, siya hiniina boinkikin, siir maeyaua hiuyokiyokaiya, nae diriraerarana ini papi nwowa? Kara mi kariir mii kigna miriyyim kamim, krima nidwokai aeyam, ta Pasova aiir. ¹² Kowiirin wi siya niisiimauuwi, maeyau komiia hiuyokiyokaiya koua nwowa pi saiir niisiimauuwi. Ta maeyaua hii mi ipii

digworaekwo whiekakim nae min kowa diriraeraranim ini hirar nwokwokinim. ¹³ Mi sowa ha namo mi sowar kig, digworaekwo whiekakim, Jisis siyar boinkiyim hirar nwowi. Mi sowa yaewouni naeyim Pasova ina ini diriraerariuwo. Iriig.

Jisis siya bret mi op wain opa siir kigna miriyyim simiir hauugin

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Mi iya ha nimbiyama Jisis siya, siir aposel kamim simaka yidwokai hiiya saiir. ¹⁵ Mi siya simiirin ina boinin, kara kimaka ta yaewou komiyya Pasova, saiirara gwomamair aenami. Kara wi kapi naowi. ¹⁶ Kara kimiirin yaimwovar boinkii, kara ta yaewou komiyya Pasova kara wi yaeya yaewou swoki ikwonikripna rani. Wi iya Adi Komii siya, siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, wi saiir nadigiuwi. ¹⁷ Mi Jisis siya mobisimin op wainkakim ira hai mi siya nhwo Adi Komii krimiir Wanin siiram ha kwisboinkiyin mi siya ina boin wadiekiyin, Adi Komii siirin mi mhoiyya siya ina boinin, ha, ti hai, kima kimar ti onkwokwo kwiaeyam. ¹⁸ Kara kimiirin pi hiniina boinkii, kara pi ta wain opa tariinanana pi saiir kwiaeyam rani. Niingaka. Wi iya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi saiir nadigiuwi. ¹⁹ Mi Jisis siya bretin ina mi haiyin mi siya ina mi kwisboinkiyin, Adi Komii siiram mi siirin ina boin wadiekiyin. Mi siya simiirin ha ninoop hauwin mi ina boinkiyin, tariigina ya kariir kip aeya, kara kimiirin minam hauugin, kimiir kirie haiginiuwam. Mi kima hiriinan tiri mi wi kariiram nwoki aingwokiyim. ²⁰ Mi sima ha nae digiyim mi siya op mobin iriipi hiriinanana swoki tir. Mi siya simiir boinki, tiki mobin op wainkakim, ya kariir nhie aeya, ya nimbin win aeya. Kara kimiir whinkinsiis haiginiuwam naingwokin.

²¹ Kima kaoki! Inkamin wir kariir napwouwanin, ini kanaka warar ninkin idwokaiyin ta hii aiirin. ²² Yaowae Adin ninomor kouanin wi sipi naowi, Adi Komii siya nimbina wi saiir hiriinanar tiri. Mi kara minsi naingwoyimiyoiki, ti inkamin wir kariir napwouwin, siirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. ²³ Mi siya hiriinan boinkiyin mi kamim siir kigna miriiyim, sima ini sima, simar yinsrii ansriiyim, ti hiriinan siyiwin siirin wi nhinga diriraerari? Iriig.

Jisis siir kigna miriiyim sima yai minam ninkinwaomwarkii boinkim yipikin biyan inkamin

²⁴ Kamim siir kigna miriiyim sima yai kwira saiir ninkinwaomwarkii boinkim. Sima boin, kirmiir bii nwowan inkamin yipikin, ha? ²⁵ Mi Jisis siya simiir boin, nu kigriraowiyim inkamim yim inig komiigak bidi yowim, iikamim simiir kigriraowamin. Mi sima ha naingwowi iikamim simiirin nomiiyau dapim. ²⁶ Kima, kima kima hiriinan kipi tir. Niingaka. Inkamin kimiir bii nwowam tiri, siya inkamin i idao nwowiyin siir hiriinan dwo. Mi kimiir biyan inkamin siya miyan inkamnan dwo. ²⁷ Yipikin biyanin, ha? Mi tari ti inkamin hindara priiyidwo aeyin siya, iyie? Si rani mi tari inkamin nae diriraerariyin mi tari siya, aniya? Kimiir kwoinim ha naingwowi siyairgi niuwi, aniya? Niingaka. Yio inkamin nae naeyin, siya. Mi an kara ti kimakar mi idwokai aeyin, ini iriipi miyan inkamar mi owin, kimiir kinsiis haiginiuwam.

²⁸ Iiya dimin taeminim, kariir kinanankiuim, wim kima kanakar nwokim. Kima kariir bi haiburgim, kima ini kanakar yitinakiukripkaiyim. ²⁹ Mi iiya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ya kariir bidi hauugiya. Mi iriipi hiriinan kara kimiir bidi mi

hauugiyin. ³⁰ Mi kariir iya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana kima wi kanakar nidwo ae kwiyaei, kariir hii aiirarar. Mi kima wi ipiia, inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiira wi saiir nidwokaii. Mi kima wi Isrel simiir isid iuur whiso wi simiir yai hidan inkam nwowi. Iriig.

Pita siya digiumii Jisis siir haimriiyugin

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jo 13:36-38)

³¹ Mi Jisis siya Saimon Pita siir boinki, saimon, saimon! Wakae! Adi Komii siya wadie bidi yokiyin Setan siirin, kimiir kinankiuwam. Mi siya kimiirin wi widim sim niinibrombropiyim, wi hiriinan niinibrombropi, witnidim yim sima mi kasim yim sima. ³² Mi kara nhwo Adi Komii siiram bidi kwisboinin kiriiramim. Mi kiriir naingwo tibmiiya wi digi rani. Mi mhoiia kiriir kwoinin kisina haigii mi wi kariirim nwoki itim. Mi kira wi kiriir nomiiyauim. Simiir nwoki whindiriraerim. ³³ Mi Pita siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kara maeyaua hiuyokiyokaiya kinaka nikin hiugripkiikikaiyim nidid rani mi kara wi kinakar mi aowi. ³⁴ Mi Jisis siya ina boinkiyin, Pita, kara kiriirin pi hiniina boinkii, panao niyaka iuumin pi nik karama niki owi mi kira kariir inig iirin, idip idipin wi kwoima miisiseai, hiniin, kara Jisis siir bi ninokninkinkin. Iriig.

Umir miya mi nib mi kamkiu ikin simiir yaiga

³⁵ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir srii, biya kara nikropkiya kimiir mi kima umir miya mi nib min, kamkiu min bidi hainamim, aniya? Mi yim sima ina boinim. Niingaka, niingakiinga. ³⁶ Mi mhoiia Jisis siya simiirin hiniina boinki mi tariinanin inkamin umir miya mi nib minkaki niuwi, yim simiir warar timi inkin hainam. Mi inkamin kamkiu karamki niuwi, yio wi siir yuis aiirar

timi hainam, inkam nhirkim sim sainim mi yio siya, wi siir kamkiu iir nwoki sainim. ³⁷ Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hiniina boinkika, sima siirin wi iki inkam biyeyim wi simiir iin hauugii. Kara kimiirin pi hiniina boini, tiki diminin kariirin wa nimbiyami. Kaimwoka, tiki yayim Yokwo Komii saeya boinkiyim, tariinanin tisi bidi yimbiniyim. ³⁸ Mi kamim siir kigna miriiyim sima boin, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira kigi! Krima kamkiuwo whisa nwowi, tirin. Mi siya simiir boinki, hindara daingwo owougi, kima kariir yai aiir ninokninkin tani. friig.

Jisis siya nhwo mhiu Oliv hir kwisboinkin

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Mi Jisis siya ha namin mi siya mhiu Oliv hiriir yam, nugak siya niki tiryakwokin saiir hiriinan. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir mhoiiyar yam. ⁴⁰ Mi siya ha nimbiyamin ta maeyau aiir mi siya simiir boin, wim kima nhwo tir kwisboin, Adi Komii siiram. Mi ti diminin wi kimiiram pi kinankiuwisi. ⁴¹ Mi siya simiirin ha haiburgigin mi yio siya arurig sa ini owiu. Siiya Inkamki kabitkiya mi arurig ha namikaiyuwiya saiir hiriinan. Mi siya Adi Komii siiram ogmwo hir ini hiiu, nhwo siiram kwisboinim. ⁴² Mi siya ina boinkiyin, Adi Komii, diminin kira tirimar naingwowi, ti dimin biyeyim, ti kariir nipiyaokiiyim, simiir swoki haiyam tiri, yio kiriirar kwoinkin. Kira kariir kwoin iir kipi nwo. Niingaki, niingakiinga. Kira kiriir kwoin iirar dwo. ⁴³ Mi Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siiram, siya yauni kinsis haiginiuni. ⁴⁴ Jisis siya hik prasae bi haigin mi siya nhwo ina kwisboinin. Mi siir pua bidu ini wara yanka ninitkiya. Mi ta biduwa ini nhienan nua hiriir yaokiinainama.

⁴⁵ Mi siya nhwo ha kwisboin digiyin mi siya ina swoki insiin apnamin kamim siir kigna miriiyim simiiram. Mi

siyar kigam sama nhwo hirar whini. Ta hika ini komii yowa mi sama nhwo asi whinamkim. ⁴⁶ Mi siya simiir boin, kima nhwo dimuam grinkin whini, ha? Kima dinsiin idwoki mi nhwo kwisboin yi miyik rani, Setan siya kimiiram kinankium. Iriig.

*Judas siya Jisis siir sau omomin siir in hauugi
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jo 18:3-11)*

⁴⁷ Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi ikam isid komiiyin ina yitin siirim. Mi inkamin sama dapiyin Judas, ti kam iuur nwiso Jisis siir kigna miriyyim simiir nwrkin. Simiir biyyin siya nwonanikin. Siya siir kingiin minam namkin siir nankabmamair boinim. Yio simiir ad wanmi siyugin. ⁴⁸ Mi Jisis siya siir boinki, Judas, kira Yaowae Adin ninomor kouanki nitan siir dimusi napirimdini mi ti hirinan siyu kira siirin wi sau omomin siir in asi hauugii, aniya? ⁴⁹ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sama ti diminin nimbiamin siir kigim mi sama ina boinim, Biyan Inkam Komii, kira hiniina naingwowi, krima siirin kamkiuni ti hampimpit, aniya? ⁵⁰ Mi simiir nwirin, prismi biyan inkamin siir mi miriyyin inkamin, siir inigan wiina siya haingrip itkiigi. ⁵¹ Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya boin, ti hiriinan siyuuin kira ti itkiigi. Mi Jisis siir ina siir win aiir ha nonkwokiyin mi ini wadiewar swoki okiya.

⁵² Mi mhoiia Jisis siya prismi yaowae adin mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir bi nwowiyim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim, kima siir nonkworinuwam nitkim, kima wara kamkiu dan minim hainaniyyim, pi hiyan inkamin saika nintiowi, aniya? ⁵³ Inokiinokin, kara kimakar nwokin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir mi kima kariirin, hir bi nonkwokim. Mi ta kimiir ii aeya Setan siya kariir nikwowaisiiana. Iriig.

*Pita siya boin kara Jisis siir bi ninokninkinkin
(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Jo 18:12-18,25-27)*

⁵⁴ Mi siya ha boin digiyin mi sima siirin ina yonkworimdinu inkikwona apnamin. Mi sima siirin prismi yaowae adin siir omaka hiriir hainam. Mi Pita siya simiir mhoiiyar yapriraowam. ⁵⁵ Mi sima paeya hira omaka aiir huuyokiyokaiya saiir yainau hir yangin oni. Mi Pita siya ini simaka warar mini oniyiuwin. ⁵⁶ Mi miian wig ira saeya Pita siir kiga, siya pae hir nwoniin mi saeya boin, ti inkamin Jisis saikar nwokin. ⁵⁷ Mi Pita siya ina boinin. Niingaka. Wig! Kara Jisis siir bi ninokninkinkin. ⁵⁸ Mi mhoiia inkam nwirin ina swoki boiniin, ni kira ti isidin siir inkam nwirkin. Mi Pita siya ina boinkiyin, nhinga boinkin! Ankara wara rani. ⁵⁹ Mi mhoiia bi kwamhiimhiigin, inkam nwirin, ha swoki kwitin, igao yai siya ini boini, kaimwokiinga, ti inkamin siir inkam nwir ieyairgin. Mi siya nu Galili hiran inkamkin. ⁶⁰ Mi Pita siya ina boinkiyin, nhinga boinkin! Niingaka. Kara wara diminin kira boinin siir bi ninokninkinkin. Mi siya hiriinanar niki boinin mi iumin ina yikiyin. ⁶¹ Mi Biian Inkam Komiiyin ini Pita siirar haiyug okwo kaokiyin. Mi Pita siya, ta yaiya biya Jisis siya niki boina siir, saiir swoki aingwokiin, tapa niyaka, iumin pi niki ik karam nwowi mi kira kariir inig iirin idip idipin wi kwoima miisasei, kara Jisis siir bi ninokninkinkin. ⁶² Mi Pita siya idowiiya ha napniyam in mi siir noua hir yani iyop bwaemaiyu. Iriig.

*Sima Jisis siir yipimpar mi yaebu siir yiewaiyu
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)*

⁶³ Mi inkamin Jisis siir kigriraowin siya siir yigbumbu mi siirin ina mi ipimparin. ⁶⁴ Mi sima siir whwonkamin, yuisni kikogropikou. Mi siirin ina sriiyin, kira profet inkamnanki niuwi mi kira krimiir boinki, kiriirin nhinga

tiowi, ha? ⁶⁵ Mi sima siirin yai bibiyie nhirim simiir warar yinkin igbumbu. Iriig.

Sima Jisis siirin kaunselmiyam yikiunam

(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jo 18:19-24)

⁶⁶ Mi mhoiia bieyin ha nimbi idniyakwokin mi Isrelmi biyan inkam komii komiiyim mi prismi yaowae ad ikim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, sima iripar yamwoni kaunsel simiir omaka aiirarar. Mi sima Jisis siirin simiiram yikiunam. ⁶⁷ Mi sima boin, kira krimiir boinki, kira Kraiskin, iye? Kira Krais rani, aniya? Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi hiniina boinkii, pi kara kimiir mi boini mi wim kima pi kariir yai aiir mi aingwo tibmii rani. Niingaka. ⁶⁸ Mi kara, kimiiram pi diminam srii mi wim kima pi kariir wakae boin tani. ⁶⁹ Mi tariinanin mi mhoiia iriipi hiriinan, kara Yaowae Adin, ninomor kouanin, wi Adi Komiiyin, kirie komiikakin, siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana wi siir ina iniga saiir inigmiiya nidwowi. ⁷⁰ Mi sima boin, ana, kira Adi Komii siir yinisimkin? Ihi. Yio ina yowarkii boinin, wasi kimar bidi boinki iskiyin. Karargin. ⁷¹ Mi sima ina boinim, krima yaeya yai kwiram dimusi swoki hansrani? Krima whiekakar, yayim siya boinkiyim bidi wakaekiyim. Iriig.

23

Sima Jisis siirin inkam komii Pailat siir whwonkam ida boin wokiyopnatkaikikim

(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Jo 18:28-38)

¹ Sima Jisis siir yai wakae digiyim mi sima whiekakar nhinki mi Jisis siirin ina yikiunamin inkam komii Pailat Romanin siirin. ² Mi siirin haniingin boiniuriyu bwakainam, inkam komii Pailat saika mi sima ina boinim, krima ti inkamin siir bidi kigim siya Isrel krimiir isidim

simiir siyiu imiir bidi haiprid haiginiuwun. Mi krimiirin siya mi boinkin takis umirim inkam komiiyin om komii Romanin siir hauusiyin. Mi siya hiniina mi boinkin mi Mesaia Kraisin karargin mi nu kigriraowan inkam komiiyin iriipi karargin. ³ Mi Pailat siya Jisis siir srii, kira Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam komiikin, aniya? Mi siya Pailat siir yai aiirin ina yowarkii boinin, kirar bidi boinki iskiyin. ⁴ Mi Pailat siya ha haiyug kaowin pris simiir biyan kamim mi iikam ikim simiir boinki, kara ti inkam iirin dimin whir bi hidiyiskaikin siya dimin whir bi tirbukin. ⁵ Mi sima ini komiia kauwok boinkiyim mi siya ta yai aiirin siyar boinkin iikam whiekakim nu Judianim simiir boinim mauuwun mi sima ina yanaakiyim. Mi siya ti hiriinan siyiuin nu Galili hiranki diriraerar yokiyokiniyin mi tisi tirar namwoniyin. Iriig.

Sima Jisis siirin inkam komii Herot siir whwonkam ida boinwokiopnatkaigikim

⁶ Mi Pailat siya hiriinan yai aiir wakaekiyin mi siya simiirin ina sriigiyin mi ti inkamin siya nu Galili hiran inkamkin, aniya? Mi sima ina boinim ihi siya nu Galiliyan inkamkin. ⁷ Mi iia sima hiriinan boinim Jisisin nu haimiiyin Herot siya kigriraowiyin mi siir hirankin mi siya siirin Herot siirim asi nikropkikin. Mi ta ii aiirin Herot siya om komii Jerusalem hirar mi okin. ⁸ Mi Herot siya Jisis siir kigin mi siya ini maigimaiga yowun. Siya siir yai imiir wakaekin mi ii haruwa rani, siya naingwokwonanaeyin Jisis siir kigamin. Mi siya minam kaokin Jisis siya dimin kirie komii whir diriraerarim siir whwonkam idan, biya iikamki kig karamae nwowim simiir. ⁹ Mi Herot siya Jisis siiram in yai kasa bi kiniwamwarkii sriinanaekin. Mi Jisis siya siir yaiisim kwir bi swoki waka boinkin. ¹⁰ Mi pris simiir biyan kamim mi kamim siyiu komii ninokninkini

ikim sima Jisis siir kingiin hirar yamikwoni mi sima siirin ina boin hiuriyiu kripkaiyim. ¹¹ Mi saiir mhoyiya Herot siya mi siir sauan kamim sima Jisis siir yikbumbu. Mi siirin siyiu miyik bi tirkim mi sima yuis win kibiya kwira hai mi sima ta yuisa siir kaihaiginiu mi sima siirin ina swoki ikropkiyin Pailat siirimar. ¹² Biya Herot sowa Pailat io sowa sowa ninwo anwowiko. Mi ta ii aiararin sowa io bi nwoko ina yimboino. Dimusi rani, Pailat siya Jisis siirin Herot siirim nikropkikin. Iriig.

Pailat siya Jisis siirim boinkin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir nirinuim

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jo 18:39-19:16)

¹³ Mi Pailat siya ina yikiunan prismi yaowae adim mi kamim Isrel simiir bii nwowi ikim mi iikam ima simiirar yikiuna. Mi sima maeyau kwiruar hangiriyiu omimir. ¹⁴ Mi siya simiirin ina boinin, ti inkamin kariiramin kima nikiunaniyin mi kima siirin hiniina boin, siya iikam whiekakim simiir siyiu imiir bidi haiprid haiginiuwun. Mi kara siirin kimiir whwonkam ida bidi sriiyin. Mi kima wakae, ti digworaekwowim kima boin hiuriyiu natkaikiyam tirim siir, kara siirin simiir bi hidiyiskaikin. Siya dimin whir bi swoki tirkukin. ¹⁵ Herot siya iriipi hiriinan. Mi siya ini krimiirimar swoki ikropkiyin. Wakae, ti inkamin siya dimin whir bi tirkukin mi krima siirin wa nisomao rani. Niingaka. ¹⁶ Mi kara pi kariir kam nhirim simiir nikropki siirin idgiuni nipimparim mi kara siirin pa swoki iuguski. ¹⁷ Mi simiir siyiun hiniinkin, simiir yaiwou Pasova whiekakim Pailat siya inkamin pi nwira nikrop apniki maeyauwa mii biyie miriyya hiuyokiyokaiya saiir hirankin. ¹⁸ Mi iikam whiekakim, sima hiniina kauwok boinki komiyyar ti inkamin Jisis, siirin disomaoki mi Barabas siirin duguski krimiiram. ¹⁹ (Biya yaii kwira Barabas siya niniika om komii hir biyan kamim

omom omom kigriraowiyim simarkar mi siya inkam nisomaokin mi sima siirin maeyauwa mii biyie miriyya hiuyokiyokaiya sair asi nikrop apninopkaikikin.) ²⁰ Mi Pailat siya simiirin yai ina swoki boinin. Siya Jisis siir niuguskiyam naingwokin. ²¹ Mi iikamim sima ini komiyya kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir dirinugi! Siirin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir dirinugi! ²² Mi Pailat siya kwoimaka simiirin ina swoki boinkiyin, dimusika? Ti inkamin siya dimu tirbukin? Kara siirin dimin whir bi hidiyiskaikin mi krima siirin pi kariir kam nhirim simiiram nikropki sima pi nipimparim mi siirin pa swoki iuguski. ²³ Mi sima ina kauwok boinanaeyim, siya Jisis siirin pae hiiniya nirio ninkinin siir nirinuim. Mi ti yaiyim sima kauwok boinim Pailat siir yaiya aiirin ini sima ikwowaisigiyim. ²⁴ Mi Pailat siya ini simiir yai aiarar wakaeyoknan. ²⁵ Mi iikamim sima ti inkamin yaii niniyyin biyan kamim omom omom kigriraowiyim simaka mi inkam nisomaowin siirim kauwok boin siir swoki ikrop apnikiyim simiiramim mi Pailat siya siirin ina yiuguskiyin. Mi siya simiir yai aiarar wakaeyokna mi siya Jisis siirin ina hauugiyin sauan kamim simiir in mi sima siir wa nwoki isomaowim.

Sima siirin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir yirinugi
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jo 19:17-27)

²⁶ Mi om komii Rom hirin sauan kamim sima Jisis siirin ina yikiunamim mi sima inkamin nwira yapyiskai, Saimonin om komii Sairiniyanin siir. Mi siya om komiyya hiriir napninopkainamim nitkin mi sima siir yankabrinu mi ti paeya hiiniya nirio ninkinin siir yikmwon itiyiskai mi siya ini Jisis siir mhoiyya yitiyiskai apamin.

²⁷ Mi iikam kasa rani, siir mhoiyya napnamim mi wig kasa rani, Jisis siiram ninou mwamwanamim. ²⁸ Mi Jisis siya ina haiyiug boinkiyin, kima ti om komii Jerusaleman

wigim, kima kariirim kipi nou. Kima kimasiyar douna mi kimiir yinisisim imiirsi warar. ²⁹ Wakae, mhoiyya iigwira nimbiyami mi iikamim sima wi hiniina boini,

wigim yinisim naokaina karamae nwowim, yinisim imiirin nwoii haigiyu imiyyae karamae nwowim, sima ha maigimairga.

³⁰ Mi ta iyya sima wi iki mhu komii mi mhuisisimim simiir boinki, kima krimiir idwo wini pamkirinuni! ³¹ Mi om komii Rom hiran iikamim sima siyu biyie kariir tiri, kara inkamin dimin biyie tir karamae nwowin mi mhoiyya sima tari simiirin siyu biyie komii warar ninkin tiri, kamim dimin biyekakim. Mi sima wa digiuguski.

³² Mi kamim yaii niniyim sima inkam nwiswo sowiir warar yinkin ikiunam, sowa siyu biyie diriraerarko. Mi sima sowiirin Jisis saika ninkin isomaowam naingwokim.

³³ Mi sima maeyau kwira saiir yimbiam, ta maeyauwa saiir inigin mwokiuka. Mi ta maeyauwa sima Jisis siirin hir nirinugim paeyin hiiniya nirio ninkinin siir. Mi sima ti inkam biyie nwiswo sowiir warar yinkin irinugi mi nwirin Jisis siir iniga mi nwirin yaioyaeya. ³⁴ Jisis siya ina boinin, Adi Komii, kira simiir dimin biyeyim simiir haiy-oprimdiyumiigi. Sima ninokninkin tani ti diminin sima tir iirin. Mi sauan kamim sima satu ina gwowim siir yuis aiirim mi inkamin pi kaigriniuwi mi ta yuisa pi siya haii.

³⁵ Mi iikamim sima ini hinar yokwowim mi ina kaowim. Mi biyan kamim nu Judianim sima siirin hiniina yigbumbu, siya iikam nhirim simiirarar whindiriraerarkin. Mi Kraisi kingi niuwi siirin Adi Komii siya nibingi mi siya, sisiyar whin diriraerarna. ³⁶ Mi kamim sauanim yim iriipa hiriinan kingiin ha mi itim siir mi igbumbu. Mi sima op waina kwoin kausriiya siir yaka hauu. ³⁷ Mi sima ina boinkiyim, kira Juda simiir nu kigriraowan inkam komiiki niuwi mi pi kinakinar whindiriraerarna. ³⁸ Mi siir mwo

koua nwowa yaiya, hiniina winboinka. Ti inkamin Juda simiir nu kigriraowan inkam komiikin.

³⁹ Mi ti inkam biyie nwiswo Jisis saika ninkin irimdinuwo mi nwirin Jisis siir yigbumbu. Kira Mesaia Kraiskin, aniya? Mi kira kinakinar diriraerarna mi pi kririir warar mi whindiriraerar. ⁴⁰ Mi nwirin siya ta hiriinan yai aiir wakaekiyin mi io siir yo mi krira ta siir hiriinan hik aiir haii mi kira Adi Komii siirsi nidid rani, ha? ⁴¹ Sima kririir nisomaowi siyu biyie krira tirin siirsi, sima siyu miyik iirar mi tiri. Mi ti inkamin siya dimin whir bi tiburugin, siya wi whisariiyar naowi. ⁴² Mi siya ina boinin, Jisis mhoiyya kira kiriir nu kigriraowan inkam komii nimbiyami mi kira kariirin wi timi naingwo. ⁴³ Mi Jisis siya siirin ina boinin, kara kiriirin yaimwowa boini, kira panaoin pi kanakar nwowi ninomor kou hir. Om miyikin iikam miyikim omwai sim waiya yokiyokiiyin siir. friig.

Jisis siya naonamaeya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jo 19:28-30)

⁴⁴ Mi iya hiriir tiriir nabie bopwo nwowa. Mi hinda tinda iya ina kakauu iuguskiya mi ti nu whirkakin ini niya ywokiyin. Mi bieyin nad nworibin ii kwoim hiniin mi iya ina swoki pirinkeriba. ⁴⁵ Mi iya niya niki owa ta yuis komiyya omaka komiyya Adi Komii siira maeyauwa hiuyokiyokikaiya dimin whirki kimbu karame nwowa siir nitomanouwa ini bopwoniya yinwhitamkiya mi mirkwisa yimbiam. Mi ti siyuiin Adi Komii siya krimiir niisiimauugikin. Mi krima nhwo siirim kwisboini siyugak bidi yamwouiin. ⁴⁶ Mi dimin taeminim nimbiyam digiyim. Mi Jisis siya ini komiyya kauwok boinkiyin, Adi Komii, krimiir Wanin kariir inigin yokiyokiiyin pi kiriir in hauugigi. Siya hiriinan boinkiyin mi siya ina yaonamin. ⁴⁷ Mi sauan kamim simiir biyan

inkamin siya ti dimin iir kigiya mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyin, siya ina boinin, ihi, kaimwoki kaimwokiinga, ti inkamin siya inkam miyiki miyikin. ⁴⁸ Mi iikam whiekakim siya siir kaowam nitim mi sima ti digworaekwowim nimbiyamim simiir kigiya mi sima ini simiir iingas imiirar pikrimgribgiyim mi ina swoki amim simiir omaka. ⁴⁹ Mi Jisis siir nomiiyau whiekakim, siir sibgu ninokninkinim mi wigim nu Galiliyanim biya Jisis siirim nitim, sima aruriga ywokwo mi sima ina kigmimikim ti digworaekwowim nimbiyamim. Iriig.

Mi sima Jisis siir piuis biyeya siiyenowin siir ini kikaigik

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jo 10:38-42)

⁵⁰ Mi inkam nwirin hiarar nwokin, siir inigin Josepkin. Siya wadieki wadiekin, siya Juda kaunsel inkamkin. ⁵¹ Mi iki kaunsel kam nhirim omisim kigriraowiyim simiir kwoin aka bi nwokin, ti diminim sima Jisis siir tiram minim. Siya om Arimatia nu Judia hiran inkamkin. Yio siya iya Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sairam nwowikin. ⁵² Mi ti inkamin siya ina yamin inkam komii Pailat siir omaka mi ina sriiyin, siya Jisis siir piuis nhinga sair hainamin mi siya ini wadieya ywokiya. ⁵³ Mi Jisis siir piuis biyeya siya sair hiunis haiyin, pae hiiniya nironinkinin siir hirankin. Mi yiuis whisiinana sair higriniu mi siya siir piuis biye aiiin siyano whirin siir kikaigik. Mi ti ieyin sima siya komiia sair nopkikaikin. Mi biya sima ti ie iirin inkam nwir bi kikai miminkin. ⁵⁴ Taka iya Fraideka sima Juda simiir ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya sair nae digworaekwo imiir diriraerar haiginkim saeya wi sapi nimbiyami.

⁵⁵ Mi wigim nu Galili hiranki nitim Jisis saika mi sima Josep siir mhoiyar yam. Mi sima ti ie iir warar kigmimik.

Mi sima Josep siir warar ninkin kaokim siya Jisis siir piuis biyeya wi paniina namisi diriraerar haigi. ⁵⁶ Mi sima ha kig digikim mi sima ina swoki amim simiir yapa yapa omaka. Mi sima wa minim mi digworaekwo miyik miyikim piui miyik whakiyim ina diriraerar haiginim. Jisis siir piuis biyeya saiir naokinim, pi whiisi mi simiir ii komiia Sabat nikiuwiya sima piu siiskuwak, siyu komii siya boina mi saiir hiriinan. Iriig.

24

*Jisisin ieyankin bidi yinsiin idwowin
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jo 20:1-10)*

¹ Mi wik kwira saiir biyan iya Sande sima nugak imumar yamyakwok sima maeyauwa Jisis siir haingikaiya saiir hiriir yam. Sima wain piui miyik whakiyin siir hainam, biya sima niki diriraerar haiginim mi sima ina hainamim. Mi sima Jisis siir piu aiir naokinim tirkim. ² Sima ta siya aiir kig, sima niki warkikiua, saiirin sima bidi warakpitkikiya. ³ Mi sima ha napninopkai namim mi sima ninomor kouan, Biyan Inkam Komiyyin Jisis siir piuis biye aiir bi kigim. ⁴ Sima ina yangwoyimi yokim mi sima inkam nwisu sowiir kig simiir kingiin hirar nokwowi sowiir yuiso hindara kigniyaei. ⁵ Mi ti wigim sima sima nidid prasae bi kikinkim. Mi sima ogmwo niimwowim nua hiriir kaiyirou nam mi simiir whwonkamim ini nua hiriir kaowim. Mi ti inkam nwisu simiir boin, kima inkamin omwai waiyokiyokiyyin siiram dimusi hansiri ta maeyauwa inkam haingikaiya, inkam wirniya saiir, ha? ⁶ Siya tapair nwo rani. Bidi yinsiin idwo namim! Kima yaiya biya siya kimiir boinmauuwa saiir ti swoki aingwowarkaigi, ii siya nu Galili hirar niki owin. ⁷ Siya kimiirin hiniina boinmimaugun, sima Yaowae Adin ninomor kouanin kariirin wi ikamim dimin biyekakim

simiir hauwi mi siirin wi paeyin hiiniya nirioninkin saika sima ninkin irimdinu inankii. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi! ⁸ Sowa hiriinan boino mi ti wigim sima ina yaingwowarkaigiyim ta yaiya biya Jisis siya boina saiir ⁹ mi sima ta maeyauwa inkam haingikaiya saiir haiburgik mi ina swoki amin. Mi sima kam iur nwirim siir mii kigna miriyyim simiir ini boinmauuu mi kam nhirim simiir warar, ti digworaekwo whiekakim sima kigim simiir. ¹⁰ Mi Maria om Makdalanaka mi Joana mi Maria Jemsni yopii aka, simar nwokim mi wig nhirim simakar ninkin okim sima ti yayiyim aposel kamim simiir boinmimauuu. ¹¹ Mi ti aposel kamim simiir kwoinim ha naingwokim ti wigim sima niksisaei mi simiir yai air bi naingwo tibmiigim. ¹² Mi Pita siya ha ninsiinin mi maeyauwa inkam haingikaiya saiir hiriir iwitnam mi siya ti ie iir ini waisi kaowiu mi yiuis imiirara kig sima sima nwokai. Mi siya omaka hiriir swoki am mi ini ti dimin iir ini aingwoyimiyoikiin. friig.

*Inkam nwis*o Jisis siirin siyiun omisim Emeasa namiyin siir hir kig

(Mk 16:12-13)

¹³ Mi ta ii aiirarin inkam nwis simiirairgo, sowa omisim whirin sima dapiyin Emeasa siir hiriir napnamko. Ti omin siya om komii Jerusalem siir aru ywowin. Mi ini omisim Emeas hihar yamwowiin, siir prieyin kilomita iur kwirkim. ¹⁴ Sowa ha napnamo mi sowa digworaekwo whiekakim ti ii imiir nimbiyamim simiir yapboinaiyam. ¹⁵ Mi sowa ha napboinaiyamo mi ini sowa sowa yinsrii ansriiyamo mi Jisis siya ina yimbiyamim sowiir kingiin hirin mi ini sowaka yapamin. ¹⁶ Mi sowiir nhwowo dimin whirki bi kimirkaigo mi sowa ha bi ninokninkinko, siya Jisiskin. ¹⁷ Mi Jisis siya sowiir boin, kowa dimu nouapboinaiyami, ha? Siya hiriinan boinin mi sowa ha

nokwowo mi sowiir mhii kwoinino ini hikakar ywowo mi sowiir whwonkamo miyyik bi nwoko. ¹⁸ Mi inkam nwirin, siir inigin Kliopaskin siya siir yai aka hiniian yowarkii boin mi iikamim omom omomiyim Jerusalem hirarar bidi yamwomimiriium. Mi tari kinakinairgin ti diminin Jerusalem hir nimbiyamın siir ninokninkin karamae nwowin, aniya? ¹⁹ Siya hiriinan boinkiyin mi Jisis siya sowiir srii, dimukin, ha? Mi sowa siirin hiniina boin, ti diminin Jisisin om Nasaretanin siir nimbiyamkin. Siya profet inkamkin mi siya mii miyyik miyyik komii komiiyyim mi yai miyyik miyyik komii komii ikim Adi Komii siir whwonkam ida mi iikamim simiir whwonkam ida miriikin. ²⁰ Mi prismi bii nwowi kamim mi kaunselmi biyan kam ikim, sima hauugim Jisis siirin sauan kamim simiir in, sima nisomaowim, paeyin hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinuwim. ²¹ Krira biya hiniina naingwo tibmiigo, ti inkamin siya Isrelmi iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwiyin. Ihi, mi yai kwira hiniinga. Ti digworaekwo ima nimbiyama, ii kwoimim bidi yamkiyim digworaekwo whiekak nhirim simaka nimbiyamkin. ²² Mi tapa wig nhirim krimiir isid iirin sima nini boinananikim krimiirin. Sima nugak imumar namiyakwokim maeyauwa inkam haingikaiya sair. ²³ Mi sima Jisis siir piuis biye aair bi kigim. Niingaka. Mi sima ina swoki haiyug apnamim mi sima hiniina ini boiniu, krima paekwosim nwisowowirin nhwonan whin kignanikim sima hiniina boinkikim, Jisis siya ini omwaiyar swoki waiyain. ²⁴ Sima ha boin digiyim mi krimiir kam nhirim sima ha namim maeyauwa inkam hainkikaiya sair mi sima digworaekwowim wig ima boinim simiir hiriinanar swoki kigu. Mi yim sima Jisis siir bi kigim.

²⁵ Mi Jisis siya io sowiir ywoki, kowa kwoin karamaeko! Kowiir mhii kwoinim ini hiinsima ywowaowim profetkim

boiniyim yai whiekakim simiiram naingwo tibmiiyim. ²⁶ Pi paniina tiri, ha? Mi kowa tari bi ninokninkinko, Me-saia Kraisin Adi Komii siya nimbini siya wi hik kimpipisu prasae hai rani, biyin mi siya mhoiia wi Adi Komii siir hiranki haii inig komiiyin, aniya? ²⁷ Mi Jisis siya Moses siir yaiyim simiirar kwaboibwakainam mi profet whiekakim simiir ima mi siya sowiir boinmimauu. Mi siya Yokwo komii saeya boinim yaiyim siir, simiir boinmimauu.

²⁸ Mi sima ti omin sowa namim tirin siir kingiin hir yimbiam. Mi Jisis siya hiriinan tirin mi siya ina yapsasaeyamin. ²⁹ Mi sowa siir yikidu mi ina boino, kira kriraka tirar dwo. Bieyin bidi yikiyamkiyin mi iia pi sapi kakauui. Mi siya ina yapninopkainamin mi ini sowakar ywowin. ³⁰ Mhoiia sima naeyim tirim mi Jisis siya sowakar yidwo. Mi siya bretin ha haiyin mi ina boin wadiekiiyin Adi Komii siir mi haimeihaimiyo sowiir yinop hauu. ³¹ Siya hiriinan tirin mi sowiir nhwowo ini biimi siya kinkiyu mi sowa siirin ina yinokninkinkiyu. Mi siya hir bi swoki omiminkin ina kwakigugugiyin, sowa siir bi swoki kigmiminkiko. ³² Mi sowa boin, krira siyiu hirar niki apniyo mi kririirin yaiyim siyar niki apboinmamaunikin mi Yokwo Komii saiir yaimwowim simiirar boinmimauugin, kririirin. Kaimwoka ta ii aiirarin kririir mhi kwoinim maigimaiga bidiyar yowo!

³³ Sowa hiriinan boinaiyo mi bi kimiminkiko, sowa ta ii aiirar swoki insiin haiyug apnamo om komii Jerusalem hiriirin. Mi sowa ti Jisis siir kam iuur nwirim simiir ini kigi mi nomiiyau nhir ikim, sima maeyau kwiruwa haingiriyu owi. ³⁴ Mi sima sowiir boin, kaimwoki kaimwokinga, Yaowae Adin ninomor kouanin bidi swoki insiin idwowin. Saimon siya bidi kigin siirin. ³⁵ Mi sowa ina mi boino, digworaekwo whiekakim sowiir nimbiamoyu siyiu hir. Mi sowa boin, siya bret iir ninopkin mi krira siirin ha

kigninokninkinkikin. friig.

*Kamim siir kigna miriyyim sima Jisis siir bidi kigim
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)*

³⁶ Sima ta yai aiarar niki idwokai boinaiyim mi Jisis siya biri kimiminkikin simiir bopwoniya hīrar yamikwoi. Mi siya simiir boinki, naingwobumbua kimakar dwo. ³⁷ Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ini nididkakar ywonamim. Simiir kwoinim ha naingwokim sima aknain kwir kigi. ³⁸ Mi siya simiir boin, kima dimusi nanaai, ha? Mi kimiir kwoinim hinina dimusi sibnaingwoyokiyoyami, ha? ³⁹ Kariir iga ina owiir kigi. Karaigin ti nokwoin, kimiir inim kariir donkwo mipa kig. Aknaina saeya kipkak kiugak rani, ta kima kiga kariirin saiir hiriinan. Ningaka. ⁴⁰ Siya hiriinan boinin mi siya siir iga inwo simiir yisiimauu. ⁴¹ Mi sima ini maigimaiga ywowim mi sima bi niki aingwo tibmiigim. Mi sima ina yinaingwoyimiyoim. Mi siya simiir sriigi mi kima tari nae nhirkakim tapaiirin, nwo rani, aniya? ⁴² Mi sima anasu haimiyyin sima nanagin siir hauu. ⁴³ Mi siya ha haiyin mi ini simar kigwo aeyin siirin.

⁴⁴ Mi siya ha nae digiyin mi siya simiir boin, biya kara kima niki owin, kara kimiir bidi boinmauwim. Digworaekwo whiekakim biya kariir winboinim, Mosesni siyiu komiyyin yokwoni sima winin mi profetmi yokwo aka mi yokwo Sam sima ti digworaekwo whiekakim sima wi hiriyar nimbiam digi. ⁴⁵ Mi Adi Komii siir yai imiirin siyar nanaaknkii haiginiugikin iikam imiirin ta omaka aiir nwowim. ⁴⁶ Mi siya simiir boin, Yokwo Komii saeya hinina boinka, Mesaia Kraisin wi hik sipi hai mi ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankin. ⁴⁷ Mi iikam miyikim sima siir inigin wi iikam isid whie komiyyim ti nu iirin wi simiir boinmimauuwi mi simiir dimin biyeyim wi Adi Komii siya nwoki haiyoprimdiyumiigiyim. Kima ta

mii aiirin om komii Jerusalem tirar mirii bwakainam ⁴⁸ mi ti digworaekwo imiir boinmauwam. ⁴⁹ Ini wakaeyim, ti diminin biiya Adi Komii siya boinin kimiir hauuwim, yio tariinanin kara kimiirim nikropkiyim tiri. Kima ti om komii siirar dwo mi iya ninomor kouan kirieya saeya niti kimiirim wi saiirar dadigiu. Iriig.

Adi Komii siya Jisis siirin ninomor kou hiriir swoki ikiunam

(Mk 16:19-20; Ap 1:9-11)

⁵⁰ Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya simiirin ina yikiunamim mi om Betani hirar yadigiu. Mi siir ina ha ninansiinakiya mi nhwo ina kwisboinkiyin mi siya iikam imiir yikboinmamairin. Adi Komii siya simaka nwowam. ⁵¹ Siya nhwo simiirar niki kwisboinmamairin mi siya simiirin ini hirar iyopnisugikin mi Adi Komii siya siirin ini hirankar yikiunakiyin mi ninomor kou hiriir yam. ⁵² Mi sima siir inig iir hainan mi ini om komii Jerusalem hiriir swoki amim mi sima ini maigimairga komiigakar ywonamim. ⁵³ Mi inokinokin sima Adi Komii krimiir Wanin siir omaka saiirama nami, siir inig iir hainanim. Iriig.

Yai Win Kibiya

The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New
Guinea

Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons
Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format,
provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for
use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective
copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 12
Mar 2019

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f